

**ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»
РІЧНИЙ ЗВІТ 2011**

ЗМІСТ

Звернення голови Біржової ради та директора Біржі	2
Перелік термінів та скорочень	4
1. Про біржу	6
1.1. Основні відомості про Біржу	6
1.2. Основні події в історії Біржі та її інфраструктури	8
1.3. Основні фінансові показники Біржі	10
2. Опис стану біржового сегменту фондового ринку у 2011 році	12
2.1. Основні показники розвитку фондового ринку	12
2.2. Поточні проблеми функціонування біржового сегменту національного фондового ринку	17
3. Огляд діяльності Біржі у 2011 році	24
3.1. Учасники біржових торгів	24
3.2. Цінні папери в обігу	27
3.3. Структура біржових торгів фінансовими інструментами	31
3.3.1. Ринок акцій та фондові індекси	33
3.3.2. Ринок державних облігацій України	39
3.3.3. Ринок облігацій підприємств та муніципальних позик	44
3.4. Торговельні та розрахункові технології	48
3.4.1. Ринок заявок, адресний ринок, ринок державних облігацій України	51
3.4.2. Ринок розміщення, ринок аукціону, ринок похідних	56
3.4.3. Ринок РЕПО та строковий ринок	60
4. Інфраструктура біржі	66
4.1. Основні відомості про інфраструктуру Біржі	66
4.2. ПАТ «ФК «Сучасні Кредитні Технології» (СКТ)	69
4.3. АЦСК ПАТ «Комунікаційний Фондовий Центр» (КФЦ)	72
4.4. ТОВ «БІТ-Продакшн» (БІТ)	74
4.5. Товарна біржа «Перспектива Коммодіті» (ТБ)	76
5. Інформаційні технології	78
6. Забезпечення інформаційної прозорості	81
7. Управління ризиками	85
8. Взаємодія з органами державної влади (Government Relations)	88
9. Взаємодія з професійними об'єднаннями та міжнародними організаціями	91
10. Стан виконання планів та перспективні напрямки діяльності у 2012-2013 роках	94
Фінансова звітність	98
Аудиторський висновок	124
Додатки	134
Перелік таблиць та рисунків	143

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ БІРЖОВОЇ РАДИ ТА ДИРЕКТОРА БІРЖІ

Едуард Мілюшко, Голова Біржової Ради
1963 р.н., освіта: вища,
досвід роботи на фінансовому ринку – 14 років

Станіслав Шишков, Директор
1975 р.н., освіта: вища економічна,
науковий ступень – к.е.н.,
досвід роботи на фінансовому ринку - 14 років

Шановні акціонери, партнери та колеги!

В 2011 році ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» святкувала 5 років з початку своєї діяльності, черговий раз підтвердивши свій статус одного з лідерів біржового ринку України.

За останній рік Біржа збільшила свою присутність практично у всіх сегментах біржових торгів, але найбільшу увагу було приділено підвищенню ліквідності ринку державних облігацій України.

Завдяки низці заходів (модифікації функціональних можливостей торговельного терміналу, системному залученню найбільш активних операторів боргового ринку, забезпеченню для ОВДП на Біржі статусу лістингових через укладення відповідного договору з Міністерством фінансів, діям щодо залучення до торгів НБУ, а також нормотворчим ініціативам) було вдвічі збільшено ринкову частку Біржі в цьому найбільшому за обсягом сегменті біржових торгів та створено передумови для подальшого зростання ліквідності, зокрема, внаслідок очікуваного впровадження Національним банком у 2012 році технології нетінгу щодо ОВДП.

Іншим пріоритетним напрямом розвитку Біржі стала активна підготовка до запуску строкового ринку. В рамках цієї діяльності Біржею було зареєстровано у НКЦПФР правила строкового ринку та специфікації ф'ючерсних контрактів (в т.ч. числі вперше в Україні – відсоткових), погоджено відповідні зміни до регламентів інформаційної взаємодії з ПАТ «ФК «Сучасні Кредитні Технології» (платіжною організацією внутрішньодержавної небанківської платіжної системи «Розрахункова Фондова Система», РФС) як центральним контрагентом, розпочато створення програмного забезпечення для торгів на строковому ринку. Ці та інші заходи мають на меті впровадити у 2012 році ефективну та відповідну чинному законодавству техноло-

гію торгів, клірингу та розрахунків за строковими контрактами на базі диверсифікованої лінійки відсоткових ставок як індикаторів, значимих для українського фінансового ринку.

Значні досягнення зафіксовано також в сегменті торгів борговими інструментами (насамперед, в частині активізації проведення первинних розміщень облігацій підприємств та облігацій місцевих позик), суттєво збільшена кількість акцій в обігу на Біржі.

Паралельно із зазначеними тенденціями поступального поліпшення конкурентної позиції Біржі активно розвивалися і компанії, що відносяться до складу інфраструктури Біржі:

- ПАТ «ФК «Сучасні Кредитні Технології» (платіжна організація РФС), яка забезпечує розрахунки за наслідками торгів на Біржі),
- акредитований центр сертифікації ключів ПАТ «Комунікаційний Фондовий Центр», який забезпечує захист інформації та електронний документообіг між учасниками біржових торгів і розрахунків,
- ТОВ «БІТ-Продакшн» - професійний розробник програмного забезпечення та веб-сайтів для Біржі, СКТ, ЦСК та інших учасників фондового ринку.

Понад те, у 2011 році до них долучилася і товарна біржа «Перспектива Коммодіті», створена з метою впровадження на товарному ринку сучасних технологій біржової торгівлі, які довели свою ефективність при організації біржових торгів на фондовому ринку.

Ці технологічно пов'язані інфраструктурні установи, що входять до єдиної небанківської фінансової групи, дозволили створити унікальний для України універсальний біржовий холдинг, здатний надавати учасникам торгів комплекс послуг з організації торгів товарними та фінансовими активами, клірингу і розрахунків, захисту інформації та електронного документообігу, отримання надійних програмних засобів.

Отриманий досвід внаслідок реалізації цих пов'язаних функцій дозволяє Біржі формувати системне та цілісне бачення подальшого розвитку біржових сегментів фондового, товарного, строкового ринку, а також ринків сек'юритизованих стресових активів, державних закупівель тощо. Це бачення візуалізується у активній нормотворчій діяльності Біржі, спрямованій на впорядкування діяльності всіх складових інфраструктури з метою підвищення конкурентоспроможності національних фінансових ринків.

Дозвольте висловити щирі подяку членам Біржі, акціонерам, колегам, національним та міжнародним партнерам, органам державної влади за розуміння, підтримку та співпрацю. Завіряємо вас, що Біржа докладе всіх зусиль, аби справдити вашу довіру та реалізувати поставлені стратегічні завдання

ПЕРЕЛІК ТЕРМІНІВ ТА СКОРОЧЕНЬ

- **BIS** (The Bank for International Settlement) – Банк міжнародних розрахунків (БМР).
- **CCP** (Central Counterparty) - центральний контрагент.
- **DvP** (Delivery versus Payment) – поставка проти оплати.
- **Free-float** - частка цінних паперів у вільному (публічному) обігу, яка не належить інсайдерам.
- **IFC** (The International Finance Corporation) – Міжнародна фінансова корпорація.
- **IOSCO** (The International Organization of Securities Commissions) – Міжнародна організація комісій з цінних паперів (МОКЦП)/
- **IPO** (Initial Public Offering) - первинне публічне розміщення.
- **STP** (Straight through processing) – технологія “наскрізної обробки інформації”.
- **WFE** (World Federation of Exchanges) - Всесвітня федерація бірж.
- **АУФТ** – СРО Асоціація «Українські Фондові Торговці».
- **Біржа** – ПАТ «Фондова біржа «Перспектива».
- **БІТ** – ТОВ «БІТ ПРОДАКШН».
- **ВВП** - валовий внутрішній продукт (якщо не зазначено інше – сто-сується України)
- **ВДЦП** - ПрАТ “Всеукраїнський депозитарій цінних паперів”.
- **ВНПС** - внутрішня небанківська платіжна система.
- **ВРУ** – Верховна Рада України.
- **Держстат** - Державний комітет статистики України.
- **ДСІВУ** - Державна служба (до 2011 року - департамент) інтелектуальної власності України.
- **ДССЗЗІ** – Державна служба спеціального зв’язку та захисту інформації України
- Нацфінпослуг – Національна (Державна) комісія з регулювання ринків фінансових послуг України
- **ДЦП** – державні цінні папери
- **ЕДЗ** – електронні державні закупівлі.
- **ЕДО** - електронний документообіг .
- **ЕТС** - електронна торговельна система.
- **ЕЦП** – електронний цифровий підпис.
- **ЗУ** – Закон України.

- **ІСІ** - інститут спільного інвестування.
- **Комісія** – Національна (Державна) комісія з цінних паперів та фондового ринку.
- **КФЦ** – акредитований ЦСК «Комунікаційний Фондовий Центр».
- **МЕРТ** – Міністерство економічного розвитку та торгівлі.
- **Мінфін, МФУ** – Міністерство фінансів України
- **НБУ** – Національний банк України.
- **НДУ** – Національний депозитарій України.
- **НПФ** - недержавний пенсійний фонд
- **ОВДП** – облігації внутрішньої державної позики України.
- **ОЕТМ** – оператор електронного торговельного майданчика.
- **ПАТ** - публічне акціонерне товариство.
- **ПЗУ** – Проект Закону України.
- **ПЗ** – програмне забезпечення.
- **ПрАТ** - приватне акціонерне товариство
- **ПТК** – програмно-технічний комплекс.
- **ПФТС** – ПАТ «Фондова біржа ПФТС».
- **РФС** – внутрішня небанківська платіжна система «Розрахункова фондова система», платіжною організацією якої є СКТ.
- **СЕП** – система електронних платежів НБУ.
- **СКТ** – ПАТ «Фінансова компанія «Сучасні Кредитні Технології».
- **СРО** – саморегулівна організація.
- **ТБ** – Товарна біржа «Перспектива Коммодіті».
- **ТЦП** – торговці цінними паперами.
- **УАІБ** – СРО «Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу»
- **УБ** – ПАТ «Українська біржа».
- **ЦП** – цінні папери.
- **ЦСК** – центр сертифікації ключів.
- **ФДМУ** – Фонд державного майна України.
- **ФБП** - ПАТ «Фондова біржа «Перспектива».

1. ПРО БІРЖУ

1.1. Основні відомості про Біржу

Повне найменування ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ФОНДОВА БІРЖА "ПЕРСПЕКТИВА"

Скорочене найменування:
ПАТ "ФБ "Перспектива".

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ емітента
33718227.

Рік створення – 2005.

Акціонери Біржі - фізичні та юридичні особи, винятково резиденти України, серед яких: ПАТ «ІНГ БАНК УКРАЇНА», ПАТ «АЛЬФА БАНК», ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ», ПрАТ «АЛЬТАНА КАПІТАЛ», ПрАТ "ІК "ІТТ-ІНВЕСТ", ТОВ «ФК «ФІНЕКС УКРАЇНА», ТОВ «АРТА ЦІННИ ПАПЕРИ», ПрАТ «МАЙСТЕР БРОК», ПрАТ "МТ", ТОВ «АКЦЕПТОР», ТОВ «ФІНКОМ КАПІТАЛ», ТОВ "КЕЙБІСІ СЕК'ЮРІТІЗ УКРАЇНА", ТОВ "ФІМА ІНТЕРНЕТШІЛ КИЇВ", ТОВ "ФГІ", ТОВ "ФОНДОВИЙ АКТИВ", ТОВ "ЦЕНТРАЛЬНИЙ БРОКЕР", ТОВ "ФК "КУБ" та інші.

Стратегічним завданням Біржі є всебічне сприяння створенню в Україні прозорого, ліквідного, регульованого ринку фінансових інструментів та підвищенню привабливості цього ринку для національних та міжнародних інвесторів.

Збалансована структура торгів дозволяє впевнено та послідовно позиціонуватися в якості універсальної біржі, здатної обслуговувати ринки будь-яких фінансових інструментів, які мають обіг в Україні.

Біржа завдяки впровадженню повноцінного електронного документообігу та прогресивної розрахункової моделі за участі спеціалізованої внутрішньодержавної небанківської платіжної системи, що має дозвіл Національного банку України на здійснення розрахунків за угодами щодо цінних паперів, має унікальні за перспективою позиції в Україні.

Метою діяльності Біржі є залучення до біржових торгів максимальної кількості учасників біржових торгів та максимальне зниження рівня ризиків коливань ринкової активності фінансових інструментів.

Біржа системно та інноваційно підходить до впровадження процедур, що мінімізують ризики невиконання зобов'язань за укладеними договорами шляхом використання ефективних систем розрахунків за принципом DvP. Зменшенню ризиків сприяє також сумлінне збереження конфіденційності інформації щодо укладених на Біржі договорів внаслідок впровадження у документообігу між учасниками біржових торгів криптографічного захисту інформації.

1.2. Основні події в історії Біржі та її інфраструктури

23.08.2005 – здійснена державна реєстрація Товариства з обмеженою відповідальністю «Торгівельно-інформаційна система «Перспектива».

11.05.2006 – ДКЦПФР зареєструвала ТОВ «ТІС «Перспектива» та видала ліцензію на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів – діяльності по організації торгівлі на ринку цінних паперів (серія АВ № 115181).

26.07.2006 – здійснена державна реєстрація ЗАТ «Фінансова компанія «Сучасні Кредитні Технології», яка згодом стала виконувати функції переказу коштів та централізованого клірингу за наслідками торгів на Біржі **07.09.2006** – здійснена державна реєстрація ТОВ «БІТ ПРОДАКШН», яке (певний час - разом із ЗАТ «Бюро Інформаційних Технологій») стало виконувати функції розробника програмного забезпечення для Біржі та її інфраструктури, а також інших учасників фондового ринку – торговців цінними паперами, зберігачів цінних паперів, компаній з управління активами тощо (лінійка програмних продуктів BIT eTrade®).

31.10.2006 – ЗАТ «Фінансова компанія «Сучасні Кредитні Технології» набула статусу фінансової установи.

03.04.2007 – на ТОВ «ТІС «Перспектива» апробовані перші в Україні активні торги за технологією Ринку Заявок із грошовими розрахунками через обслуговуючий банк – АКІБ «УкрСиббанк».

02.11.2007 – від Державного департаменту інтелектуальної власності отримано права на виробництво програмного забезпечення із застосуванням знаку для товарів та послуг BIT eTrade® (заявки №m200718797 та №m200718797).

05.11.2007 - на ТОВ «ТІС «Перспектива» проведено перші торги на первинному ринку розміщення цінних паперів.

17.12.2007 – Національний банк України уклав з ТОВ «ТІС «Перспектива» договір про участь в торгах та розрахунки за договорами з державними облігаціями України.

29.01.2008 – здійснена державна реєстрація БАТ «Фондова біржа «Перспектива», створеного шляхом перетворення ТОВ «ТІС «Перспектива» в якості його правонаступника.

06.03.2008 – Державний департамент з питань зв'язку та інформатизації зареєстрував центр сертифікації ключів та вніс БАТ «Фондова біржа «Перспектива» до Реєстру суб'єктів – засвідчувальних центрів зареєстрованих та неакредитованих центрів сертифікації ключів, які надають послуги, пов'язані з електронним цифровим підписом.

14.03.2008 – ДКЦПФР прийняла рішення про видачу ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку БАТ «Фондова біржа «Перспектива».

14.05.2008 – БАТ «Фондова біржа «Перспектива» першою з фондових бірж України узгодила регламент та підписала договір про кліринг і розрахунки із Національним депозитарієм України.

24.06.2008 – Держфінпослуг надала ЗАТ «Фінансова компанія «Сучасні Кредитні Технології» ліцензію на здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами.

31.12.2008 – Національний банк України надав ЗАТ «Фінансова компанія «Сучасні Кредитні Технології» дозвіл № 25-213/2897-18982 на здійснення розрахунків за угодами щодо цінних паперів та погодив Правила внутрішньодержавної небанківської платіжної системи «Розрахункова фондова система».

04.02.2009 – проведено перші в Україні біржові торги облігаціями зовнішньої державної позики (єврооблігаціями) на БАТ «Фондова біржа «Перспектива» із розрахунками

через Національний депозитарій України (внаслідок встановлення НДУ кореспондентських відносин із центральним депозитарієм Австрії - ОеКВ).

30.06.2009 – проведено перші грошові розрахунки за наслідками торгів на БАТ «Фондова біржа «Перспектива» через внутрішньодержавну небанківську платіжну систему «Розрахункова фондова система».

29.07.2009 – Центр сертифікації ключів БАТ «Фондова біржа «Перспектива» набув статусу Акредитованого центру сертифікації ключів.

23.12.2009 – БАТ «Фондова біржа «Перспектива» придбала домінуючу частку у ТОВ «БІТ ПРОДАКШН».

18.02.2010 – проведені перші торги ОВДП на БАТ «Фондова біржа «Перспектива».

25.03.2010 - здійснена державна реєстрація ПАТ «Комунікаційний фондовий центр», створеного шляхом виділу з БАТ «Фондова біржа «Перспектива» згідно рішення загальних зборів акціонерів (протокол № 09/11/27- 01 від 27.11.2009) з метою виділення функцій ЦСК у окремий бізнес.

05.08.2010 – здійснена державна реєстрація зміни назви Біржі – на ПАТ «Фондова біржа «Перспектива».

21.09.2010 - ТОВ «БІТ ПРОДАКШН» прийняла участь у оголошеному ДКЦПФР конкурсі на розробку концепції створення та функціонування системи моніторингу фондового ринку України та системи електронного документообігу

04.11.2010 – акції ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» включені до біржового реєстру.

07.12.2010 – ПАТ «Комунікаційний фондовий центр» отримав статус Акредитованого центру сертифікації ключів.

21.12.2010 – ДКЦПФР зареєстровано Правила ПАТ «Фондова біржа «Перспектива», які передбачають виконання ПАТ «Фінансова компанія «Сучасні Кредитні Технології» функцій центрального контрагента.

31.01.2011 – розпочато реалізацію спільного проекту Міжнародної фінансової корпо-

рації (IFC) та ПАТ «Фондова біржа «Перспектива», метою якого є сприяння розвитку ринку фінансових стресових активів в Україні через створення механізмів (інструментарію та платформи) їх сек'юритизації.

16.03.2011 – між Міністерством фінансів України та ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» було укладено договір щодо врегулювання допуску державних цінних паперів до біржових торгів та включення до біржового реєстру.

18.08.2011 – ДКЦПФР зареєстровано Правила строкового ринку ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» та специфікації строкових контрактів на Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб (Індекс UIRD), на індекс Українських облігацій (Індекс UB), на поставку ОВДП; погоджена Методика індексу Українських облігацій.

02.09.2011 – провідне міжнародне інформаційне агентство Cbonds, що спеціалізується у сфері фінансових ринків та ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» об'єднали зусилля та узгодили умови спільної діяльності в сфері розвитку фондового ринку України для підвищення інформаційної прозорості та формування статистичної інформації по торгам цінними паперами.

22.12.2011 – закінчене тестування фахівцями НБУ процедури крос-сертифікації між ЦСК НБУ та АЦСК «КФЦ» та функціонально оновленого торговельного терміналу НБУ з метою забезпечення участі НБУ в торгах на ПАТ «Фондова біржа «Перспектива».

1.3. Основні фінансові показники Біржі

Розмір зареєстрованого та сплаченого статутного капіталу Біржі становить 50000 тис. грн. (табл. 1.1).

Власний капітал за підсумками 2011 року збільшився на 17 тис. грн. та складає 50018 тис. грн.

Активи Біржі складені насамперед довгостроковими фінансовими інвестиціями на суму 49,64 млн грн., що становить 99% активів, в тому числі частки у статутному капіталі ТОВ «БІТ ПРОДАКШН» – 27,73 млн грн. У 2011 році спостерігалось незначне скорочення активів підприємства (на 54 тис. грн., або 0,11% активів). Втім, через збільшення власного капіталу за наслідками отримання позитивного результату від фінансово-господарської діяльності, було підвищено фінансову автономію підприємства: частка власного капіталу в пасивах Біржі станом на кінець 2011 року становить 99,72%.

Табл. 1.1

Основні фінансові показники Біржі у 2009-2011 рр.

Назва показника	Значення, тис. грн.			Зміна, %	
	2009	2010	2011	2011/2009	2011/2010
Загальні доходи	5 947	21 086	51 910	+772,9	+146,2
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	420	846	863	+105,5	+2,0
Валовий прибуток (збиток)	420	846	863	+105,5	+2,0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	-369	-211	-16	+95,7	+1218,8
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування:	1 627	-1 764	33	-98,0	+5445,5
Податок на прибуток від звичайної діяльності	6	6	16	+166,7	+166,7
Чистий прибуток (збиток)	1 621	-1 770	17	-99,0	+10511,8
Всього активів, у т.ч.	43 181	50 212	50 158	+16,2	-0,1
Оборотні активи	195	358	535	+174,4	+49,4
Необоротні активи	42 984	49 773	49 804	+15,9	+0,1
Всього пасивів, у т.ч.	43 181	50 212	50 158	+16,2	-0,1
Власний капітал	42 771	50 001	50 018	+16,9	+0,0
у т.ч. статутний капітал	41 000	50 000	50 000	+22,0	0,0
Зобов'язання	410	211	139	-66,1	-34,1

У 2011 році Біржею було забезпечено низку заходів, спрямованих на мінімізацію неефективних витрат та збільшення доходів.

Маркетингова політика Біржі передбачала отримання основної частки доходів не за

допуск цінних паперів та доступ брокерів до торгів, а передусім від вартості трансакцій. Крім того, Біржа отримує доходи від організації первинного розміщення та аукціонів з продажу цінних паперів та деривативів (опціонних сертифікатів). Отримання

відповідного рівня доходів забезпечується завдяки гнучкій тарифній політиці, постійному здійсненню ефективних технологічних та організаційних заходів щодо стимулювання ліквідності біржових торгів.

Впровадження сучасних засобів стимулювання менеджменту дозволило Біржі підвищити фінансову ефективність бізнесу. За наслідками 2011 року Біржа отримала валовий прибуток у розмірі 863 тис.грн., що перевищує аналогічний показник попереднього року на 2%. Зменшення адміністративних витрат та відсутність збитків від інвестиційних операцій, на відміну від попереднього року, дозволили отримати чистий прибуток у розмірі 17 тис. грн.

Тим не менше, цілком очевидно, що в умовах недостатньої розвиненості ринку, зростаючої конкуренції (в т.ч. на глобальному рівні – з боку міжнародних бірж, зацікавлених у залученні цінних паперів українських емітентів, а також внаслідок злиття російських фондових бірж ММВБ та РТС, правонаступник яких претендує на статус глобального біржового холдингу та володіє значними пакетами акцій

ПФТС та УБ відповідно), важко було очікувати значної доходності операційної діяльності Біржі. Це підтверджується загалом негативними фінансовими показниками більшості фондових бірж України (табл. 1.2): половина бірж отримала збитки, при цьому загальний збиток фондових бірж України сягнув 8,87 млн грн., що еквівалентне збитковості активів та капіталу на рівні майже 1,9-2%. На цьому тлі фінансові показники ФБП виглядають достатньо прийнятними.

Крім того, слід зважувати, що відповідно до існуючого українського законодавства (на відміну від прогресивної світової практики, коли біржі зазвичай є публічними прибутковими лістинговими компаніями), фондові біржі в Україні не мають можливості сплачувати дивіденди акціонерам.

В такій ситуації основним завданням Біржі в короткостроковій перспективі є подовження інвестування у розвиток, забезпечення заходів з підвищення конкурентоспроможності Біржі із забезпеченням беззбитковості фінансово-господарської діяльності.

Табл. 1.2

Прибутковість фондових бірж України у 2011 році, тис грн.

Біржі	Чистий прибуток (збиток)	Активи	Власний капітал	Статусний капітал	Рентабельність активів	Рентабельність власного капіталу	Рентабельність акціонерного капіталу
УБ	352	30 925	26 794	25 000	1,14%	1,31%	1,41%
УМФБ	91	27 347	27 345	25 000	0,33%	0,33%	0,36%
ПФБ	70	17 132	17 132	17 000	0,41%	0,41%	0,41%
ФБП	17	50 158	50 018	50 000	0,03%	0,03%	0,03%
СЄФБ	15	50 062	50 038	50 000	0,03%	0,03%	0,03%
ІННЕКС	-174	6 461	6 391	6 391	-2,69%	-2,72%	-2,72%
КМФБ	-222	28 556	28 146	25 000	-0,78%	-0,79%	-0,89%
УФБ	-2 186	17 828	17 800	15 400	-12,26%	-12,28%	-14,19%
ПФТС	-2 936	115 198	114 084	32 010	-2,55%	-2,57%	-9,17%
УМВБ	-3 892	132 627	110 483	36 000	-2,93%	-3,52%	-10,81%
Всього	-8 865	463 197	439 237	439 237	-1,91%	-2,02%	-2,02%

2. ОПИС СТАНУ
БІРЖОВОГО СЕГМЕНТУ
ФОНДОВОГО РИНКУ
У 2011 РОЦІ

2.1. Основні показники
розвитку фондового ринку

Біржовий сегмент національного ринку України продовжував активний розвиток і характеризувався зростанням конкуренції та певним підвищенням ліквідності: порівняно з попереднім роком обсяги біржових торгів в Україні зросли на 79% - до 235 млрд грн., що еквівалентне 17,9% номінального ВВП України відповідно (рис. 2.1).

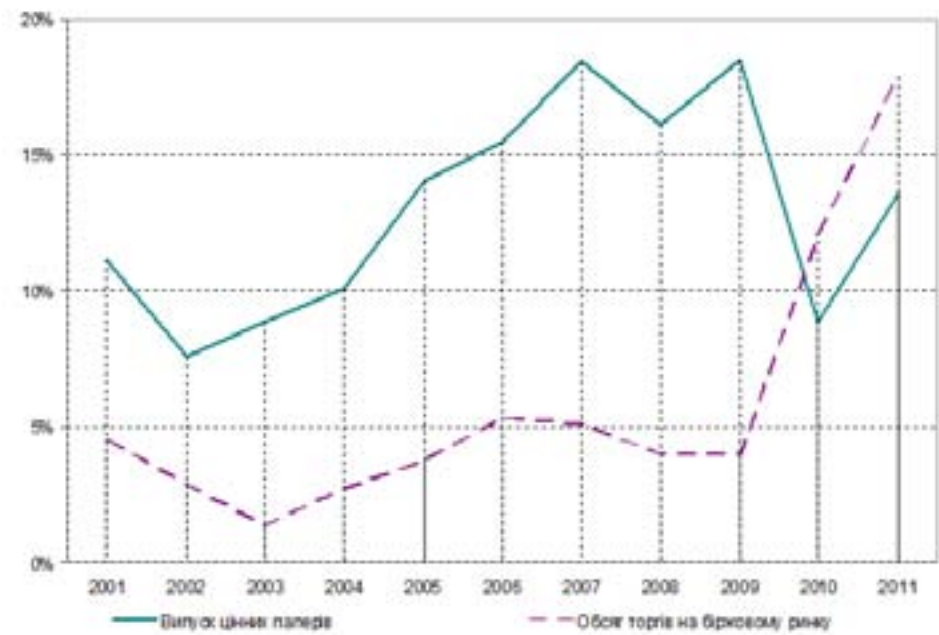

Рис. 2.1. Основні показники фондового ринку протягом 2001-2011 рр., % до ВВП
Джерела: НКЦПФР, Держстат

Частка біржового ринку, за оцінками НКЦПФР, зросла з 10,74% до 13,16%. При цьому загальний обсяг торгів на фондовому ринку зріс на 41% та сягнув 2,17 трлн грн., що перевищує показник номінального ВВП на 64,9%.

Найбільші обсяги торгів, як і в минулому році, фіксувалися за державними облігаціями України та акціями, на які сумарно прийшлося понад 75% загального обсягу торгів на біржовому ринку України, але динаміка зростання торгів акціями та ОВДП була в минулому році нижча за середню по ринку (табл. 2.1).

Натомість фінансовими інструментами-лідерами за зростанням обсягів торгів стали деривативи, корпоративні та муніципальні облігації.

Табл. 2.1

Структура торгів на біржовому ринку
в розрізі фінансових інструментів у 2010-2011 рр., млрд грн.

Фінансовий інструмент	Обсяг торгів, млрд. грн.		Зростання за рік	Частка у загальному обсязі торгів		Зростання за рік
	2010 рік	2011 рік		2010 рік	2011 рік	
Деривативи	3,73	23,82	+539%	2,8%	10,1%	+7,3%
Облігації місцевої позики	0,14	0,46	+229%	0,1%	0,2%	+0,1%
Облігації підприємств	6,71	21,42	+219%	5,1%	9,1%	+4,0%
Державні облігації України	60,86	99,12	+63%	46,4%	42,1%	-4,3%
Інвестиційні сертифікати	7,14	11,40	+60%	5,4%	4,8%	-0,6%
Акції	52,71	79,22	+50%	40,2%	33,7%	-6,5%
Всього	131,29	235,44	+79%			

Джерело: НКЦПФР

Торги на організованому ринку, як і в минулому році, проходили на 10 фондових біржах, функціонуючих в Україні, але 98,3% біржових торгів було сконцентровано на 3 біржах – ПАТ «Фондова біржа ПФТС», ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» та ПАТ «Українська біржа» (табл. 2.2, 2.3). Найбільша конкуренція спостерігалася в сегменті торгів акціями, облігаціями підприємств та інвестиційними сертифікатами; торги державними облігаціями проходять практично винятково на ПФТС та на Біржі; торги деривативами (строковими контрактами) виключно на УБ.

Табл. 2.2

Структура торгів в розрізі фондових бірж у 2011 році за фінансовими інструментами, млн грн.

Показники	Акції	облігації підприємств	державні облігації України	облігації місцевих позик	інвестиційні сертифікати	похідні (деривативи)	Всього
ПФТС	2 093,34	10 383,19	76 183,32	135,91	54,42		88 850,18
Перспектива	39 531,06	6 110,33	22 300,51	100,16	10 850,79	177,46	79 070,31
УБ	36 327,38	2 458,73	636,97	225,85	250,96	23 578,52	63 478,41
КМФБ	360,08	1 685,55			35,45		2 081,08
УМФБ	748,25	176,45			158,86		1 083,56
УФБ	11,72	325,45			0,03	59,18	396,37
ПФБ	119,10	109,65			16,48		245,23
СЄФБ	16,14	155,23			28,24		199,61
ІННЕКС	15,85	16,45					32,30
УМВБ	0,21					2,18	2,39
Всього	79 223,13	21 421,03	99 120,80	461,92	11 395,23	23 817,34	235 439,42
Частка Біржі	49,90%	28,52%	22,50%	21,68%	95,22%	0,75%	33,58%
Частка ЦП в загальному обсязі торгів	33,65%	9,10%	42,10%	0,20%	4,84%	10,12%	100,00%

Джерело: НКЦПФР

Суттєві зміни порівняно з попереднім роком відбулися в структурі біржових торгів в розрізі видів ринків (табл. 2.3) – суттєво збільшилася частка операцій на строковому ринку (на 5,77%), ринку РЕПО (на 4,61%) та первинному ринку розміщення цінних паперів (на 2,57%) – за рахунок еквівалентного зменшення (на 12,79%) торгів на класичному вторинному ринку. Ринок приватизації вже тривалий час не відіграє значної ролі на біржовому ринку України.

Табл. 2.3

Структура торгів в розрізі фондових бірж у 2011 році за видами ринків, млн грн.

Показники	первинний ринок	вторинний ринок	ринок приватизації	ринок РЕПО	строковий ринок	Частка ринку
ПФТС	8 218,48	80 622,76	2,60	6,34		37,74%
Перспектива	3 148,47	75 921,84				33,58%
УБ	2 092,56	20 520,00		17 287,33	23 578,52	26,96%
КМФБ	1 615,81	462,41	2,86			0,88%
УМФБ		1 083,46	0,10			0,46%
УФБ	324,12	69,74	2,52			0,17%
ПФБ		245,23				0,10%
СЄФБ	145,16	53,95	0,50			0,08%
ІННЕКС	16,45	0,49	15,36			0,01%
УМВБ	2,39					0,001%
Всього	15 563,44	178 979,88	23,94	17 293,67	23 578,52	100,0%
Частка Біржі	20,23%	42,42%	–	–		33,58%
Частка ЦП в загальному обсязі торгів	6,61%	76,02%	0,01%	7,35%	10,01%	100,00%

Джерело: НКЦПФР

При порівнянні загальної структури торгів на біржовому ринку України (**табл. 2.1**) та динаміки торгів на Біржі (**табл. 2.2**), варто зазначити, що у 2011 році Біржа суттєво збільшила свою ринкову частку саме у найбільш перспективних сегментах біржових торгів – щодо облігацій підприємств, деривативів, облігацій місцевих позик, а також, що найважливіше, державних облігацій України. ОВДП сьогодні та вже тривалий час виглядають найбільш привабливим в Україні фінансовими інструментами - через максимальну надійність, значні обсяги в обігу, ліквідність, можливість використовувати для проведення низки фінансових операцій (рефінансування, РЕПО тощо).

Це дозволило продемонструвати динаміку вищу за темпи розвитку ринку за більшістю видів цінних паперів, допущених до торгів на Біржі. Зокрема, річне зростання обсягів торгів в цілому по біржовому ринку (**табл. 2.1**) та на Біржі (**табл. 3.3**) в розрізі фінансових інструментів наступне: ОВДП - 63% на ринку проти 255% на Біржі, облігації підприємств – 219% проти 707%, акції – 50% проти 70%, інвестиційні сертифікати - 50% проти 70%, опціонні сертифікати – 79% проти 116% відповідно.

У наступному році, додатково до утримання провідних позицій на первинному та вторинному ринках, планується забезпечити присутність Біржі на перспективних та динамічно зростаючих ринках – строковому та РЕПО.

2.2. Поточні проблеми функціонування біржового сегменту національного фондового ринку

Незважаючи на позитивну динаміку розвитку, національний фондовий ринок характеризується численними ризиками для інвесторів, визначеними та детально описаними у ряді програмних документів (зокрема, у Програмі розвитку фондового ринку України на 2012-14 роки, Концепції доступу на український фондовий ринок фінансових інструментів іноземних емітентів, активи яких розташовані в Україні, Концепції розвитку ринку емісійних боргових цінних паперів), в розробці яких фахівці Біржі приймали участь.

Серед цих проблем варто відзначити:

- 1) Низька ліквідність практично всіх сегментів біржових торгів в Україні, що разом

з малим розміром ринку та відсутності інтеграції з міжнародними ринками капіталу робить ринок непривабливим для залучення інвестицій емітентами та нецікавим для більшості інвесторів. Показники розвитку національного фондового ринку значно поступаються розвитку національної економіки загалом, банківського ринку та стану зовнішньої торгівлі (**рис. 2.2**). Якщо населення України становить близько 0,67% населення світу, а національного ВВП – 0,23%, то частка вартості українських цінних паперів у обігу та обсягів торгів цінними паперами на національних фондових біржах у загальносвітових показниках фактично знаходиться в межах статистичної похибки. Це має наслідком віднесення українського фондового ринку до категорії frontier markets - найменш розвинутих, недостатньо ліквідних та надмірно ризикованих, що ставить під сумнів можливість залучення на ринок крупних міжнародних інституційних інвесторів.

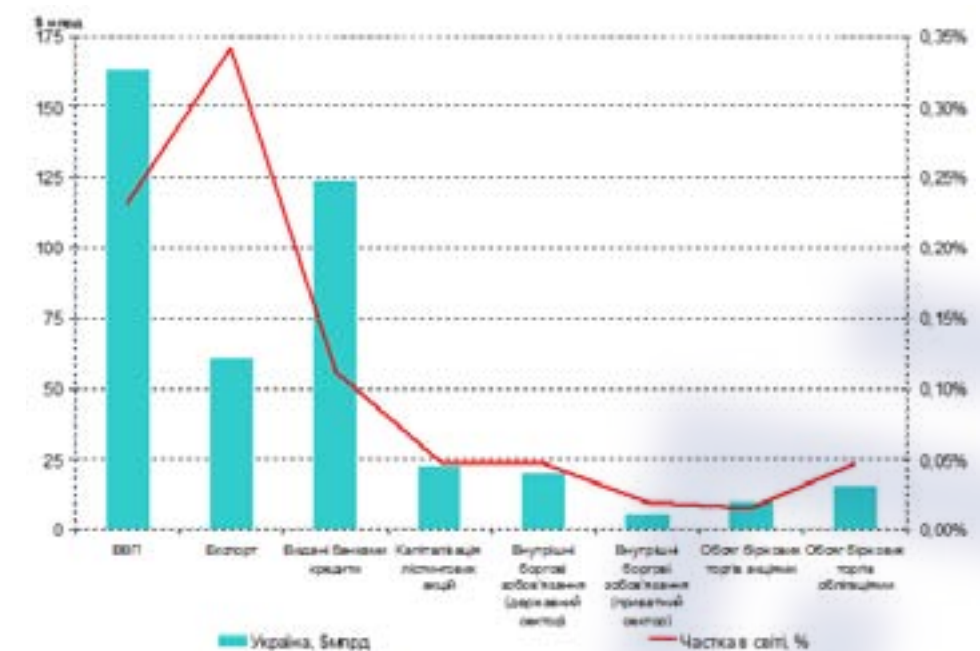

Рис. 2.2. Показники розвитку національного фондового ринку та їх порівняння з загальносвітовими показниками станом у 2011 році
Джерела: НКЦПФР, Держстат, НБУ, WFE, Міжнародний валютний фонд, Всесвітній банк

Крім того, низька ліквідність, поширена практика укладення договорів на адресному ринку, невідповідність цін фундаментальним показникам розвитку емітентів (зокрема, через занижений free-float найбільш відомих українських акцій, який в середньому не перевищує 10%), широкі можливості для маніпулювання цінами – все це призводить до надмірної волатильності та загалом дисфункціональності ринку в частині виконання цінової функції, що негативно позначається на адекватності оцінки вартості активів інвесторів, надає широкі можливості для податкового маніпулювання.

2) Недостатність в біржовому обігу фінансових інструментів з високими інвестиційними характеристиками.

Перший рівень лістингу на фондових біржах України на 91% складений ОВДП, окрім них – лише 1 серія облігацій муніципальних позик та 16 акцій. Другий рівень лістингу також на 43% складений ОВДП та на 2%

облігаціями місцевих позик. Таким чином, загалом 36% біржового реєстру забезпечується цінними паперами державного сектору. На всю Україну в лістингу налічується 130 випусків акцій, 136 серій облігацій підприємств, 177 серій ОВДП, 8 серій облігацій місцевих позик, 61 інвестиційний сертифікат (рис. 2.3).

Частка лістингових цінних паперів в біржовому списку становить лише 23% від загальної кількості ЦП, допущених до біржових торгів.

Найбільш лістинговий характер мають ОВДП (94% допущених до торгів ОВДП включені до біржового реєстру), інвестиційні сертифікати (43%), облігації місцевих позик (38%) та облігації підприємств (29%). Натомість лише 11% акцій мають лістинг, а деривативи, відповідно до чинного нормативного регулювання взагалі не можуть отримати статус лістингових.

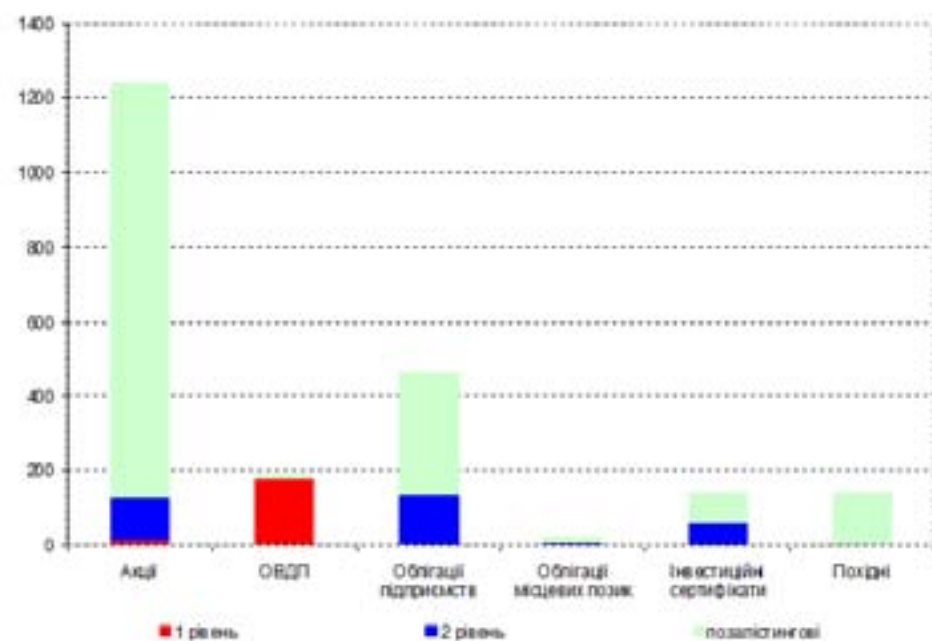

Рис. 2.3. Структура біржового списку українських фондових бірж в розрізі рівнів лістингу станом на 01.01.2012
Джерело: НКЦПФР

Для порівняння: загальна кількість цінних паперів, включених до лістингу на всіх 10 фондових біржах України, значно нижча за показники однієї середньостатистичної фондової біржі-члена WFE – і це ще не враховуючи природного дублювання одних і тих самих цінних паперів в лістингах різних українських фондових бірж. Більше того, навіть загальна кількість всіх доступних – разом з позалістинговими – цінних паперів в обігу українських фондових бірж зазвичай поступається середньосвітовим показникам (рис. 2.4).

Як наслідок, інституційні інвестори суттєво обмежені у можливостях інвестування та диверсифікації своїх портфелів, а українські фондові індекси розраховуються на базі динаміки вартості переважно позалістингових акцій (див. п. 3.4).

Слід зазначити, що загальна кількість акціонерних товариств (БАТ, ЗАТ, ПАТ, ПрАТ) в Україні станом на 01.01.2012 сягає 26631, що в 205 разів перевищує кількість лістингових акцій та в 22 рази перевищує кількість акцій, допущених фондовими біржами до торгів.

Тобто, Україна, начебто, має суттєві резерви для збільшення кількості локальних пайових фінансових інструментів. Однак навіть кількість ПАТ (2161), які законодавчо (Законом України «Про акціонерні товариства») зобов'язані забезпечити допуск своїх акцій до торгів на регульованому ринку шляхом включення до біржового списку принаймні однієї фондової біржі, майже вдвічі перевищує загальну кількість акцій в біржовому обігу. Це свідчить про системну незацікавленість емітентів в обігу власних акцій на біржовому ринку України.

Крім того, ринок на сьогодні взагалі позбавлений значного кола потенційно привабливих для інвесторів фінансових інструментів (біржових, забезпечених та інфраструктурних облігацій, відсоткових та валютних деривативів, цінних паперів іноземних емітентів – принаймні, таких, які мають активи в Україні) і технологій (операцій РЕПО, позичання в цінних паперах тощо), а активізація біржового обігу інших цінних паперів (зокрема, державних та муніципальних облігацій) потребують системних стимулюючих заходів та удосконалення правової бази.

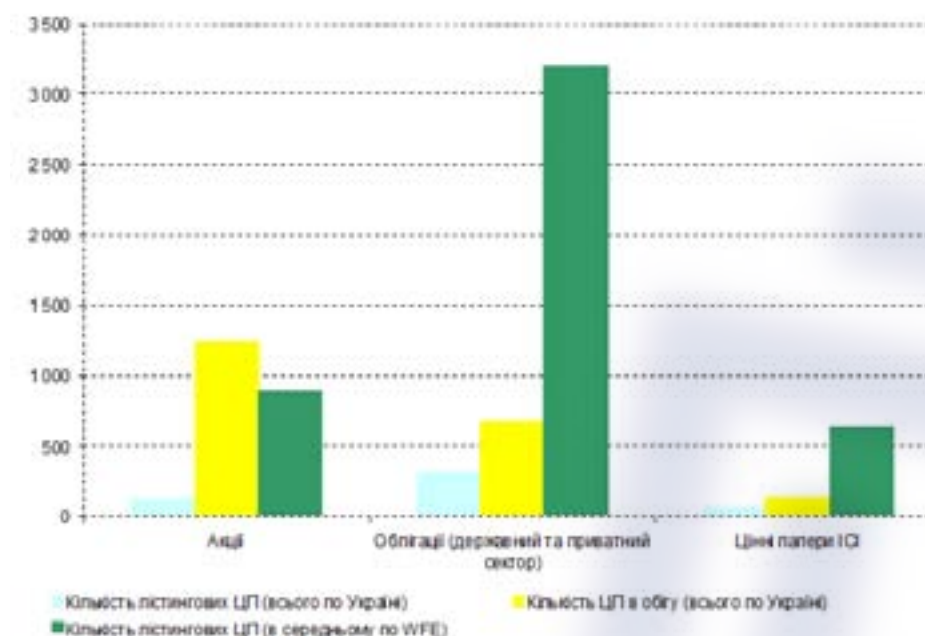

Рис. 2.4. Кількість цінних паперів в обігу на фондових біржах України загалом та в середньому на фондових біржах-членах WFE у 2011 р.
Джерела: НКЦПФР, WFE

3) Суто локальний характер цінних паперів в обігу (на відміну від світової практики, де в лістингах знаходиться в середньому понад 7% іноземних акцій та понад 49% іноземних облігацій) та вкрай низька активність міжнародних інвесторів (лише 16% обсягу укладених на ринку в 2011 році договорів укладалося в інтересах нерезидентів).

І навпаки – цінні папери безпосередньо українських емітентів та «умовно іноземних» емітентів, активи яких знаходяться в Україні, в останні роки суттєво активізували залучення коштів на іноземних фондових біржах. Так, з 2005 по 2011 рік за кордоном відбулося 70 IPO та SPO акцій іноземних емітентів, що мають бізнес в Україні. За цей час було залучено \$3,9 млрд. Для порівняння: за 2005-2011 роки обсяг залучення коштів в акції через українські фондові майданчики (навіть через всю його умовність) склав лише 2,14 млрд грн (еквівалент \$385,2 млн),

тобто за зазначений період середня частка внутрішнього залучення коштів в акції на українських біржових майданчиках навіть формально не перевищувала 9% загально-го обсягу залучення коштів українськими та іноземними емітентами в ході біржових розміщень.

Якщо порівнювати ліквідність вторинного обігу, то обсяг торгів акціями лише одного емітента (Ferrexpo) на Лондонській фондовій біржі не надто поступається обсягу торгів акціями на всіх фондових біржах України.

4) Переважно позабіржовий характер обігу більшості цінних паперів (рис. 2.5).

В середньому по ринку, як вже зазначалося, в 2011 році лише 13% обсягів договорів з цінними паперами укладалося на біржовому ринку.

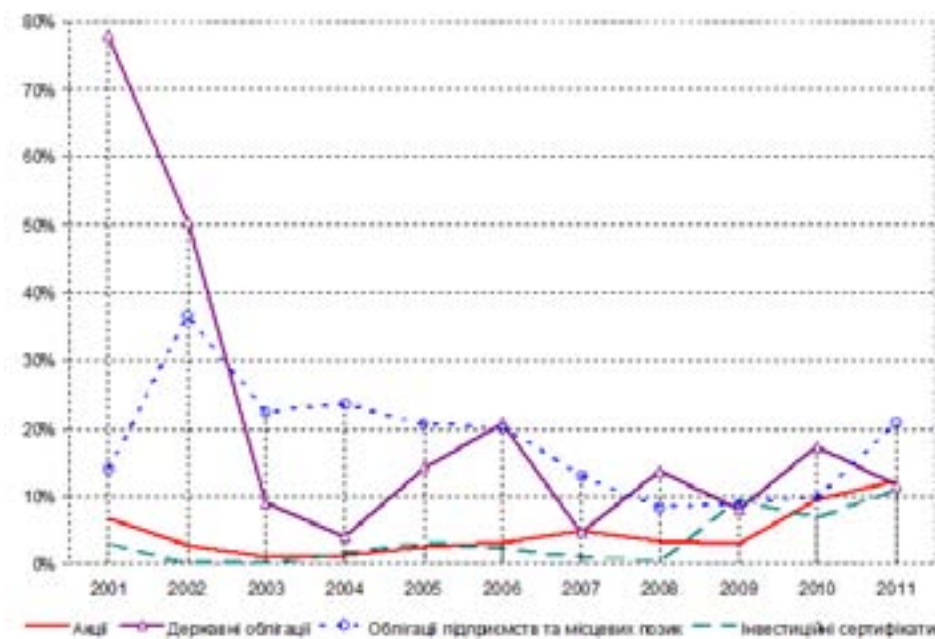

Рис. 2.5. Частка біржового обігу фінансових інструментів (співвідношення обсягу біржових торгів та обсягу укладених торговцями цінними паперами договорів відповідним фінансовим інструментом) у 2001-2011 рр., %
Джерело: НКЦПФР

5) Недостатня розвиненість інфраструктури фондового ринку, в т.ч. йдеться про дефрагментацію Національної депозитарної системи та надмірну (і зростаючу) варіативність моделей клірингу і розрахунків, впроваджених фондовими біржами та депозитаріями.

Стан національного біржового ринку в останні роки суттєво покращився в контексті значного технологічного розвитку провідних бірж, більш ефективного регулювання питань біржового ціноутворення, впровадження механізмів протидії маніпулюванню на біржах, поступового зменшення вартості трансакцій через впровадження нових моделей клірингу та розрахунків, забезпечення (завдяки технології інтернет-трейдингу) доступу до біржових торгів більш широкому колу інвесторів тощо.

Але внаслідок суперечливого нормативного регулювання функціонування платіжної та депозитарної системи, а також практичної відсутності належного регулювання клірингу ці моделі частіше за все недостатньою мірою відповідають побудові національної міжбанківської платіжної системи та міжнародній практиці, що ускладнює процедури клірингу і розрахунків в грошових коштах та створює системні ризики для учасників фондового ринку.

Поточний стан депозитарної системи України (зокрема, технологічна відокремленість та дефрагментованість її складових) потребує суттєвої модернізації – насамперед, створення центрального депозитарію з метою зменшення організаційних, технологічних та грошових витрат професійних учасників ринку та інвесторів.

б) Відсутність дієвих важелів захисту прав інвесторів.

Україна відзначається найменшим рівнем сплати дивідендів акціонерам, але найбільшою проблемою є відсутність ефективних механізмів для захисту прав власників облігацій, які стикаються з численними дефолтами та повсякчас не мають адекватних можливостей впливу на емітента.

Як наслідок, кількість інвесторів на фондовому ринку недостатня і обмежується 733 тор-

говцями цінними паперами, в т.ч. банками, 1090 ІСІ та 88 НПФ під управлінням 360 КУА, також активність проявляють страхові компанії, кілька тисяч індивідуальних інвесторів, які отримали допуск до торгів переважно на УБ через впровадження технології Інтернет-трейдингу, а також нечисленні нерезиденти, насамперед хедж-фонди. При цьому через недостатність привабливих та надійних інструментів в біржовому обігу інституційні інвестори змушені тримати в портфелях значну кількість активів, відмінних від цінних паперів (табл. 2.4).

Табл. 2.4

Структура активів фінансових інститутів в Україні станом на 01.01.2012

	Акції	ДЦП	Облігації підприємств	Облігації місцевих позик	Векселі	Інші ЦП	Всього портфель ЦП	Всього активів
Обсяг активів в розрізі фінансових інститутів, млрд грн								
НПФ	0,26	0,21	0,35	0,01	–	–	0,82	1,38
ІСІ	17,11	0,12	10,14	–	18,13	0,56	46,06	130,34
Банки	5,98	60,70		15,22			81,91	1054,28
Страхові компанії	11,30	1,20	0,81		0,07		13,31	45,25
Загалом	34,65	62,23		45,52			142,10	1231,25
Частка ЦП в активах фінансових інститутів, %								
НПФ	18,50%	15,04%	25,31%	0,54%	–	–	59,39%	100,00%
ІСІ	13,13%	0,09%	7,78%	–	13,91%	0,43%	34,34%	100,00%
Банки	0,57%	5,76%		1,44%			7,77%	100,00%
Страхові компанії	24,96%	2,65%	1,79%		0,16%		29,56%	100,00%
Частка ЦП в активах фінансових інститутів, %								
Частка ЦП	2,81%	5,05%		3,67%			11,54%	100,00%

Джерела: НБУ, НКЦПФР, Нацфінпослуг

З огляду на те, що найбільшу частку активів та портфелю цінних паперів фінансових інститутів забезпечують банки, то їх структура є визначальною. При цьому банки вважають цінні папери достатньо ризикованими і змушені формувати під них резерви під можливе знецінення їх вартості, тому інвестиційний портфель становить лише 7,77% банківських активів та складений переважно (на три чверті) державними облігаціями.

Втім, навіть ІСІ (для яких інвестиції є, начебто, більш притаманною діяльністю, ніж для банків як більш універсальних установ) вклали в цінні папери лише 35,34% активів, залишивши більшу частину активів для вкладень у депозити, нерухомість, дебіторську заборгованість тощо (слід зазначити, що структура активів публічних та диверсифікованих ІСІ більш орієнтована на цінні папери, але загальна структура ІСІ визначається венчурними фондами, на які припадає 92% активів ІСІ).

Загалом на цінні папери припадає 11,54% активів фінансових інституцій. Їх інвестиційні вподобання суттєво розрізняються, але в середньому переважають вкладення в державні цінні папери (44% загального інвестиційного портфеля фінансових інститутів) як найменш ризиковані для інвесторів.

7) Одним з найбільших ризиків залишається правова неврегульованість більшості аспектів торговельних технологій, розрахункових і клірингових процедур, проведення специфічних операцій (РЕПО, позичання у ЦП, маржинального кредитування, субброкериджу тощо), а також бухгалтерського та податкового обліку, документування операцій на біржовому ринку тощо.

8) Відсутність дієвих інструментів хеджування ризиків валютного, боргового та товарного ринків, що негативно позначається і на ринкових цінах на відповідні базові активи. Поки що єдиним прикладом впровадження в обіг строкових контрактів є торги ф'ючерсними

та опціонними контрактами на індекс Українських акцій на ПАТ «Українська біржа». Тим не менше, зважаючи на умовність «лістингових» ЦП, що складають корзину фондових індексів, та за відсутності ефективного законодавчого врегулювання ринку деривативів, процедур та суб'єктів клірингу і розрахунків, обмежень щодо інвестування в ці фінансові інструменти для більшості інституційних інвесторів, цей фрагментарний досвід поки що не надав значних можливостей для страхування ризиків хоча б на вкрай волатильному ринку акцій.

Більш конкретні проблемні питання, що стосуються функціонування відповідних сегментів біржового ринку, зазначатимуться нижче.

3. ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ
БІРЖІ У 2011 РОЦІ

3.1. Учасники біржових торгів

Хоча за кількістю членів Біржа дещо поступається УБ та ПФТС (**табл. 3.1**), але продемонструвала найвищу відносну динаміку зростання за цим показником: протягом звітного року кількість членів Біржі зросла на 13% - до 113 ліцензованих торговців цінними паперами, серед яких наявні 27 банків і 86 компаній. Частка членів Біржі у загальній кількості торговців цінними паперами, ліцензованих НКЦПФР, зросла з 13,1% до 15,4%.

Табл. 3.1

Кількість членів українських фондових бірж у 2010-2011 роках

Біржі	Кількість членів		Зміна	Частка від кількості ліцензованих ТЦП		Зміна	Обсяг торгів / Кількість членів, млн грн		Зміна
	2010	2011		2010	2011		2010	2011	
УБ	165	180	9,1%	21,6%	24,6%	2,9%	166,73	352,66	111,5%
ПФТС	174	152	-12,6%	22,8%	20,7%	-2,1%	350,52	584,54	66,8%
Перспектива	100	113	13,0%	13,1%	15,4%	2,3%	366,50	699,74	90,9%
УМВБ	101	90	-10,9%	13,2%	12,3%	-1,0%	12,55	0,03	-99,8%
КМФБ	83	83	0,0%	10,9%	11,3%	0,4%	32,09	25,07	-21,9%
УФБ	65	50	-23,1%	8,5%	6,8%	-1,7%	0,84	7,93	847,4%
СЄФБ	34	36	5,9%	4,5%	4,9%	0,5%	1,49	5,54	272,5%
ІННЕКС	32	31	-3,1%	4,2%	4,2%	0,0%	2,28	1,04	-54,3%
УМФБ	31	28	-9,7%	4,1%	3,8%	-0,2%	58,35	38,70	-33,7%
ПФБ	28	25	-10,7%	3,7%	3,4%	-0,3%	7,86	9,81	24,8%
Всього	813	778	-3,1%	106,6%	107,5%	1,0%	161,49	298,78	85,0%
Кількість ліцензованих ТЦП	763	733	-3,9%	100,0%	100,0%				

Джерела: НКЦПФР, фондові біржі

При цьому в розрахунку на 1 члена Біржа генерує найвищі обсяги торгів (до 700 млн грн.), що свідчить про залучення до участі в біржових торгах насамперед провідних операторів фондового ринку.

Зокрема, у ТОП-25 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних договорів на ринку цінних паперів (в біржовому та позабіржовому сегментах), наведеному у звіті НКЦПФР у звіті за 2011 рік, присутні 17 членів Біржі, сумарна частка яких у загальному обсязі договорів на фондовому ринку сягає 36,75%. Серед них: ПАТ АБ "УКРГАЗБАНК", АТ "УКРЕКСІМБАНК", ПАТ "АЛЬФА-БАНК", ПАТ "ВТБ БАНК", АТ "ДЕЛЬТА БАНК", АТ "ЕРСТЕ БАНК", ПАТ "ІНГ БАНК УКРАЇНА", ПАТ "ОТП БАНК", ПАТ "СБЕРБАНК РОСІЇ", АТ "УКРСИББАНК", ТОВ "ФК "АКВІТЕНС", ТОВ "ДЕЛЬТА-СЕК'ЮРИТИЗ", ТОВ "ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА", ПРАТ "МТ", ТОВ "ФОНДОВИЙ АКТИВ", ТОВ "ЦЕНТРАЛЬНА СХІДНА ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ", ТОВ "ЦЕНТРАЛЬНИЙ БРОКЕР".

Рейтинги членів Біржі-лідерів за обсягами укладених на Біржі договорів у 2011 році в

розрізі фінансових інструментів наведені в Додатку 1.

Зростання кількості учасників біржових торгів стало наслідком органічного зростання ліквідності, програми залучення маркет-мейкерів, активізації торгів на ринку державних облігацій України, ринку розміщення цінних паперів та адресному ринку, впровадження диверсифікованої тарифної політики, розширення функціональних можливостей торговельного терміналу ВІТ eTrade.

Найбільш активними учасниками торгів є провідні українські банки та компанії – оператори ринку державних облігацій України.

Загальний перелік членів Біржі станом на 01.01.2012 наведений у Додатку 2.

Географічно члени Біржі розташовані у лише половині регіонів України, але найбільш інфраструктурно (промислово) розвинених – загалом в них знаходиться 93,2% всіх банків та компаній-ліцензованих ТЦП в Україні (**рис. 3.1**).

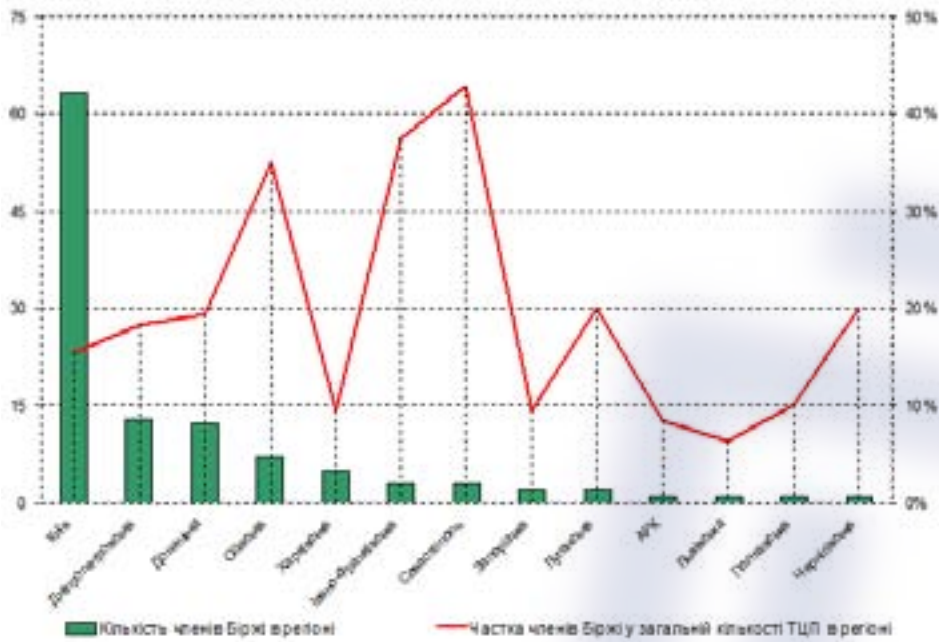

Рис. 3.1. Регіональний розподіл членів Біржі станом на 01.01.2012
Джерела: Біржа, СРО АУФТ

Протягом 2011 року статус членів Біржі набули АТ «УКРЕКСІМБАНК», ПАТ «ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ», АТ «ЕРСТЕ БАНК», ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК», ПАТ «ФІНБАНК», ТОВ «АБСОЛЮТ ФІНАНС», ТОВ «АВАНТІ», ТОВ «АСТАРТА-БРОК», ТОВ «ДЮК-А», ТОВ «ФК «ЗЕНІТ», ТОВ «КАСТОДІ-БРОК», ТОВ «МЕТІ-ДА-КАПІТАЛ», ТОВ «ОФЕРТА», ПрАТ «ПРДКЦ «ФОНДОВИЙ Б.А.Н.К.», ТОВ «СТОЛИЦЯ-ЦІННІ ПАПЕРИ», ТОВ «СФІ», ТОВ «ФОНДОВА СИСТЕМА «Глобал Інвестмент», ТОВ «ІК «СТАТУС», ТОВ «ІК «ТРАВІАН».

Досить позитивну динаміку у 2011 році демонструвала кількість маркет-мейкерів та цінних паперів, щодо яких маркет-мейкери підтримували ліквідність на Біржі. Це було пов'язане як з об'єктивними, загальними для всього ринку причинами¹, так і з програмою лояльності. Тим не менше, практика заохочення маркет-мейкерів була реалізована на досить поміркованих принципах і не характеризувалася надмірними тарифними преференціями (як це мало місто на інших фондових біржах), а, відповідно, не призвела до суттєвих втрат Біржею операційних доходів.

¹ З огляду на законодавчі новації 2011 року, які впровадили іноді не надто конкретні та очевидні критерії маніпулювання на фондовому ринку, торговці цінними паперами почали активно отримувати статус маркет-мейкерів на фондових біржах, що дозволяє уникати найменш обґрунтованих звинувачень.

3.2. Цінні папери в обігу

Станом на 31.12.2011 кількість цінних паперів та інших фінансових інструментів у Біржовому списку склала 177 і зросла порівняно з 2010 роком на 92,4% (рис. 3.2).

З них: 25 у 1-му рівні лістингу, 33 у 2-му рівні лістингу, 119 у списку позалістингових цінних паперів.

Структура біржового списку: 76 випусків акцій (з них 13 – у 2-му рівні лістингу, 63 – у списку позалістингових цінних паперів), 25 серій ОВДП (у 1-ому рівні лістингу), 16 серій інвестиційних сертифікатів (з них 15 – у 2-му рівні лістингу, 1 – у списку позалістингових цінних паперів), 48 серій облігацій (з них 5 – у 2-му рівні лістингу, 43 – у списку позалістингових цінних паперів), 1 серія облігацій місцевих позик (у списку позалістингових цінних паперів) та 11 серій опціонних сертифікатів (у списку позалістингових цінних паперів).

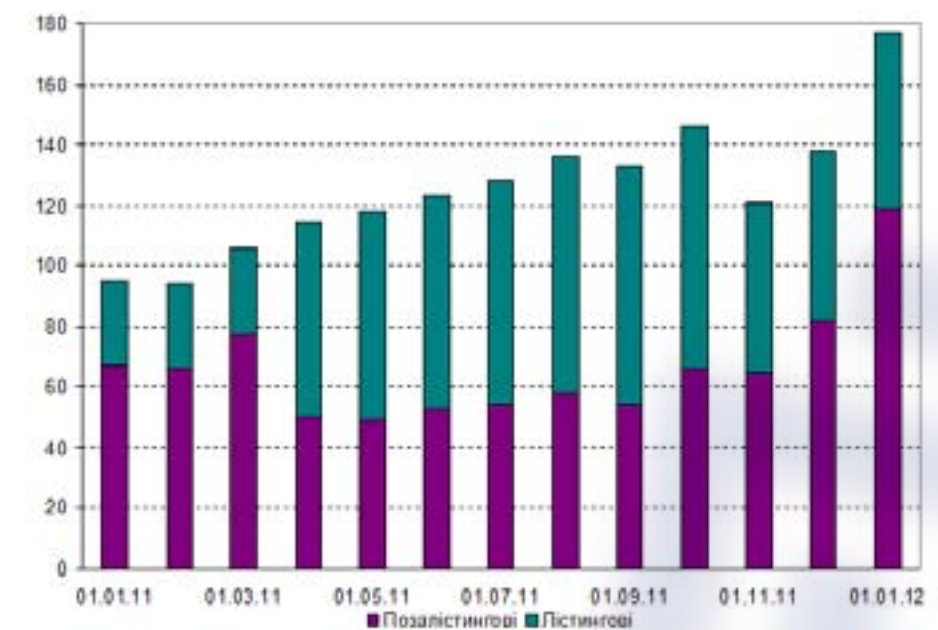

Рис. 3.2. Кількість цінних паперів в біржовому списку та біржовому реєстрі Біржі протягом 2011 року

Збільшення кількості фінансових інструментів у біржовому обігу відбувалось як завдяки загальним ринковим тенденціям (зокрема, встановленню нормативної вимоги щодо обов’язковості для ПАТ включати акції до біржового списку щонайменше однієї української фондової біржі), так і через індивідуальні конкурентні переваги Біржі; лояльні тарифи, оптимізація протягом 2011 року пакету документів для підтримання цінних паперів у біржовому списку; укладення договору з Міністерством фінансів України щодо включення державних облігацій України до біржового реєстру тощо.

Рейтинги цінних паперів в обігу Біржі за 2011 рік наведені у Додатках 3-5:

- ТОП-50 акцій в біржовому списку ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» за показником ринкової капіталізації,
- ТОП-40 ОВДП за обсягом торгів на Біржі протягом року,
- ТОП-50 облігацій підприємств за обсягом торгів на Біржі протягом року.

Біржа поступається ПФТС та УБ за кількістю цінних паперів у біржовому списку та біржовому реєстрі, але ринкова частка Біржа поступово зростає (рис. 3.3, 3.4).

Найвищим співвідношенням обсягу торгів до вартості в обігу на Біржі характеризуються облігації місцевих позик (табл. 3.2).

Показники обсягу торгів на один ЦП коливалися в незначних межах, натомість найбільшу кількість договорів в розрахунку на один ЦП та найменшу середню вартість укладених договорів демонстрували пайові цінні папери. Порівняно з попереднім роком дещо зменшилася обіговість акцій. Це стало наслідком, з одного боку, значного зростання кількості емітентів та капіталізації акцій у біржовому списку (до 56,86 млрд грн. або у 2,2 рази порівняно з попереднім роком), з іншого боку, скороченням інтересу до цього інструменту з боку учасників біржових торгів.

Табл. 3.2

Оцінка ліквідності обігу фінансових інструментів на Біржі у грудні 2011 року

Показники	Державні облігації України	Облігації підприємств	Облігації місцевих позик	Акції	ЦП ІСІ	Деривативи	Всього (в середньому)
Обсяг торгів у грудні, млн. грн.	1 392,5	1 036,8	100,2	2 258,0	656,8	53,1	5 497,4
Кількість договорів у грудні, шт.	108	42	20	2,438	627	44	3 279
Капіталізація (вартість в обігу) на кінець року, млн. грн.*	7 065 698 (3 038 050)	9 604 (2 561)	100 (100)	56 867 (55 383)	69 375 (69 375)	759 (754)	7 202 402 (3 166 222)
Обіговість за місяць*	0,05%	40,49%	100,66%	4,08%	0,95%	7,04%	0,17%
Кількість ЦП в біржовому списку на кінець року, шт.*	25 (15)	48 (20)	1 (1)	76 (36)	16 (16)	11 (6)	177 (94)
Обсяг торгів/1 ЦП, млн. грн.*	92,8	51,8	100,2	62,7	41,1	8,9	58,48
Кількість договорів/1 ЦП, шт.*	7	2	20	68	39	7	35
Середня вартість 1 договору, млн. грн.	12,9	24,7	5,0	0,9	1,0	1,2	1,7

* Розраховано (в т.ч. у дужках) стосовно цінних паперів, за якими протягом грудня уклалися договори.

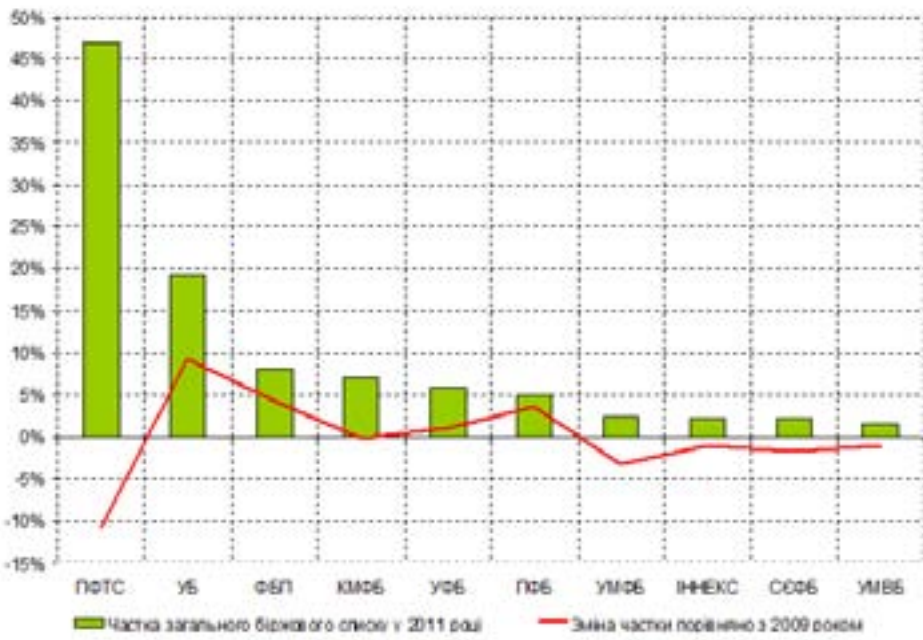

Рис. 3.3. Структура біржового списку в розрізі фондових бірж України
Джерела: НКЦПФР, фондові біржі

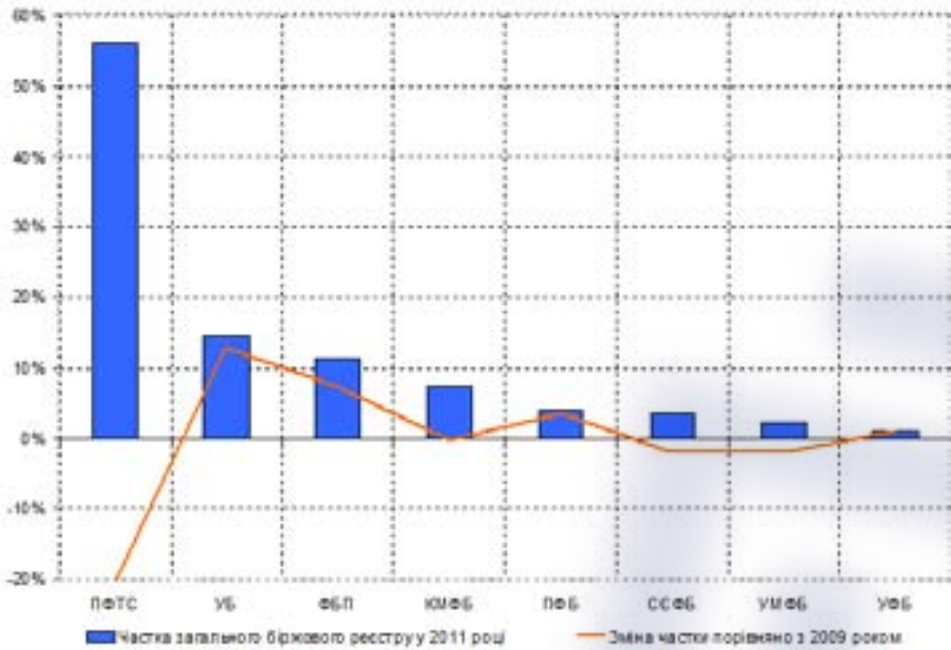

Рис. 3.4. Структура біржового реєстру в розрізі фондових бірж України
Джерела: НКЦПФР, фондові біржі

Про те, що ліквідність обігу ЦП на Біржі суттєво вища, ніж середня по ринку, свідчить також стабільне перевищення частки Біржі в загальних по ринку обсягах торгів над часткою у доступних на національному біржовому ринку інструментах (рис. 3.5).

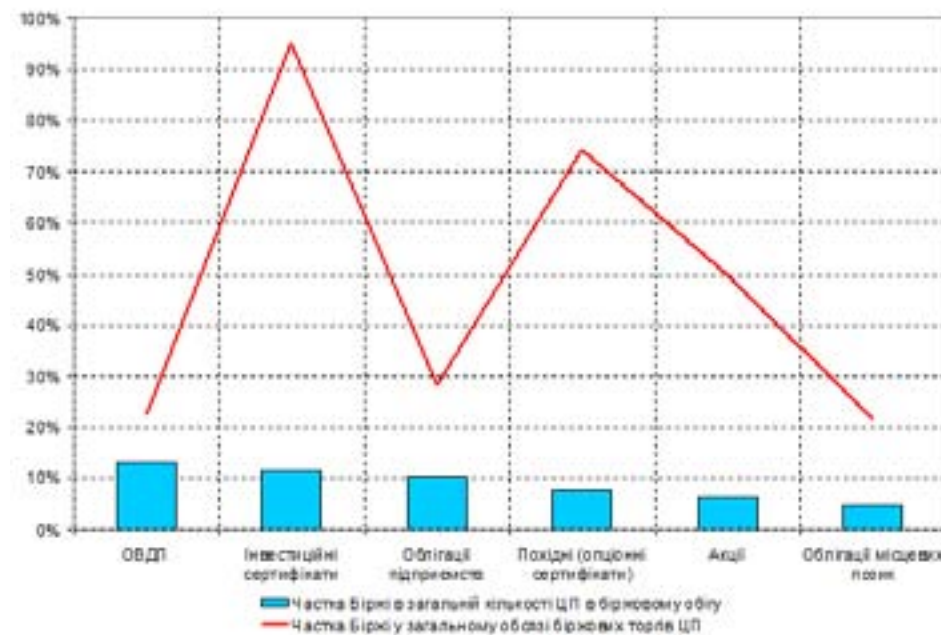

Рис. 3.5. Ринкова частка Біржі щодо кількості та обсягу торгів в розрізі фінансових інструментів у 2011 році
Джерела: НКЦПФР

3.3. Структура біржових торгів фінансовими інструментами

За 2011 рік структура торгів на Біржі в розрізі фінансових інструментів поступово змінювалася в бік підвищення частки боргових інструментів та зменшення частки акцій та інвестиційних сертифікатів (рис. 3.6), що в цілому відповідало і загальним тенденціям біржового ринку України (табл. 2.1).

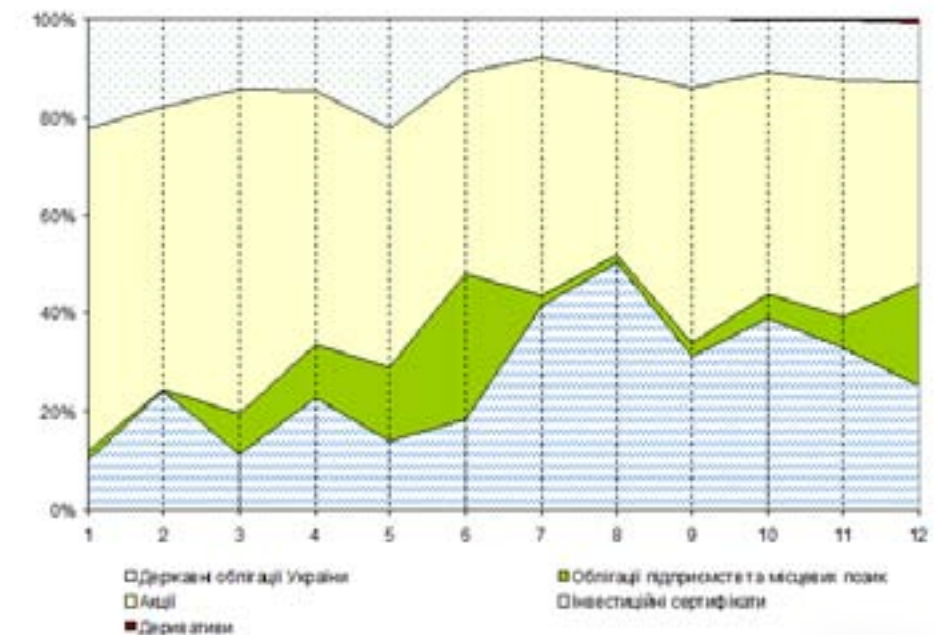

Рис. 3.6. Помісячна структура торгів на Біржі в розрізі фінансових інструментів у 2011 році

У 2011 році порівняно з попереднім частка ОВДП в структурі торгів на Біржі зросла на 11%, облігацій підприємств – на 5,7% (табл. 3.3), як наслідок, частка боргових інструментів загалом зросла з 19,2% до 36,1%. Також значно зросла кількість договорів, укладених на Біржі стосовно боргових цінних паперів – у 4,66 рази за ОВДП та у 2,97 рази за корпоративними облігаціями.

Збалансована структура торгів дозволяє впевнено та послідовно позиціонуватися в якості універсальної біржі, яка концентрується не на окремих біржових сегментах, а на стимулюванні ліквідності торгів якнайширшою лінійкою фінансових інструментів, включених до біржового списку. Результатом є залучення максимальної кількості активних учасників біржових торгів, значна частка яких має певну спеціалізацію, та мінімізація ризиків залежності від коливань активності ринку того чи іншого фінансового інструменту.

Нижче наведена більш детальна характеристика та проблематика розвитку окремих ринків в розрізі видів цінних паперів та/або технологій торгів.

Табл. 3.3

Структура торгів на Біржі у 2010-2011 роках

Показники	акції	облігації підприємств	державні облігації України	облігації місцевих позик	інвестиційні сертифікати	похідні (деривативи)	Всього
Обсяг торгів на Біржі, млн грн							
2010 рік	23 191,02	757,02	6 287,81	–	6 331,46	82,28	36 649,59
2011 рік	39 531,06	6 110,33	22 300,51	100,16	10 850,79	177,46	79 070,31
Зміна за рік, %	70,46%	707,16%	254,66%	100,00%	71,38%	115,68%	115,75%
Частка в загальному обсязі торгів на Біржі, %							
2010 рік	63,28%	2,07%	17,16%	–	17,28%	0,22%	100,00%
2011 рік	49,99%	7,73%	28,20%	0,13%	13,72%	0,22%	100,00%
Зміна за рік, %	-13,28%	5,66%	11,05%	0,13%	-3,55%	0,00%	–
Кількість укладених на Біржі договорів, шт							
2010 рік	26 887	1 061	184	–	6 082	369	34 583
2011 рік	31 735	3 146	858	20	8 072	493	44 324
Зміна за рік, %	18,03%	196,51%	366,30%	100,00%	32,72%	33,60%	28,17%
Частка в загальній кількості укладених на Біржі договорів, %							
2010 рік	77,75%	3,07%	0,53%	–	17,59%	1,07%	100,00%
2011 рік	71,60%	7,10%	1,94%	0,05%	18,21%	1,11%	100,00%
Зміна за рік, %	-6,15%	4,03%	1,40%	0,05%	0,62%	0,05%	–

3.3.1. Ринок акцій та фондові індекси

Середньомісячний обсяг торгів на ринку акцій у 2011 році становив 3,29 млрд грн. та 2,6 тис угод (на 70,46% та 18,03% більше за показники 2010 року відповідно – див. табл. 3.3).

Найбільша ліквідність торгів акціями на Біржі спостерігалася у першому та третьому кварталах, найменша – наприкінці 2011 року (рис. 3.7).

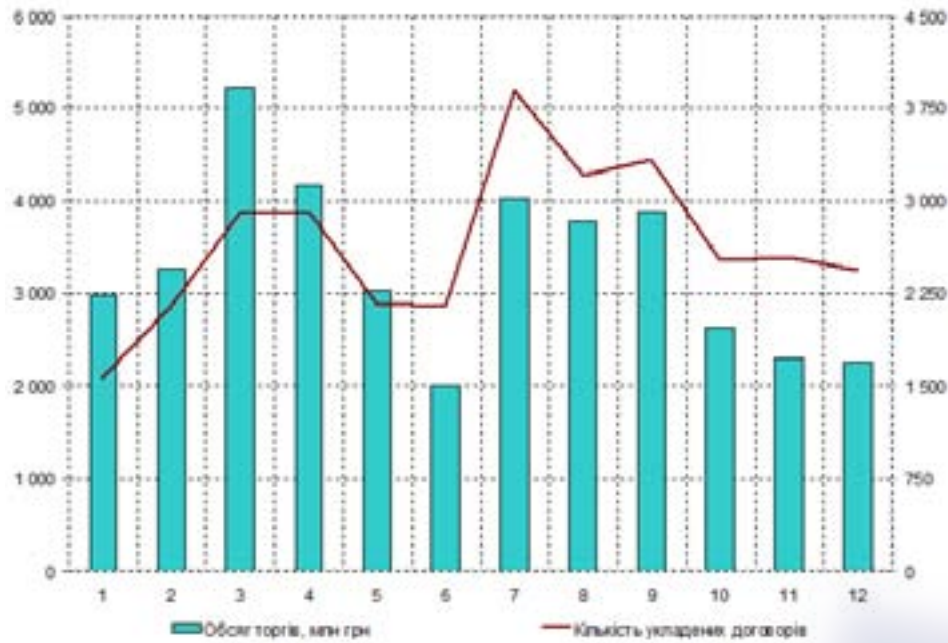

Рис. 3.7. Місячна динаміка торгів акціями на Біржі у 2011 році

Незважаючи на те, що Біржа дещо випереджає УБ за обсягами торгів акціями (**табл. 2.2**), вона суттєво поступається за показником кількості договорів – на УБ у 2011 році їх було укладено 1,19 млн., тобто, у 37 разів більше, ніж на Біржі. Дещо обмеженим є коло учасників торгів акціями та їх клієнтів, оскільки, на відміну від УБ, впровадження доступу до торгів на Біржі через технології Інтернет-трейдингу поки що знаходиться в стадії реалізації та узгодження форматів та регламентів взаємодії з відповідними розробниками шлюзів до брокерських систем (зокрема, з ARQA Technologies – розробником ПЗ Інтернет-трейдингу QUICK).

Втім, завдяки залученню маркет-мейкерів, зручним та диверсифікованим технологічним можливостям Біржі з організації біржових торгів (у 2011 році, додатково до ринку заявок, акціями почали активно торгували також на адресному ринку та ринку аукціону), проведенню значних договорів в інтересах інституційних інвесторів (ІІ та НІІ), Біржі вдалося підтвердити лідерство в цьому сегменті біржових торгів.

Крім того, кількість акцій в біржовому списку зросла за 2011 рік з 26 до 76, тобто втричі, що суттєво розширило інструментарій біржової торгівлі (рейтинг акцій за показником ринкової капіталізації див. у Додатку 3).

Біржа вже другий рік поспіль посідає перше місце в Україні за обсягами торгів на ринку акцій, що є досить важливою конкурентною перевагою, зважаючи на те, що зазвичай саме сегмент торгів акціями розглядається як найбільш базовий (ринкоутворюючий), користується найбільшою увагою інформаційних агентств, ЗМІ, аналітиків, інвесторів. Саме тому

загальні проблеми функціонування біржового сегменту національного фондового ринку, що визначені у п. 3.2, найбільшою мірою стосуються акцій.

З огляду на низку причин (по-перше, фінансова криза призвела до масштабного падіння цін та обсягів торгів акціями у світі через надмірну ризикованість та збитковість таких інвестицій, по-друге, наявність в Україні альтернативних, більш надійних або нових фінансових інструментів – державних боргових цінних паперів та строкових контрактів відповідно) частка торгів акціями в загальному обсязі біржових торгів невинно зменшується – як на українському біржовому ринку загалом (на 6,5% за 2011 рік – **табл. 2.2**), та на Біржі зокрема (на 13.3% – **табл. 3.3**).

Зниження інтересу національних інвесторів до акцій як об'єкта інвестування (навіть незважаючи на нещодавнє впровадження технології інтернет-трейдингу, яка мала надати ринку новий поштовх для розвитку) та емітентів як механізму залучення коштів, пов'язана із наступним:

- 1) ринок все ще недостатньо ліквідний та регульований для адекватного визначення справедливої ціни;
- 2) прогалини у законодавстві та відсутність відповідного правозастосування дозволяють маніпулювати цінами, використовувати інсайдерську інформацію – тим більше, що система розкриття інформації, створена Комісією поки що є дефрагментованою і недостатньо оперативною;
- 3) існують проблеми з використанням інституційними інвесторами біржової ціни як орієнтиру¹;

¹ Зокрема, регулятори фінансових ринків застосовують відмінні методологічні підходи до оцінки вартості активів інституційних інвесторів, і деякі з цих підходів ґрунтуються на відмінних від біржового курсу (найбільш на сьогодні адекватного цінового орієнтиру) котируваннях, наприклад, на котирувальній ціні покупця. При цьому повсякчас на біржах (особливо на адресному ринку/ринку котирувань) можна виставити практично будь-яку ціну покупця, дещо обмежену лише лістингових ЦП.

Крім того, чинне регулювання зазвичай не враховує той факт, що в Україні існують 10 фондових бірж, і одні й ті самі фінансові інструменти мають обіг на кількох біржах одночасно. Для переважної більшості інституційних інвесторів відсутній методологічний підхід для цього випадку. Тільки для ІІ існує чіткий критерій – застосовувати мінімальний показник з розрахованих біржами біржових курсів (згідно п.4 розділу II Положення про порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондів), затвердженого рішенням ДКЦПФР від 02.07.2002 № 201).

4) рівень корпоративного управління незадовільний – причому за відсутності ринкових, адміністративних та податкових стимулів щодо його покращання навіть одні й ті самі компанії, що є емітентами українських цінних паперів та одночасно залучають кошти на іноземних біржах, демонструють кардинально різне ставлення до інвесторів на національному та міжнародному рівні;

5) недостатність інтересу до стимулювання публічного національного ринку акцій з боку держави – зокрема, приватизація проходила переважно поза біржами, відсутнє будь-яке підтримання ФДМУ вартості акцій, що належать державі, на біржовому ринку, що позбавляє його значного кола потенційно привабливих інструментів;

6) відсутність достатньої кількості інструментів з високими інвестиційними характеристиками має наслідком багаторічну концентрацію ринку акцій насамперед в сегменті торгів практично одними й тими самими акціями – так званими «блакитними фішками», коло яких з роками майже не змінюється.

Зазвичай важним аспектом розгляду ринку акцій вважається аналіз динаміки відповідних фондових індексів, але поки що Біржа не вважає за доцільне розраховувати ще один фондовий індекс через умовність українського біржового ринку акцій – при тому, що вже існуючі фондові індекси не надто адекватно характеризують національний фондовий ринок.

Наразі Український фондовий індекс UX (індекс Українських акцій) теоретично може розглядатися як найбільш репрезентативний, оскільки розраховується на підставі торгів акціями на УБ, де кількість біржових договорів з акціями

найбільша в Україні¹. Він (як і індекс ПФТС) дійсно досить сильно корелює з більшістю європейських фондових індексів (**табл. 3.4**), хоча характеризується найбільшою волатильністю (стандартне відхилення 22,73%, що у 2-5 рази вище за світові індекси) та демонструє максимальну річну збитковість ринку для інвесторів (40,3%, що в 2-7 рази більше за збитки інвесторів на європейських ринках акцій).

При цьому фондові індекси все ж таки більшою мірою мають описувати динаміку національного, а не міжнародних ринків. Натомість досить важко знайти макроекономічні показники розвитку національної економіки, які хоча б в довгострокових періодах корелювали з українськими фондовими індексами (**табл. 3.5**).

¹ Хоча це і не так очевидно, з огляду на значну частку операцій РЕПО: за наслідками 2011 року на ринку РЕПО УБ було укладено договорів на суму 17,2 млрд грн, тобто 47% загального обсягу торгів акціями на УБ. Тобто, більш ніж значна частка сегменту торгів акціями на УБ за визначенням не надто прийнятна для формування справедливої біржової ціни, оскільки зазвичай договори РЕПО укладаються за цінами, що відрізняються від ринкових).

Табл. 3.4

Волатильність та кореляція фондових індексів світу у 2011 році

Індекси	max значення	min значення	Зміна за рік	Діапазон коливань (max-min)	Стандартне відхилення	Кореляція з UX
UX Index	118,42	52,19	-40,30%	66,2%	22,73%	–
DAX (Німеччина)	108,68	73,36	-14,69%	35,3%	10,70%	0,91
CAC 40 (Франція)	108,04	72,30	-17,88%	35,7%	11,56%	0,96
FTSE 100 (Велика Британія)	103,24	83,80	-5,55%	19,4%	5,33%	0,87
S&P 500 (США)	108,41	87,39	-0,02%	21,0%	4,99%	0,80
DJIA	110,65	92,03	5,53%	18,6%	4,23%	0,62
MICEX (Росія)	110,19	74,98	-16,93%	35,2%	8,71%	0,93
Nikkei 225 (Японія)	106,15	79,77	-17,34%	26,4%	7,25%	0,87
SSE Composite (Китай)	108,86	77,14	-21,68%	31,7%	8,27%	0,93

Джерела: світові біржі
* Для порівнюваності всі індекси унормовані до базового початкового значення 100

Табл. 3.5

Квартальні зміни індексу UX та макроекономічних показників у 2011 році*

Індекси	max значення	min значення	Діапазон коливань (max-min)	Стандартне відхилення	Кореляція з UX Index
UX Index	15,1%	-37,6%	52,7%	22,9%	–
ВВП	6,5%	3,9%	2,6%	1,1%	-0,35
Індекс промислової продукції	10,3%	7,6%	2,7%	1,1%	-0,72
Інвестиції в основний капітал	22,4%	12,0%	10,4%	4,8%	-0,49
Прямі іноземні інвестиції	3,5%	1,8%	1,7%	0,8%	-0,11
Експорт товарів	59,8%	22,4%	37,4%	16,7%	-0,52
Сальдо торговельного балансу (% до ВВП)	-2,6%	-7,8%	5,2%	2,2%	-0,04
Державний та гарантований державою борг (% до ВВП)	0,6%	-3,5%	4,2%	1,8%	0,22
Дефіцит зведеного бюджету (% до доходів)	6,6%	0,8%	5,7%	3,0%	-0,14

Джерела: НБУ, Держстат
* % до відповідного періоду попереднього року/попереднього кварталу поточного року

Зазвичай фондові індекси дозволяють оцінити тенденції розвитку економіки на майбутні 6-12 місяців, але в Україні індекси практично не виконують прогностичної функції – вони жодним чином не попередили учасників ринку про глобальну кризу 2007-2009 рр.

Така неефективність виконання українськими фондовими індексами притаманних ним функцій пов'язана із:

- 1) незначною кількістю акцій у розрахункових кошиках індексів та їх неспроможністю адекватно віддзеркалювати динаміку розвитку національного фондового ринку (в Україні біржі не розраховують так звані індекси широкого ринку; на кшталт S&P 500, більше того, навіть вкрай лояльним вимогам УБ до ліквідності акцій в корзині розрахунку індексу на початку 2012 року перестали відповідати 5 акцій з 15, що досить яскраво характеризує ліквідність доступних на біржовому ринку України пайових інструментів);
- 2) невідповідністю галузевої структури розрахункових кошиків індексів та структури національної економіки;
- 3) недостатністю заходів щодо протидії маніпулюванню цінами найбільш ліквідних акцій;
- 4) практичною відсутністю реального зв'язку між цінами акцій з максимальною капіталізацією (акцій, які в Україні, за відсутності кращих, умовно відносяться до категорії blue chips) та фундаментальними показниками та корпоративними подіями у емітентів цих акцій, оскільки міноритарні власники акцій, що мають обіг на біржовому ринку (free-float), мають вкрай незна-

чний вплив на стратегію розвитку підприємств, що на 90-95% належать крупним консолідованим власникам.

Більше того, існуючі індекси навіть неповною мірою відповідають чинному законодавству, яке вимагає від бірж розраховувати їх, по-перше, винятково за лістинговими акціями, по-друге, капіталізація емітентів цих акцій має розраховуватися винятково на підставі біржового курсу. Натомість, зважаючи на те, що виконання цих вимог ще суттєвіше скоротить можливості для розрахунку фондових індексів, УБ та ПФТС змушені розраховувати індекси на підставі найбільш ліквідних акцій, незалежно від їх лістинговості, і капіталізації, визначеної за цінами угод або заявок, а не біржовим курсом.

Зазначена проблема вимагає нормативного впорядкування, при цьому найбільш доцільним вбачається погодження НКЦПФР методики розрахунку фондових індексів, розраховуваних фондовими біржами, та подальший контроль їх відповідності. Це тим більш логічно, що індекс UX є базовим активом для відповідного розрахункового ф'ючерсу та опціону, впроваджених в обіг на УБ.

Проблема загальної обмеженості кола акцій в біржовому обігу погіршується ще й через існуючі лістингові вимоги¹, що не дозволяють включити в біржовий реєстр більш-менш ліквідні акції малих та середніх за капіталізацією та/або фінансовими показниками компаній, внаслідок чого в них не можуть інвестувати інституційні інвестори (насамперед, банки та НПФ).

Понад те, обмежені можливості щодо залучення коштів через випуск акцій в Україні

¹ Як вже зазначалося, переважна більшість акцій, які позиціонуються в Україні як "блакитні фішки", має занадто низький free-float: при стандартній мінімальній вимозі до free-float на переважній більшості фондових бірж світу 25% (іноді для альтернативних сегментів біржових торгів – 15%) в Україні середній free-float акцій, що входять до складу кошиків найбільш популярних фондових індексів, не перевищує 10%. Відсутність відповідних лістингових вимог не стимулює мажоритарних акціонерів до запровадження відповідних заходів щодо підвищення публічності обігу акцій та, покращання корпоративного управління, що створює ризики для інвесторів, захист інтересів яких в такій ситуації є досить умовним. Також у мажоритарних акціонерів найбільш капіталізованих українських компаній відсутні стимули до зваженої дивідендної політики (за 2008-2009 рр. емітенти українських "блакитних фішок" сплатили своїм акціонерам менші дивіденди, ніж у середньому по ринку). Понад те, волатильність ліквідних українських акцій свідчить про дисфункціональність біржового ринку щодо виконання цінової функції.

призводять до того, що перспективні, зростаючі українські компанії розглядають як більш привабливі для розміщення та обігу міжнародні біржі. Такі умовно іноземні емітенти – власники українських активів, створені у формі SPV винятково для зниження ризиків (пов'язаних із правовою непривабливістю та незрозумілістю для міжнародних інвесторів української юрисдикції), більшої ефективності та меншої вартості залучення коштів для розвитку на міжнародних фондових біржах, значно більш ліквідних ніж українські. Це також позбавляє українських інвесторів можливості вкладати кошти в зазначені активи.

В умовах обмеженості інструментарію на ринку акцій, недостатньої ліквідності, непривабливості ринку для емітентів та інвесторів, зрозумілою є зацікавленість учасників ринку у впровадженні акцій іноземних емітентів, активи яких знаходяться в Україні, в обіг на українських біржах. Біржа у 2011 році розпочала спільну з СРО АУФТ роботу щодо розроблення Концепції доступу на український фондовий ринок фінансових інструментів іноземних емітентів, активи яких розташовані в Україні, яка передбачає щільний контроль цього сегменту ринку з боку НКЦПФР та НБУ.

Ще одним шляхом розширення кола акцій в обігу на Біржі є підтримання лояльної тарифної політики. Тарифи Біржі щодо включення цінних паперів в біржовий список є найнижчими в Україні, внаслідок чого значна кількість новостворених ПАТ обрала Біржу в якості базового торговельного майданчика. Тим не менше, з визначених вище причин, за оцінками Біржі, справді ефективного публічного ринку акцій в Україні не буде ще принаймні 3-5 років. Звісно, Біржа буде продовжувати свою активну присутність та розвиватиме цей сегмент як універсальна фондова біржа, що здатна створити умови для забезпечення ліквідності торгів максимально можливою кількістю фінансових інструментів. Але пріоритетною для Біржі на даному етапі є все ж концентрація на розвитку сегментів емісійних боргових цінних паперів та строкового ринку.

3.3.2. Ринок державних облігацій України

Значним успіхом Біржі у 2011 році стала побудова на Біржі дійсно активного та інтенсивно зростаючого ринку державних облігацій. Це було досягнуто завдяки підписанню договору з МФУ з метою забезпечення лістинговості ОВДП на Біржі, системній праці щодо розширення кола операторів ринку, модифікації торговельного терміналу, діям щодо забезпечення доступу до торгів НБУ, активній нормотворчій діяльності щодо побудови дієвої системи розрахунків, зокрема на ринку ОВДП (в частині внесення змін до Положення про депозитарну діяльність НБУ), що має стати імпульсом для подальшого стимулювання ліквідності обігу інструментів державного боргу.

Середньомісячний обсяг торгів на ринку державних облігацій України на Біржі у 2011 році становив 1,87 млрд грн. та 72 договори (у 3,5 та 4,7 разів більше за показники 2010 року відповідно – **див. табл. 4.3**).

Найбільша ліквідність торгів ОВДП на Біржі спостерігалася у третьому кварталі (**рис. 3.8**)¹. Саме в цей період ринкова частка Біржі щодо ОВДП збільшилася з 16% до 22% (**рис. 3.9**) і до кінця року стабілізувалася. Як наслідок, лише за два роки в такому досить інертному за складом учасників сегменті, як обіг цінних паперів державного боргу, Біржа поступово відібрала у ПФТС майже чверть ринку.

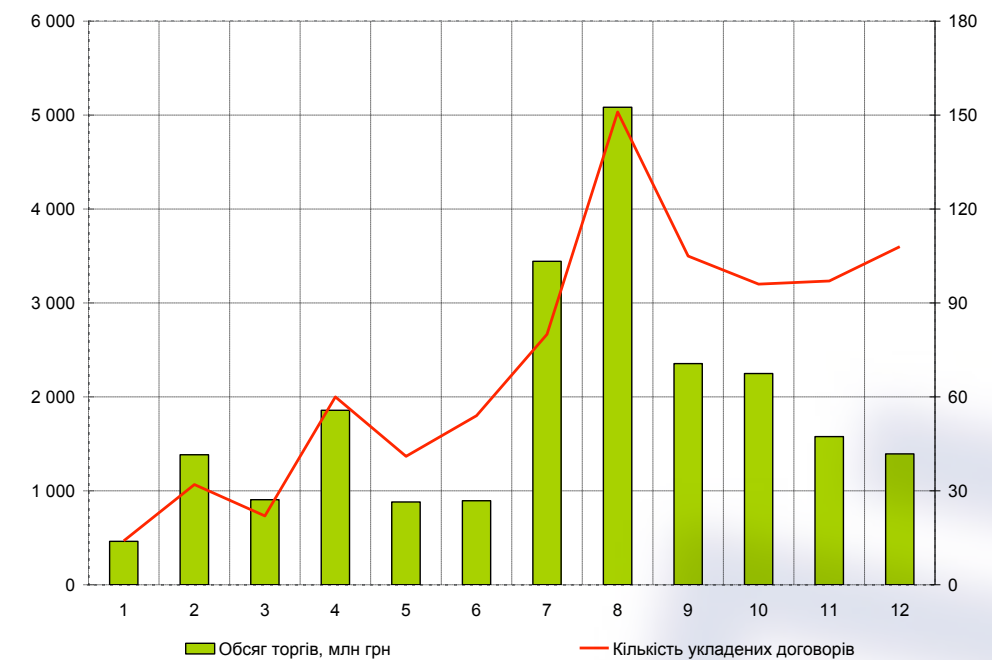

Рис. 3.8. Місячна динаміка торгів ОВДП на Біржі у 2011 році

¹ У серпні 2011 року було зафіксовано найбільший обсяг торгів ОВДП на Біржі – 5,1 млрд грн. Так само цей місяць відзначився і рекордним показником загального обсягу торгів цінними паперами на Біржі – 10,1 млрд грн. Це дозволило Біржі в третій раз за 2011 рік (після березня та травня) посісти перше місце на біржовому ринку України за загальним обсягом торгів цінними паперами.

Слід зазначити, що коло активних операторів цього ринку досить обмежене. Так, за даними рейтингу операторів ринку ОВДП, започаткованого у 2011 році СРО АУФТ та ІА CBonds, на ТОП10 цього рейтингу припадає 86% загальних обсягів біржових торгів ОВДП у 2011 році, на ТОП20 – 98%. Також достатньо концентрований і позабіржовий ринок ОВДП: ТОП10 лідерів відповідного рейтингу забезпечують 82% загальних обсягів торгів ОВДП поза біржами, ТОП20 – 93%¹.

Наприкінці 2011 року на Біржі все ще було у 2-2,5 рази менше активних учасників, аніж на ПФТС, але Біржі вже вдалося залучити до участі в торгах значну частку основних лідерів ринку ОВДП.

Крім того, створені передумови для участі НБУ в торгах на Біржі, який є достатньо активним оператором біржового ринку². Це має стимулювати подальше зростання ліквідності цього сегменту на Біржі. З огляду на особливості участі НБУ у біржових торгах та депозитарного обліку операцій стосовно цін-

них паперів в портфелі НБУ, протягом 2011 року було вдосконалено торговий термінал Біржі відповідно до рекомендацій та зауважень фахівців НБУ. Наприкінці 2011 року НБУ та Біржею проведено тестування функціонально оновленої системи проведення біржових торгів державними цінними паперами. Тестування підтвердило відповідність вимогам НБУ функціональних можливостей та інтерфейсу спеціалізованого торговельного терміналу, а також вимогам інформаційної безпеки. За станом на початок 2012 року на стадії підписання знаходиться договір про участь НБУ у торгах державними облігаціями України на Біржі. Внаслідок проведення процедури крос-сертифікації між ЦСК НБУ та ЦСК КФЦ забезпечено можливість участі НБУ в торгах із використанням чинних ключів ЕЦП, вида-них ЦСК НБУ.

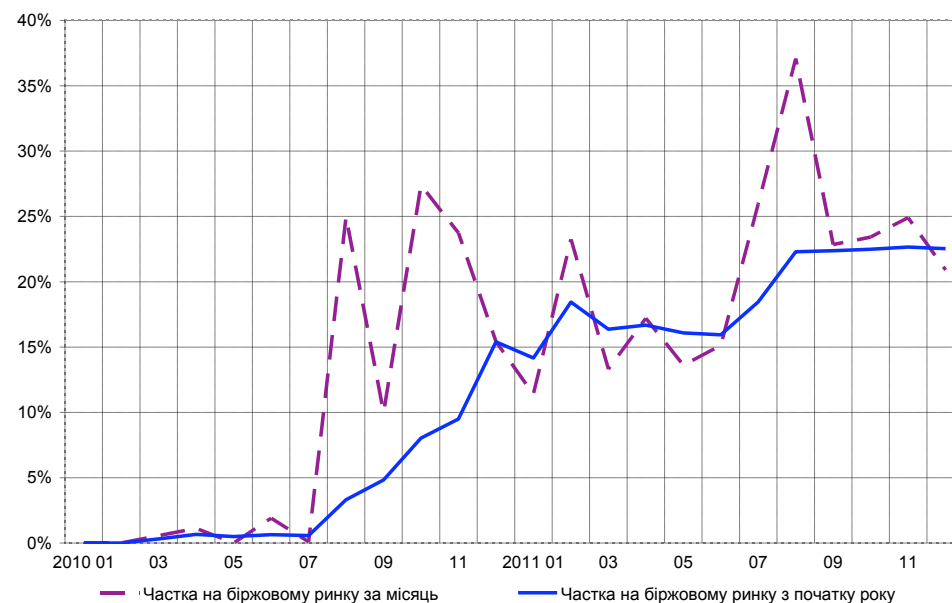

Рис. 3.9. Частка Біржі у загальному обсязі біржових торгів ОВДП у 2010-2011 роках
Джерела: НКЦПФР, біржі

¹ Джерело: <http://www.cbonds.info/rus/ib/merchant-rating-UA.php/2011/4>.

² За даними НБУ, у 2011 році за технологією двостороннього котирування Національним банком України було укладено 28 договорів на загальну суму 5,15 млрд грн. (за номінальною вартістю), у 2010 році – 202 договори на суму 13,64 млрд грн.

Існуючий стан біржового ринку ОВДП, незважаючи на значні обсяги торгів, поки що важко назвати задовільним. Серед негативних чинників можна назвати:

- 1) порівняно низьку ліквідність ОВДП – незважаючи на позитивні тенденції, кількість договорів залишається вкрай незначною (середньомісячна кількість біржових договорів у 2011 році зросла на 75% і становила 245, але з огляду на понад 100 серій ОВДП в обігу, це еквівалентне лише 2,4 договорів в місяць на одну серію), а співвідношення обсягу біржових торгів державними облігаціями та суми ОВДП в обігу наприкінці 2011 року склало лише 62,9% (**табл. 3.6**), що на порядок нижче за аналогічні показники у Росії,
- 2) обмеженість кола учасників торгів насамперед банками¹,
- 3) переважно позабіржовий обіг – частка біржових договорів у загальній сумі операцій з ОВДП у 2011 році майже не змінилася і становила лише 20,4% (**рис. 3.10**). При цьому позабіржовий характер укладення договорів допускає проведення т.зв. «неринкових» угод (з цінами, що значно відрізняються від об'єктивних), що створює ризики для інвесторів, в т.ч. фізичних осіб, та держави. Позитивним чинником є зростання частки біржового ринку у загальній кількості операцій з ОВДП з 15,4% у 2010 році до 28,1% у 2011 році (**рис. 3.10**).

¹ При первинному розміщенні, яке має винятково позабіржовий характер, це коло обмежене лише 16 банками-первинним дилерами.

Табл. 3.6

Характеристика ринку державних облігацій України у 2006–2011 роках, млрд. грн

Показники на дату	01.01.2007	01.01.2008	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012
ОВДП, які знаходяться в обігу	7,3	9,1	29,2	85,7	136,2	157,6
- частка у ВВП, %	1,3%	1,3%	3,1%	9,4%	12,6%	12,0%
Структура боргу:						
- частка НБУ	–	–	29,3%	58,5%	47,2%	53,8%
- банки	54,4%	61,3%	58,2%	24,0%	39,5%	36,6%
- інші	11,0%	16,0%	10,9%	17,0%	5,1%	6,8%
- нерезиденти	34,7%	22,8%	1,6%	0,5%	8,3%	2,8%
Обсяг біржових торгів ОВДП	8,5	2,8	8,6	7,9	60,9	99,1
Співвідношення обсягу біржових торгів та суми ОВДП в обігу, %	116,8%	30,3%	29,3%	9,2%	44,7%	62,9%
Частка біржових торгів ОВДП у загальному біржовому обороті, %	29,3%	7,9%	22,6%	21,9%	46,4%	42,0%
Частка біржових торгів ОВДП у ВВП, %	1,6%	0,4%	0,9%	0,9%	5,6%	7,5%

Джерела: Держстат, НБУ, НКЦПФР.

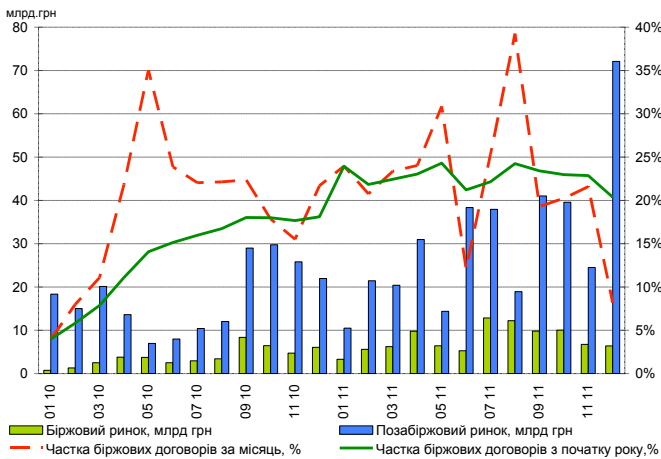

Рис. 3.10. Співвідношення біржового та позабіржового ринку ОВДП за обсягом договорів у 2010-2011 роках
Джерело: НБУ

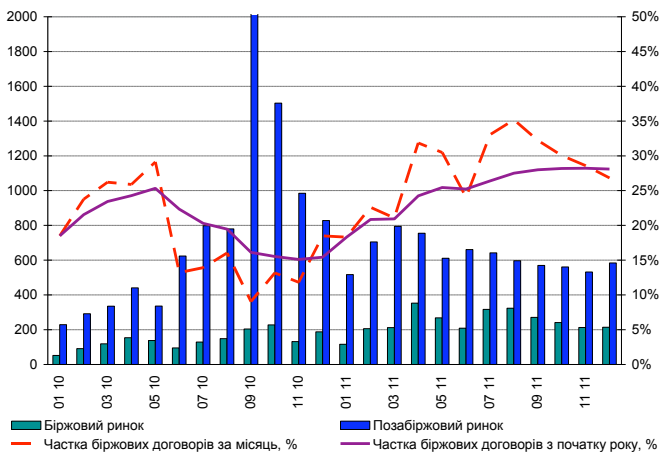

Рис. 3.11. Співвідношення біржового та позабіржового ринку ОВДП за кількістю договорів у 2010-2011 роках
Джерело: НБУ

Тим не менше, ринок державних облігацій України, з огляду на його обсяги, значущість для банківської системи та бюджетного процесу, різноманіття функцій ОВДП як найбільш надійних інструментів в Україні, можна розглядати як очевидний успіх держави та учасників ринку. На сьогодні це дійсно достатньо розвинутий і зрілий ринок (у всякому випадку значно більш розвинутий, ніж будь який інший ринок національних боргових інструментів) – насамперед, в частині надійної інфраструктури, гарантованих розрахунків, здатності до модернізації, щільного державного нагляду, достатньо об'єктивного ціноутворення тощо.

В контексті модернізації слід окремо підкреслити численні заходи регуляторів цього ринку (Міністерство фінансів та Національний банк України) щодо розширення спектру використовуваних інструментів державних запозичень¹. Це створює передумови, аби державні цінні папери були цікаві для максимально можливого кола інвесторів (банків, інституційних інвесторів, фізичних осіб – незалежно від резидентності).

Одним з заходів, необхідних для подальшого стимулювання розвитку біржового сегменту ринку державних цінних паперів (як найбільш привабливого та зрозумілого для інвесторів) є створення винятково біржового ринку РЕПО² (насамперед – між банками та іншими крупними операторами).

Крім того, значні надії покладаються ринком на операційне стимулювання ліквідності біржового обігу державних облігацій через набрання чинності у 2012 році нової редакції Положення про депозитарну діяльність НБУ, у розробці якої приймали участь фахівці Біржі та СКТ. За наслідками впровадження нової технології грошових розрахунків та клірингу (нетінгу) за наслідками всієї торговельної сесії, а не за кожною транзакцією (за умови попереднього депонування і цінних паперів, і коштів – аналогічно до технологій, вже реалізованих біржами та депозитаріями НДУ та ВДЦП), можна очікувати значного збільшення кількості укладених на біржовому ринку договорів щодо ОВДП. При цьому функції переказу коштів, відповідно до Положення, можуть забезпечуватися як ГУ НБУ по Києву та Київській області, так і іншими фінансовими установами (платіжними організаціями, зокрема, СКТ), що дозволить підвищити універсальність моделі розрахунків за наслідками торгів на Біржі.

¹ Черговий раз (після впровадження в обіг ПДВ-облігацій) новації Мінфіну та НБУ в сфері розширення кола можливих інструментів залучення коштів до державного бюджету активізувалися у 2011-2012 роках, коли інвесторам, додатково до звичайних купонних та дисконтних гривневих ОВДП, поступово запропоновувалися: амортизаційні облігації; облігації, що можуть погашатися достроково; облігації, індексовані відповідно до рівня валютного курсу; облігації, номіновані в іноземній валюті

² На сьогодні НБУ повністю легалізував та регламентував операції РЕПО тільки зі своєю участю, натомість стандартизація операцій РЕПО на міжбанківському ринку без участі НБУ відсутня. Але проблема полягає не стільки в площині не уніфікованості документообігу та процедур, скільки у відсутності у банків можливості настільки оперативно, як НБУ (в щоденному режимі), відстежувати фінансову стійкість своїх контрагентів, а також сприйняття недостатньої правової урегульованості як підвищеного ризику таких операцій. Тому доцільно легітимізувати міжбанківське РЕПО винятково на біржовому ринку (як найбільш унормованому) шляхом прийняття відповідного нормативно-правового акту НБУ.

3.3.3. Ринок облігацій підприємств та муніципальних позик

Середньомісячний обсяг торгів на ринку корпоративних облігацій на Біржі у 2011 році становив 0,52 млрд грн. та 262 договори (у 8 та 2 рази більше за показники 2010 року відповідно – **див. табл. 3.3**).

Найбільша ліквідність торгів облігаціями підприємств на Біржі спостерігалася у другому та четвертому кварталах (**рис. 3.12**).

Слід відзначити, що структура торгів корпоративними облігаціями на Біржі суттєво відрізняється від торгів на інших українських фондових біржах через значно більшу частку операцій із вторинного обігу облігацій, що свідчить про створення передумов для подальшого зростання ліквідності цього сегменту торгів на Біржі.

Загалом протягом 2011 року обсяги торгів облігаціями підприємств на первинному та вторинному ринку Біржі були практично рівні – по 3 млрд грн. Натомість на більшості інших фондових бірж обсяг торгів корпоративними облігаціями забезпечувався майже винятково первинним розміщенням¹. І це загальна негативна тенденція, оскільки наразі розвиток біржового ринку корпоративних облігацій визначається майже винятково динамікою первинного ринку, частка яко-

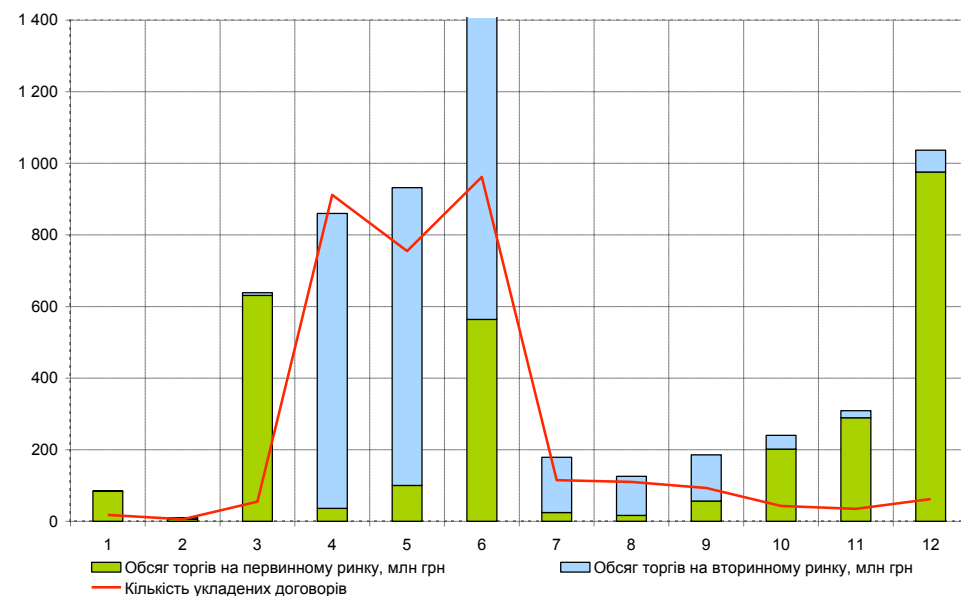

Рис. 3.12. Місячна динаміка торгів облігаціями підприємств на Біржі у 2011 році

¹ Зокрема, частка операцій зі вторинного обігу у загальному обсязі торгів корпоративними облігаціями у 2011 році на біржах-лідерах цього сегменту ринку становила: ПФТС – 21,4%, на УБ – 20,3%, КМФБ – 4,1%. Всього по ринку – 28,5%.

го зросла з 1-2% у 2005-2007 рр. до 66-76% у 2009-2011 рр. Можна, звісно, позитивно ставитися до постійного збільшення обсягів залучення коштів емітентами облігацій, але зменшення у 9 разів обсягів вторинних біржових торгів облігаціями у 2010 році порівняно з 2007-2008 роками (**рис. 3.13**) свідчить про суттєве скорочення ліквідності біржового обігу інструментів корпоративного боргу, відсутності або значних сумнівів щодо справедливої ціни, а відповідно і оперативної та достовірної інформації для інвесторів.

Активізація вторинного обігу облігацій підприємств на Біржі була досягнута наступними заходами:

- 1) за наслідками консультацій з активними операторами ринку облігацій навесні 2011 року було модифіковано торговельний термінал BIT eTrade для більш зручної диверсифікації торговельних та розрахункових технологій¹;
- 2) збільшилася кількість облігацій в обігу та операторів ринку облігацій на Біржі (**див. Додатки 1 та 5**), в т.ч. і через значну активізацію кількості та обсягів первинного розміщення корпоративних облігацій на Біржі.

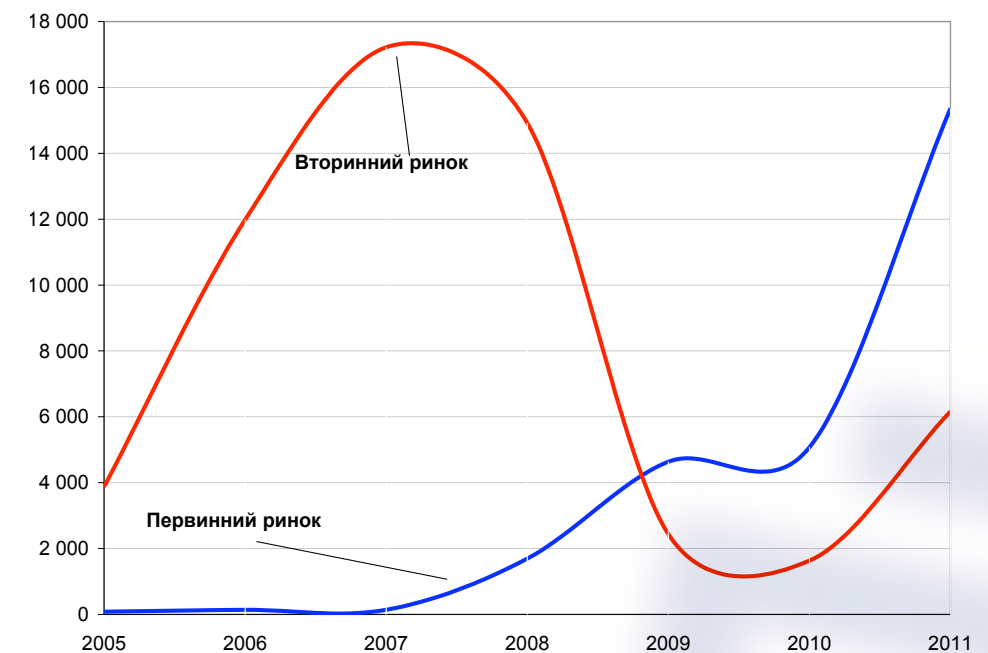

Рис. 3.13. Обсяги біржових торгів облігаціями підприємств в розрізі первинного та вторинного ринку протягом 2005-2011 рр., млрд грн.
Джерело: НКЦПФР

¹ Додатково до торгів за технологією ринку заявок було надано можливість укладати договори на значні суми на адресному ринку, при цьому брокери самостійно обирали варіанти проведення грошових розрахунків (через СКТ або через банки, що обслуговували учасників торгів з подальшим повідомленням Біржі у форматі електронного документа про виконання зобов'язань). Більш зручний інтерфейс було реалізовано для обрання депозитарію, через який проводяться розрахунки в цінних паперах, а також визначення необхідних реквізитів клієнтів членів біржі.

Як наслідок, якщо в сегменті біржового первинного розміщення облігацій підприємств ринкова частка біржі становила лише 20%, то в сегменті вторинного обігу на Біржу приходилося понад 50% обсягів торгів.

Відсутність вторинного обігу облігацій, а відповідно достатньої ліквідності, є не єдиною проблемою облігаційного ринку протягом останніх 3 років. Серед проблем варто визначити наступні:

- 1) численні дефолти емітентів¹;
- 2) відсутність дієвих механізмів захисту прав інвесторів та надмірна складність проведення реструктуризації;
- 3) обмеженість інструментарію біржового ринку облігацій (відсутність біржових та інфраструктурних облігацій, вкрай вузький ринок іпотечних та муніципальних тощо);
- 4) значна конкуренція з боку держави, яка значно збільшила обсяги запозичень та вартість залучення до державного бюджету, що мало наслідком переорієнтацію інвесторів з корпоративних на більш надійні державні облігації;

- 5) девальвація національної валюти та скорочення фінансових ресурсів у банківському секторі (через зменшення депозитів та проблеми з поверненням кредитів), що призвели до скорочення обсягів та зростання вартості банківського кредитування, а, відповідно, й вартості облігаційних запозичень;
- 6) зниження внутрішнього та зовнішнього попиту на продукцію українських підприємств, а також прибутковості бізнесу, що ускладнило оплату поточних та довгострокових зобов'язань, зокрема облігаційних.

¹ До 2008 року випадки невиконання емітентами зобов'язань перед інвесторами в Україні були досить епізодичним явищем. За даними РА «Кредит-Рейтинг» за 2005-2007 р. їх було лише 7, натомість протягом наступних трьох років (2008-2010) було зафіксовано 106 дефолтів - як так званих «технічних» (тобто випадків тимчасового порушення умов розрахунку за борговими зобов'язаннями за наявності готовності з боку емітента здійснити необхідні розрахунки в строки та в обсягах, які будуть узгоджені з кредиторами), так і фактичних (відмова платити по облігаціях взагалі), певна частка яких мала наслідком не реструктуризацію зобов'язань, а банкрутство емітента. В кризових умовах більшість потенційних емітентів облігацій відмовилися від виходу на ринок публічного боргу (через недостатність ресурсів у інвесторів та неможливість сплачувати завищені ставки доходності, існуючі на ринку), а емітенти, які випустили облігації напередодні кризи, почали затягувати купонні платежі, відмовлятися від дострокового погашення, пропонувати інвесторам умови щодо реструктуризації облігаційних позик, або взагалі відмовилися від виконання своїх зобов'язань, використовуючи прогалини у чинному законодавстві.

Ці та інші вади ринку, що стали найбільш виразними під час загострення кризових явищ у національній економіці, зумовили суттєве падіння інтересу інституційних інвесторів до придбання облігацій підприємств².

Якщо макроекономічні, загальні для всієї економіки України, проблеми навряд чи можна вирішити локально (в межах регулювання фондового ринку), то проблеми забезпечення захисту прав інвесторів та розширення інструментарію облігаційного ринку цілком вирішувані за умови відповідного законодавчого врегулювання. З цією метою наприкінці 2011 року Біржа долучилася до розробки Концепції розвитку ринку емісійних боргових цінних паперів, створюваної під проводом СРО АУФТ.

Крім того, з метою підвищення інформаційної прозорості ринку облігацій, Біржею у 2011 році було підписано Договір про співробітництво з провідним міжнародним інформаційним агентством Sbondz стосовно обміну наявною інформацією щодо торгів цінними паперами, проведення спільних заходів з тематики, що стосується функціонування та розвитку фінансових ринків тощо.

Позитивним чинником розширення боргового інструментарію на Біржі стало проведення у грудні 2011 року торгів з розміщення облігацій Харківської міської позики. До цього торги муніципальними облігаціями проходили на Біржі ще у 2007 році (були розміщені облігації Луганської міської позики). Проведене розміщення характеризувалося досить обмеженим строком проведення (з 12 по 30 грудня 2011 року), але це не завадило забезпечити залучення до бюджету Харкова 100,16 млн грн. для реалізації завдань та заходів, спрямованих на своєчасну та якісну підготовку міста до проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Завдяки активній співпраці андеррайтерів з Біржею розміщення проходило у достатньо конкурентних умовах – кошти до бюджету було залучено від значного кола покупців облігацій (протягом розміщення було укладено 20 договорів щодо придбання облігацій місцевої позики). У 2012 році очікується забезпечення вторинного обігу та лістингування цих фінансових інструментів, які викликали позитивну увагу інвесторів.

² На кінець 2007 року облігації підприємств були одним з найбільш привабливих інструментів для вкладень інституційних інвесторів. Зокрема, в облігації підприємств було вкладено 25,3% активів ІСІ. Натомість наприкінці 2011 року частка корпоративних облігацій в активах ІСІ скоротилася до 7,8%, тобто на 17,5% (табл. 3.4).

3.4. Торговельні та розрахункові технології

У 2007 році Біржа першою в Україні реалізувала технологію торгів т.зв. «ринку заявок» (Order-Driven Market), де були гарантовані розрахунки між учасниками біржових торгів за договорами щодо цінних паперів за принципом DvP.

На перший погляд, це проста операція. Однак у дійсності кліринг та розрахунки - це складний процес, що вимагає ефективної взаємодії платіжної, депозитарної й біржової систем, а також докладного законодавчого врегулювання з метою забезпечення щільного нагляду держави за діяльністю суб'єктів інфраструктури фінансового ринку, які виконують функції клірингу і розрахунків та мають впроваджувати ефективні заходи щодо зниження ризиків цих видів діяльності.

Тим не менше, питання клірингу (насамперед, грошового та такого його найбільш універсального на сьогодні виду, як централізований кліринг), так само як і питання переказу коштів на виконання зобов'язань за укладеними на фондових біржах договорами є недостатньо врегульованими в чинному законодавстві України. Фрагментарність, яскраво виражений галузевий характер та іноді суперечливість вимог до суб'єктів та процедур клірингу і розрахунків негативно впливають на функціонування інфраструктури національного фінансового ринку.

Ситуацію ускладнює той факт, що в Україні функціонує значна кількість депозитаріїв цінних паперів, кожен з яких має свої погляди на поточну та перспективну ІТ-реалізацію взаємодії з організаторами торгівлі для впровадження моделей клірингу і розрахунків.

Недостатня нормативна врегульованість базових питань інфраструктури фінансового та товарного ринків призвела до стану, коли в Україні створені та продовжують створюва-

тися окремі і різномірні системи клірингу не тільки на різних біржових ринках (фондовому, строковому, товарному), але навіть за різними фінансовими інструментами в межах одних і тих самих фондових бірж. Більш того – до перекручування базових понять фінансової інфраструктури в Україні. Це призводить до неефективних витрат в економіці на створення дублюючих одна іншу, але не комунікованих між собою інфраструктурних моделей, а відмінність практик щодо системи клірингу та розрахунків на вітчизняному та іноземних фондових ринках стримує прихід іноземних інвесторів до української економіки.

В таких умовах, коли необхідно впроваджувати різні регламенти інформаційної взаємодії з різними депозитаріями, Біржа також вимушена значно диверсифіковувати розрахункові та торговельні технології.

Технології розрахунків на Біржі відрізняються відповідно до особливостей:

- взаємодії з депозитаріями – щодо розрахунків у цінних паперах;
- взаємодії з платіжною організацією – щодо забезпечення переказу коштів (грошового клірингу);
- обігу фінансових інструментів.

Розрахунки в цінних паперах

Біржа першою в Україні у 2007-2008 роках уклала договори та реалізувала регламенти взаємодії з всіма діючими в Україні депозитаріями: НДУ, ВДЦП, НБУ (виконує функції депозитарію державних облігацій України).

Цей факт, а також забезпечення у 2010-2011 роках за ініціативи учасників фондового ринку впровадження кореспондентських відносин між депозитаріями НДУ та ВДЦП, дозволяє учасникам біржових торгів проводити операції на Біржі, незалежно від того, яким депозитарієм (НДУ/ВДЦП) обслуговується емітент цінних паперів.

Тим не менше, з огляду на більш привабливі тарифи, прийняті у 2010 році за ініціативою Біржі, більша частка укладених на Біржі договорів (64% загального обсягу торгів на Біржі) розраховувалося через депозитарій НДУ (табл. 3.7).

Грошові розрахунки (переказ коштів)

Переказ коштів за договорами, укладеними на Біржі, забезпечується наступними складовими платіжної системи:

- платіжною організацією внутрішньодержавної небанківської платіжної системи «Розрахункова Фондова Система» – ПАТ «ФК «Сучасні Кредитні Технології» (див. п. 4.2);
- банками за допомогою системи проектів

платіжних доручень (амперсантів), створеною НБУ для забезпечення розрахунків щодо державних облігацій України в межах СЕП;

- банками, що обслуговують учасників біржових торгів (членів біржі та/або емітентів та/або андеррайтерів та/або клієнтів членів біржі).

Найбільш універсальною вбачається модель розрахунків в межах ВНПС РФС, за допомогою якої розраховано 65% грошових зобов'язань за наслідками торгів на Біржі (табл. 3.8).

Табл. 3.7

Взаємодія Біржі з депозитаріями цінних паперів у 2011 році

Показники	НДУ	ВДЦП	НБУ
Обсяг розрахунків щодо цінних паперів за наслідками торгів на Біржі, проведений через депозитарій, млрд грн.	50,6	6,0	22,3
- частка депозитарію в обсязі торгів Біржі	64%	8%	28%
Загальний обсяг біржових розрахунків щодо цінних паперів, проведений депозитарієм, млрд грн.	51,5	63,4	99,1
- частка Біржі в загальному обсязі біржових розрахунків, проведених депозитарієм	98%	10%	2%

Джерела: НБУ, НДУ, ВДЦП

Табл. 3.8

Взаємодія Біржі зі складовими платіжної системи України у 2011 році

Технологія переказу коштів	Обсяг розрахунків, млрд грн.	Частка в загальному обсязі біржових торгів
Через ВНПС РФС (ринок заявок)	51,7	65,4%
Між банками під контролем НБУ (ринок державних облігацій)	22,3	28,2%
Між банками, що обслуговують учасників біржових торгів (ринки розміщення, похідних, аукціону, адресний)	5,1	6,4%

Джерела: НБУ, СКТ

Відповідно до зазначених особливостей розрахунків у цінних паперах (інших фінансових інструментах), та інших особливостей на Біржі впроваджено наступні ринки, тобто, окремі сегменти біржових торгів, які відповідно до Правил Біржі мають особливості обігу цінних паперів та інших фінансових інструментів, умов, порядку, строків виконання зобов'язань за договорами, укладеними на Біржі.

Станом на початок 2012 року на Біржі реалізовані 8 ринків, з яких 6 (ринок заявок, адресний ринок, ринок розміщення, ринок аукціону, ринок державних облігацій України, ринок похідних) активно функціонують, а 2 (ринок РЕПО, строковий ринок) вимагають подальшої активізації за рахунок вдосконалення Правил Біржі та залучення активних операторів.

3.4.1. Ринок заявок, адресний ринок, ринок державних облігацій України

Ринок заявок є найбільш базовою торговою технологією, вперше в Україні реалізованою на Біржі. За цією технологією у 2011 році було укладено 96,5% загальної кількості біржових договорів на суму, що становила 69,6% загального обсягу біржових торгів (табл. 3.9).

Табл. 3.9
Основні характеристики ринку заявок та адресного ринку на Біржі

Найменування ринку	Ринок Заявок	Адресний ринок
Рік впровадження на Біржі	2007	2010
Рік перших торгів на Біржі	2007	2011
Модель торгівлі	Безперервний подвійний аукціон зустрічних анонімних заявок Order-Driven Market	Безперервний подвійний аукціон зустрічних не анонімних заявок Quote-Driven Market
Види заявок	Ринкові, лімітні, стоп-заявки, стоп-ліміт-заявки	
Критерій укладення договорів	Співпадіння цінових умов та час виставлення заявки	Співпадіння цінових умов зустрічних адресних заявок
Допуск брокерів до торгів	Після отримання доступу до ЕТС Біржі в торговому режимі	
Інструменти, допущені до торгів	ЦП та інші фінансові інструменти, що включені до Біржового списку	
Інструменти, щодо яких фактично проходили торги протягом 2011 року	Акції, облігації підприємств, ОВДП, інвестиційні сертифікати	
Депонування активів	100% попереднє депонування ЦП та коштів	100% попереднє депонування ЦП
Модель розрахунків	DvP T+0	DvP T+0, T+n
Розрахунки в цінних паперах	НДУ/ВДЦП/НБУ	
Грошові розрахунки	Щодо недержавних ЦП – винятково в межах ВНПС РФС; щодо ОВДП – між банками під контролем НБУ	Щодо недержавних ЦП – в межах ВНПС РФС/ між банками, що обслуговують учасників біржових торгів; щодо ОВДП – між банками під контролем НБУ
Використання цін для розрахунку Біржового курсу	Враховуються	Не враховуються
ПЗ учасників торгів	Торговий термінал BIT eTrade	
Обсяг торгів на Біржі у 2011 році, млрд грн.*	55,15	19,5
- частка у загальному обсязі торгів	69,6%	24,7%
Кількість укладених на Біржі договорів у 2011 році*	42 787	810
- частка у загальній кількості договорів	96,5%	1,8%

* До загальних обсягів торгів та кількості договорів включені і показники ринку державних облігацій України, оскільки договори щодо ОВДП укладалися за технологіями ринку заявок або адресного ринку

У 2011 році додатково до ринку заявок було впроваджено технологію адресного ринку, яка передбачає адресний (не анонімний) спосіб подання заявок, не вимагає обов'язкового попереднього депонування грошових коштів в СКТ. З огляду на недостатньо конкурентний спосіб укладення біржових договорів, за наслідками торгів на адресному ринку біржовий курс не визначається. Втім, на відміну від традиційного ринку котирування, Біржа ретельно контролює виконання зобов'язань за укладеними на адресному ринку договорами (відомість сквитованих розпоряджень до депозитарію надсилається винятково за умови, що від обох учасників адресного договору засобами торгового терміналу BIT eTrade отримано інформаційне повідомлення в форматі електронного документа про виконання зобов'язань щодо переказу коштів).

Тим не менше, ринок заявок та адресний ринок передбачають майже аналогічний інтерфейс подання заявок до ЕТС Біржі (рис. 3.14, 3.15).

Протягом 2010-2011 року функціональні можливості торгового терміналу BIT eTrade щодо диверсифікації реквізитного складу заявок було суттєво розширено:

- 1) якщо раніше неакцептована заявка залишалася активно до кінця торговельної сесії, то наразі передбачено можливість виставлення заявки на певний період, самостійно обраний брокером (поле «Період действия заявки»);
- 2) заявка може передбачати ознаку, що її можливо акцептувати частково або тільки на повний обсяг (поле «Полный пакет ЦБ»);
- 3) з огляду на впровадження ОВДП, номінованих у іноземних валютах, впроваджено поле «Валюта номіналу»;
- 4) для адресного ринку передбачено можливість обрання брокером порядку грошових розрахунків – через банки, що обслуговують членів біржі (їх клієнтів), або в межах ВНПС РФС, а також дати оплати та

поставки ЦП, що можуть відрізнятися від дати заявки (поля «Оплата через Платежную организацию РФС», «Дата оплаты», «Дата поставки»);

- 5) відповідно до особливостей інформаційного регламенту з кожним депозитарієм, реалізовано можливість автоматичного/напівавтоматичного введення необхідних для розрахунків параметрів заявки у закладці «Данные для депозитария»;
- 6) крім автоматичного визначення в заявці власних реквізитів брокера у полі «Собственные реквизиты (для дилерского договора)», автоматизовано також виставлення заявок від імені та в інтересах клієнтів шляхом застосування закладки «Для договора», де відповідний клієнт (разом з необхідними ідентифікаційними ознаками) обирається з довідника клієнтів брокера.

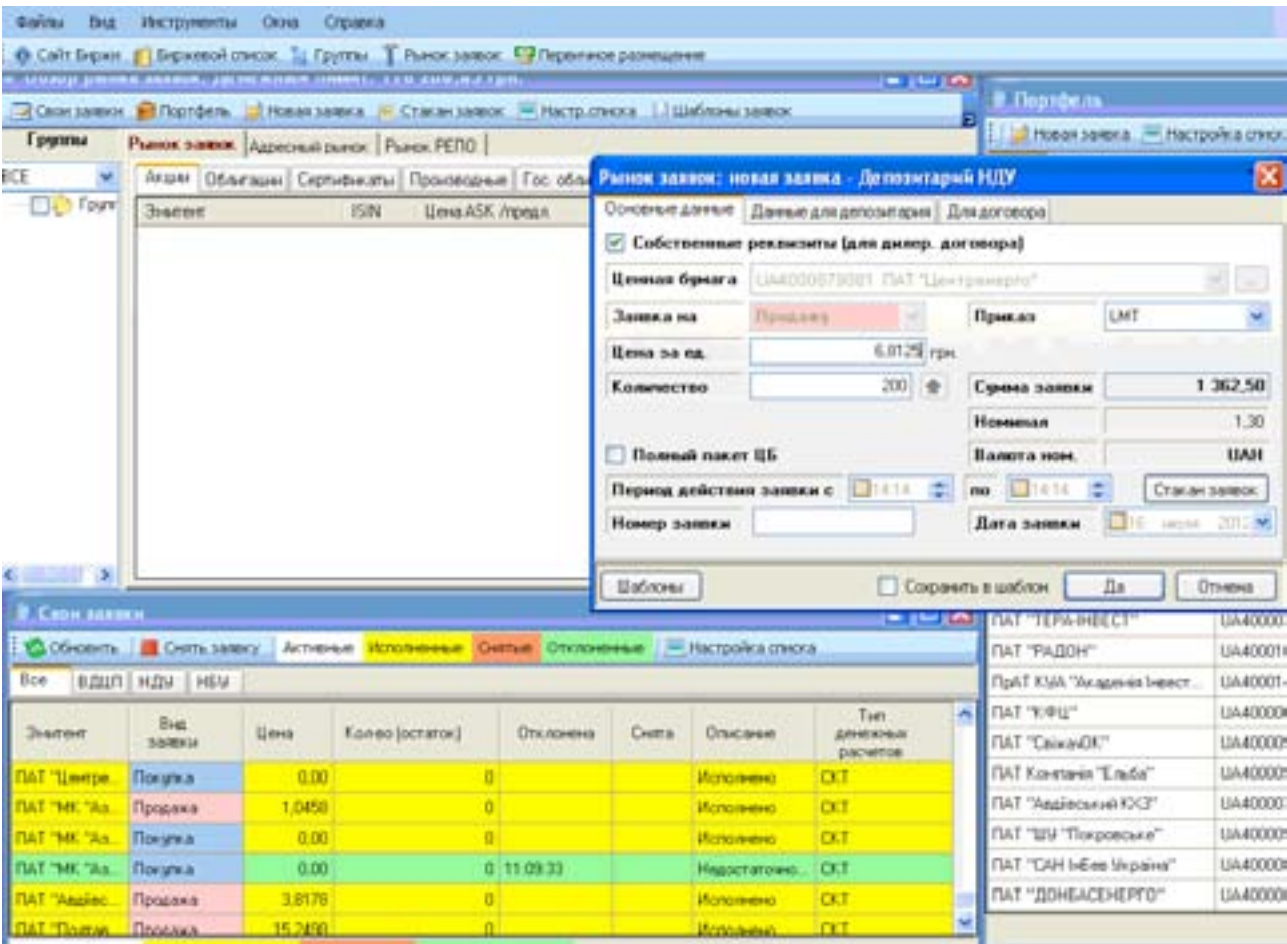

Рис. 3.14. Интерфейс подання заявки на ринку заявок у ПЗ BIT eTrade

За технологією ринку заявок та адресного ринку (в окремих випадках – ринку аукціону) реалізовані торги на ринку державних облігацій України, де у 2011 році було укладено 858 договорів (1,9% загальної кількості договорів, укладених на Біржі) на суму 22,3 млрд грн. (28,2% загального обсягу торгів).

Цей ринок виокремлений від інших за видом ЦП, а не торговельною технологією через досить специфічні умови розрахункової моделі, реалізованої НБУ, що виконує функції депозитарію ДОУ та одночасно розрахункового банку. Йдеться про відсутність блокування коштів для участі в біржових торгах та блокування окремих пакетів ОВДП не під всю торговельну сесію, як це передбачається регламентами інших депозитаріїв, а під окремий договір. Ретельний контроль НБУ за дотриманням принципу DvP знижує ризики розрахунків, оскільки поставка ЦП здійснюється виключно після проведення переказу коштів банками, що обслуговують учасниками біржових торгів, на підставі створюваних НБУ проектів платіжних доручень з амперсантами.

Втім, відсутність попереднього блокування активів під всю торговельну сесію та, відповідно, можливості укласти низку договорів в межах заблокованих активів, обмежує операційну ліквідність ринку ДОУ.

Як і для інших емісійних боргових цінних паперів, інтерфейс заявки на ринку ДОУ дещо відрізняється в частині додаткових полів, які відображають ціну в % від номіналу, доходність до погашення, ефективну доходність, розклад виплат, НКД тощо (рис. 3.16).

З огляду на значні суми договорів, особливості розрахункової моделі та процедури погодження укладення договорів, на ринку ДОУ переважають заявки, виставлені за технологією адресного ринку.

Певні позитивні зрушення, як вже зазначалося, можливі після впровадження на ринку ДОУ попереднього блокування активів та технології нетінгу за наслідками біржових торгів (після набрання чинності новою редакцією Положення про депозитарну діяльність НБУ).

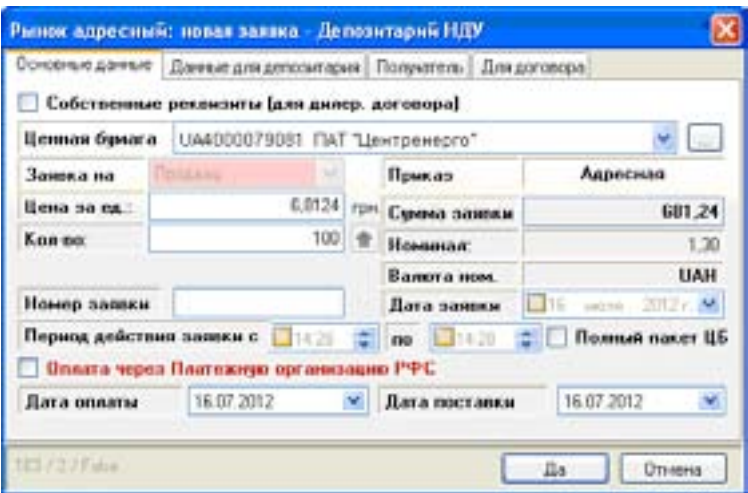

Рис. 3.15. Інтерфейс подання заявки на адресному ринку у ПЗ BIT eTrade

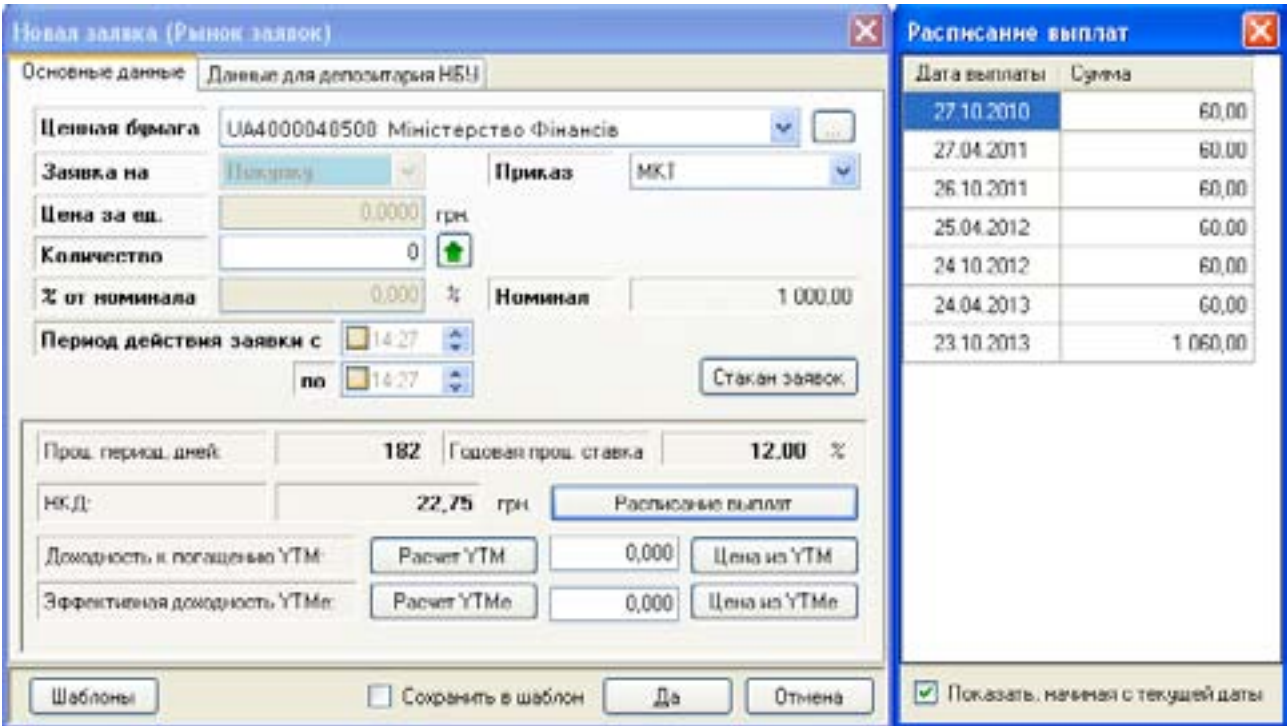

Рис. 3.16. Реквізити заявки на ринку ДОУ у ПЗ BIT eTrade

3.4.2. Ринок розміщення, ринок аукціону, ринок похідних

Ринок розміщення цінних паперів та інших фінансових інструментів (далі – ринок розміщення) був другою впровадженою на Біржі торговою технологією, створеною для автоматизації та зниження ризиків проведення емітентами та/або андеррайтерами операцій з розміщення цінних паперів. За цією технологією у 2011 році було укладено біржових договорів на суму, що становила 4% загального обсягу біржових торгів (табл. 3.10). Тим не менше, незважаючи на достатньо невеликий обсяг торгів, Біржа розглядає цей ринок як додатковий сервіс для емітентів та членів Біржі.

Табл.3.10

Основні характеристики ринку розміщення та ринку аукціону на Біржі

Найменування ринку	Ринок розміщення	Ринок аукціону
Рік впровадження на Біржі	2007	2007
Рік перших торгів на Біржі	2007	2007
Модель торгівлі	Односторонній дискретний аукціон (discrete auction)з анонімними/не анонімними/ закритими/іншими сценаріями згідно Регламенту розміщення/аукціону	
Види заявок	Конкурентні (лімітні та крокові), неконкурентні (прості та грошові)	
Критерій укладення договорів	Неконкурентні заявки - за середньозваженою ціною; конкурентні заявки – за ціною вище ціни відсіку (пропорційно обсягу)	
Доступ брокерів до торгів	Згідно Регламенту розміщення/аукціону	
Інструменти, допущені до торгів	ЦП та інші фінансові інструменти, що розміщуються на Біржі	ЦП та інші фінансові інструменти, що відповідають умовам аукціону
Інструменти, щодо яких фактично проходили торги протягом 2011 року	Облігації підприємств, облігації місцевих позик, емісійні похідні (опціонні сертифікати)	Акції, емісійні похідні (опціонні сертифікати)
Депонування активів	100% депонування ЦП, механізм застосування грошового ліміту визначається Регламентом розміщення	Механізм застосування грошового ліміту визначається Регламентом аукціону
Модель розрахунків	Згідно Регламенту розміщення/аукціону	
Розрахунки в цінних паперах	НДУ/ВДЦП	
Грошові розрахунки	Між банками, що обслуговують членів Біржі (їх клієнтів)	Між банками, що обслуговують членів Біржі (їх клієнтів)
Використання цін для розрахунку Біржового курсу	Не враховуються	
Використовуване учасниками торгів ПЗ	Торговий термінал BIT eTrade, віддалений термінал продавця BIT eTrade IPO	
Обсяг торгів на Біржі у 2011 році, млрд грн.*	3,15	1,37
- частка у загальному обсязі торгів	4,0%	1,7%
Кількість укладених на Біржі договорів у 2011 році*	268	467
- частка у загальній кількості договорів	0,7%	1,1%

* До загальних обсягів торгів та кількості договорів включені і показники ринку похідних, оскільки договори щодо емісійних похідних (опціонних сертифікатів) уклалися за технологіями ринку розміщення або аукціону

На ринку розміщення Біржа реалізувала найпоширеніший на сьогоднішній день у світі та звичний для іноземних інвесторів метод проведення розміщення/аукціону - так званий «американський» метод формування книги заявок (book-building), тобто метод аукціону, при якому здійснюється збір заявок на придбання цінних паперів, формування книги (журналу) заявок (book), а після закінчення строку подання заявок укладаються договори на придбання цінних паперів, які (так само, як і на інших ринках) автоматично формуються засобами ЕТС Біржі у вигляді електронних документів та відображаються у ПЗ ініціатора та учасників аукціону.

На базі цієї ж технології згодом було модифіковано і ринок аукціону (який спочатку було реалізовано на платформі ринку заявок), створений з метою організації аукціонів з купівлі/продажу значних пакетів цінних паперів членами біржі або іншими учасниками біржових торгів, в т.ч. державними органами.

Технологічно організація аукціонів на ринках розміщення та аукціону передбачає використання наступних програмних продуктів, інтегрованих з ЕТС Біржі та сервісами ЦСК КФЦ:

1) віддаленого терміналу продавця BIT eTrade IPO, який дозволяє ініціатору аукціону (емітенту/андерайтеру/члену біржі) автоматично визначати найкращі заявки відповідно до критеріїв, визначених регламентом аукціону, акцептувати/відхиляти

заявки учасників аукціону, контролювати та надавати Біржі повідомлення (в формі електронного документа) про виконання зобов'язань за договорами, укладеними протягом аукціону (рис. 3.17);

2) базового торгового терміналу BIT eTrade, за допомогою якого члени Біржі виставляють заявки на купівлю/продаж фінансових інструментів, що є предметом аукціону (рис. 3.18);

3) адміністративного модулю у рамках ЕТС Біржі, що забезпечує допуск членів Біржі до торгів та контроль відповідності вимогам, зазначеним у регламенті аукціону, а також інші функції адміністрування, певна частка яких (відповідно до особливостей аукціонів, ініційованих органами державної влади) можуть бути делеговані Біржею ініціатору аукціону.

З 2008 року на Біржі за технологією ринку розміщення/аукціону впроваджено торги емісійними похідними (опціонними сертифікатами) при організації торгів щодо розміщення та вторинного обігу цих фінансових інструментів. З огляду на особливості обліку (до 2011 року опціонні сертифікати не входили до переліку фінансових інструментів, які можуть обслуговуватися депозитаріями цінних паперів), торги цими інструментами, незважаючи на деяку умовність, були відокремлені в якості ринку похідних. Біржа запровадила ретельний облік похідних в ЕТС Біржі, порядок якого визначений Правилами біржі та ґрунтується на базових принципах депозитарного обліку.

У 2011 році на ринку похідних було укладено 493 договори на суму 0,18 млрд грн. (обсяг торгів зріс у 2,2 рази порівняно з попереднім роком, що забезпечило зростання частки Біржі в загальному обсязі торгів на фондових біржах опціонними сертифікатами у 2011 році на 12,7% - до 92,1%). Значне підвищення ліквідності торгів на ринку похідних у 2011 році пояснюється збільшенням кількості опціонних сертифікатів в біржовому обігу (до 11 серій наприкінці 2011 року), а також впровадженням розрахунків певної частки цих інструментів через депозитарій ВДЦП, який почав обслуговувати випуск опціонних сертифікатів, випущених у бездокументарній формі.

Втім, найбільш пріоритетним з описаних в цьому пункті ринків для Біржі залишається ринок розміщення.

Забезпечення організаційної та технологічної зручності у проведенні первинного розміщення цінних паперів (насамперед – облігацій) для емітентів і андерайтерів дозволило збільшити обсяги торгів на ринку розміщення порівняно з 2010 роком з 0,58 до 3,15 млрд.грн., тобто у 5,4 рази. Частка Біржі у загальному обсязі проведених через фондові біржі розміщень цінних паперів у 2011 році зросла з 11% до 20%.

При цьому біржовий ринок розміщення має значні передумови для подальшого зростання. На сьогодні серед емісійних цінних паперів більш-менш активно розміщуються на фондових біржах лише облігації підприємств (на біржах їх було розміщено у 2011 році на суму 15,26 млрд грн. або 42,5% загальної суми випуску), облігації місцевих позик (на суму 0,29 млрд грн., або 50% суми випуску) та опціонні сертифікати, випуск та обіг яких обмежений винятково біржовим ринком. Натомість акцій на біржах у 2011 році було розміщено лише на 210 тис. грн. або 0,00036% загального випуску акцій. Державні облігації розміщуються у регульованих умовах (через первинних дилерів та із застосуванням засобів автоматизації НБУ), але теж поза межами біржового ринку.

Зрозуміло, що стимулювання саме біржового розміщення емісійних цінних паперів може бути ефективним фактором для розвитку біржового сегменту національного фондового ринку.

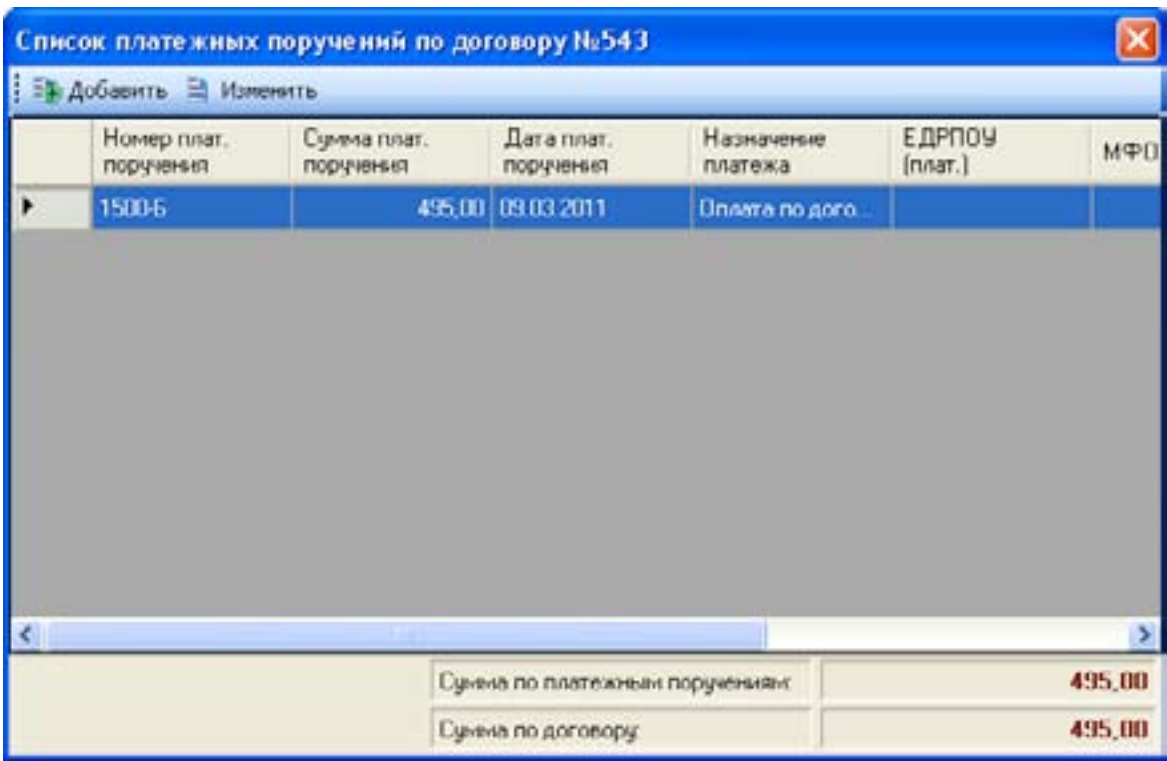

Рис. 3.17. Інтерфейс повідомлення про підтвердження оплати за договором, укладеним на ринку розміщення/аукціону, створене засобами ПЗ BIT eTrade IPO

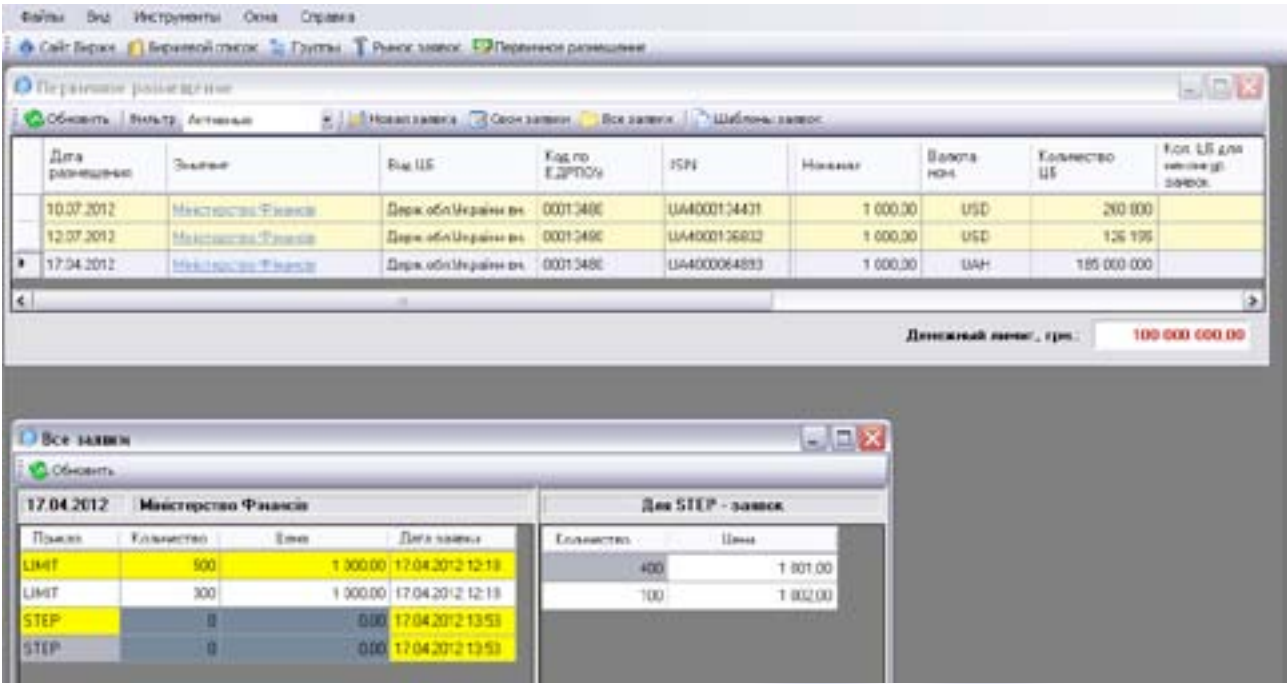

Рис. 3.18. Інтерфейс виставлення заявок на ринку аукціону у ПЗ BIT eTrade

3.4.3. Ринок РЕПО та строковий ринок

З метою розширення кола фінансових інструментів в обігу, Біржа розробила та зареєструвала в Комісії (рішення № 1131 від 18.08.2011) Правила торгівлі на строковому ринку та зразкові форми (специфікації) лінійки ф'ючерсних контрактів.

Станом на кінець 2011 року ТОВ «БІТ-Продакшн» розроблено та тестується програмне забезпечення строкового ринку – торговий термінал BIT eTrade Future, який може бути використаний для організації торгів строковими контрактами не тільки на Біржі, але й на ТБ «Перспектива Коммодіті», яка отримала від МЕРТ висновок про відповідність правил біржової торгівлі на строковому ринку вимогам чинного законодавства.

Інтерфейс ПЗ BIT eTrade Future (рис. 3.19) досить схожий на інтерфейс базового торгового терміналу BIT eTrade, вже звичного для членів Біржі.

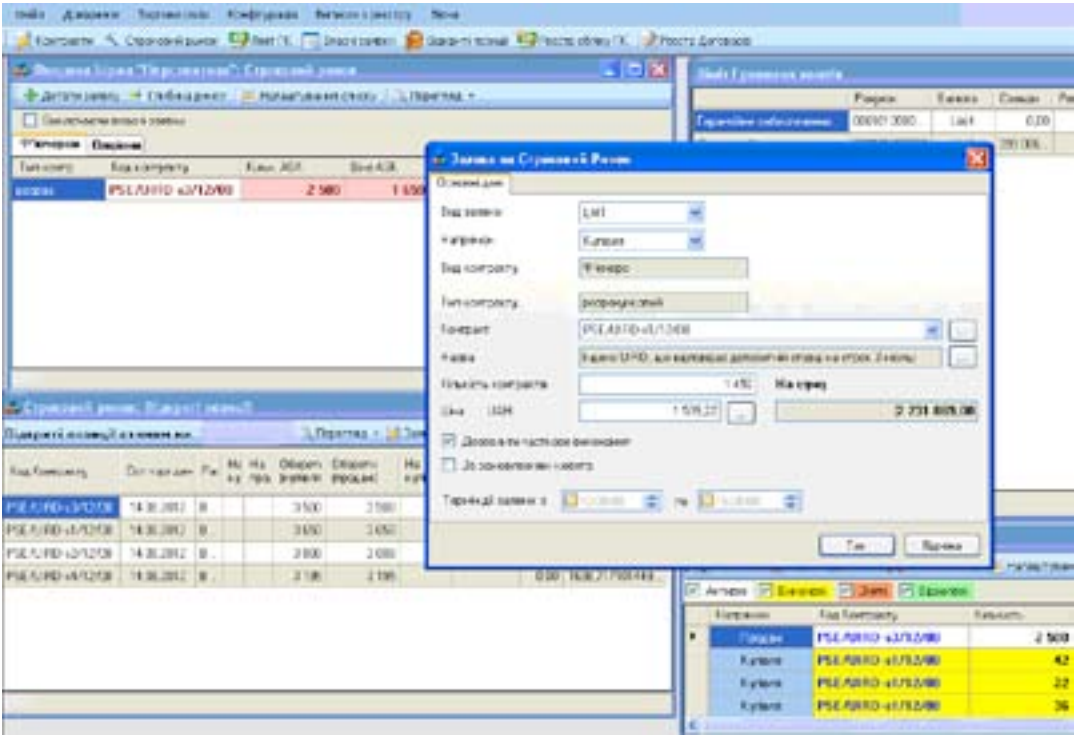

Рис. 3.19. Інтерфейс виставлення заявок строковому ринку у ПЗ BIT eTrade Future

Правилами Біржі передбачена наступна процедура торгів та розрахунків на Строковому ринку.

Доступ членів Біржі до біржових торгів на строковому ринку здійснюється після оформлення договорів про доступ до ЕТС Біржі та про надання дозволу на комерційне використання торгового терміналу Біржі, отримання торгового терміналу «BIT eTrade Future» для торгів на строковому ринку, набуття статусу учасника РФС та відкриття рахунку в СКТ для обслуговування клірингу і розрахунків за наслідками торгів на строковому ринку.

Для забезпечення виконання зобов'язань за строковими контрактами Біржа розраховує та може встановлювати види забезпечення, що є складовими грошового ліміту учасника біржових торгів (або його клієнта). Такими видами забезпечення згідно Правилам торгівлі на строковому ринку є початкова, додаткова та поставна маржа. До початку торговельного дня при торгівлі ф'ючерсними контрактами без поставки базового активу грошовий ліміт учасники біржових торгів повинен бути сформований у розмірі, не меншому, ніж сума встановленої початкової маржі та нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього торговельного дня комісійної винагороди Біржі.

Крім того, Правилами торгівлі на строковому ринку передбачено, що Біржа, одночасно з торговельною сесією на строковому ринку та після її закінчення, проводить клірингові сесії. Клірингова сесія передбачає пов'язаність за укладеними контрактами (перехід зобов'язань до ССР), коригування позицій та розрахунок варіаційної маржі, розрахунок зобов'язань на аналітичних рахунках в реєстрі обліку зобов'язань щодо переказу грошових коштів, перевірка дотримання умови забезпеченості зобов'язань учасників біржових торгів за строковими контрактами і, в разі недотримання, надання учаснику біржових торгів звіту, який містить маржиналь-

ну вимогу, примусову ліквідацію позицій, припинення зобов'язань за розрахунковими строковими контрактами в дату виконання і, нарешті, формування звітів для учасників біржових торгів на строковому ринку.

Впровадження Біржею та СКТ надійної системи управління ризиками дозволяє мінімізувати витрати щодо доступу до торгів на строковому ринку, оскільки на першому етапі не вимагається створення за рахунок учасників біржових торгів гарантійних/страхових фондів.

Процедури документування, внутрішнього обліку клірингових та розрахункових операцій, а також система обробки інформації, впроваджені на Біржі, дозволяють надавати учасникам біржових торгів та їх клієнтам детальні звіти у вигляді електронного документа або (за бажанням учасника торгів) у вигляді документа на папері, що містять виписку з реєстру строкових контрактів, укладених на строковому ринку Біржі, виписку з реєстру заявок, поданих учасником біржових торгів (його клієнтом) на строковому ринку Біржі та клірингові звіти – реєстр обліку позицій та реєстр обліку зобов'язань щодо переказу грошових коштів.

Базові активи

Біржа ретельно проаналізувала варіанти можливих індикаторів, доступних для використання в якості базових активів для строкових контрактів. З огляду на існуючі особливості ринку акцій в Україні та загалом певну його умовність (див. вище), що тільки підтвердила практика впровадження в обіг ПАТ «Українська біржа» строкових контрактів на основі індексу Українських акцій, було вирішено сконцентруватися на показниках, які зрозуміліші та значиміші для українського фінансового ринку та національного економіки загалом. Насамперед йдеться про відсоткові ставки, оскільки саме ці базові активи має в своїй основі переважна більшість строкових інструментів в світі.

У 2011 році Біржею були розроблені та зареєстровані в Комісії специфікації ф'ючерсних контрактів з наступними базовими активами:

- Український індекс депозитних ставок за депозитами фізичних осіб (індекс UIRD);
- індекс Українських облігацій (індекс UB);
- облігації внутрішньої державної позики (ОВДП).

Впровадження в обіг на Біржі строкових контрактів (2 розрахункових та 1 поставочного) з різними базовими активами повинно позитивно вплинути на показники ліквідності біржового ринку та сприятиме збільшенню кількості інвесторів, зацікавлених як в отриманні ліквідного біржового фінансового інструменту, так і в мінімізації (хеджуванні) ризиків, притаманних ринкам базового активу. Розроблені фінансові інструменти мають значні перспективи з огляду на те, що депозити та ОВДП в Україні є досить зрозумілими базовими активами, вартість яких формується у достатньо ринкових та конкурентних умовах. Таким чином, вперше в Україні Очікується запуск ринку процентних деривативів вже у першій половині 2012 році.

В подальшому перелік доступних для учасників фондового ринку фінансових інструментів має бути неодмінно розширено і, насамперед, за рахунок строкових контрактів, базовим активом яких мають стати спочатку індекси доходності боргових інструментів за різними категоріями (видами, типами, періодами до погашення, галузями емітентів).

І лише після опрацювання всіх можливих проблемних аспектів обігу деривативів та наявності більш докладного нормативного регулювання ринку деривативів в Україні Біржа вважає за доцільне повторно звернутися до Національного банку України з проханням розглянути питання погодження обігу валютних деривативів, в яких також значно зацікавлені учасники фінансового ринку України.

Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб

Першим очікується впровадження в обіг у 2012 році ф'ючерсних контрактів на Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб (Ukrainian Index of Retail Deposit Rates, або UIRD), що розраховується компанією Thomson Reuters за методикою, розробленою спільно з Національним банком України, на основі номінальних ставок ринку депозитів фізичних осіб, які оголошуються провідними учасниками банківського ринку щодо депозитів фізичних осіб. Розрахунок здійснюється на підставі даних, що надають не менше 20 банків-учасників. Ставки, що оголошуються банками, є індикативними даними і їх публікація не накладає на банки жодних зобов'язань щодо укладення угод. В той же час такі ставки відображають рівень процентних ставок, за якими банки-учасники в момент оголошення ставок будуть готові приймати депозити вкладників – фізичних осіб згідно з законодавством України (рис. 3.20).

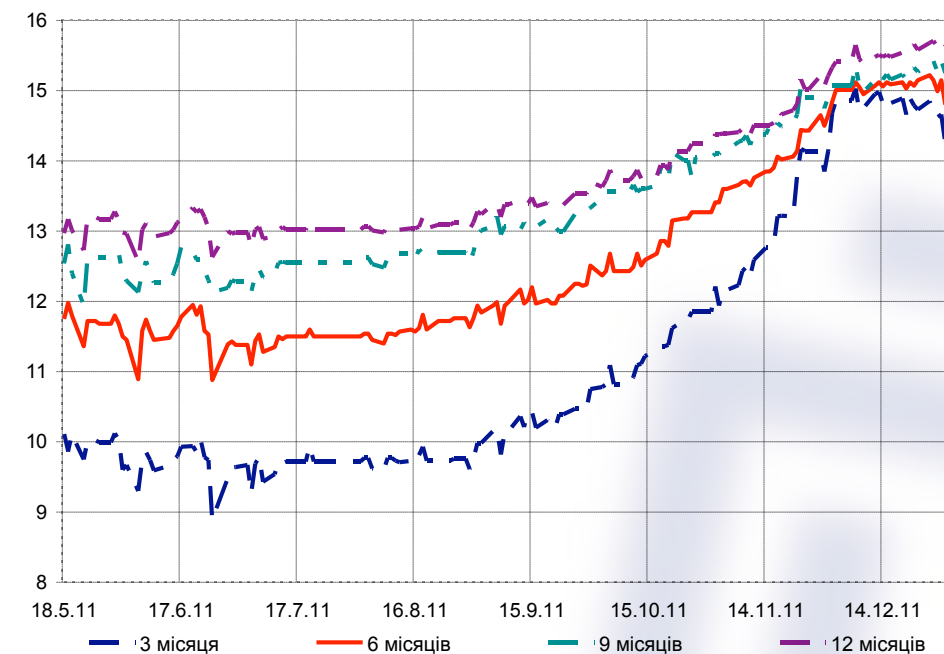

Рис. 3.20. Динаміка індексу UIRD, що відповідає строкам погашення гривневих депозитів від 3 до 12 місяців, у 2011 році
Джерело: НБУ, Thomson Reuters

Для розрахунку індексу використовуються номінальні ставки банку по «класичному» депозиту для стандартних сум на відповідні строки. UIRD розраховується на основі депозитних ставок, що оголошуються банками на строки 3, 6, 9 та 12 місяців у наступних валютах: українська гривня, долари США, євро. Стандартні суми депозитів, прийняті як база для вибору ставок: в українській гривні – 100 000 UAH; в доларах США – 10 000 USD; в євро – 10 000 EUR. Банки-учасники кожного робочого дня вносять в систему Thomson Reuters свої ставки, які після проходження перевірки на якість, включаються до розрахунку UIRD, що здійснюється кожного робочого дня о 15.00 за київським часом. Розрахунок ставки відбувається, якщо банками-учасниками оголошено 7 або більше ставок, які прийнято до розрахунку, за кожним строком.

Величина UIRD розраховується в процентах річних з точністю до двох знаків після коми та щоденно публікується на спеціальних сторінках Thomson Reuters, а також у вільному доступі на офіційному веб-сайті Національного банку України.

Впроваджений у травні 2011 року, цей індикатор довів свою об'єктивність та високу кореляцію з тенденціями розвитку національного фінансового ринку, що підтверджує логічність його використання в якості базового активу, цікавого для банків та інших операторів боргового ринку України.

Індекс українських облігацій (Індекс UB)

Не менш цікавим інструментом для учасників фінансового ринку вбачається впровадження строкових контрактів на Індекс українських облігацій (Індекс UB), методику розрахунку якого Біржа перед реєстрацією відповідної специфікації надала для ознайомлення та погодження до Комісії, оскільки вважає неприйнятним, що регулятор на сьогодні фактично позбавлений повноважень щодо погодження методик розрахунку індексів, впроваджених фондовими біржами, та контролю адекватності та відповідності такого розрахунку.

Індекс є індикатором боргового ринку України, який розраховується Біржею. Індекс характеризує усереднену ефективну доходність державних, муніципальних та корпоративних українських облігацій. Для розрахунку Індексу використовується список облігацій, який формується згідно з методикою.

Розрахунок здійснюється за всіма купонними облігаціями, що знаходяться в обігу на Біржі з терміном до погашення/найближчої оферти до 3 років, за критеріями відсутності особливостей випуску та обігу, ліквідності, капіталізації.

Запуск строкового ринку на Біржі та ТБ «Перспектива Коммодіті» очікується після кінцевого тестування програмного забезпечення та погодження Національним банком України нової редакції Правил РФС, які передбачають проведення СКТ грошового клірингу з формуванням відповідних платіжних інструментів РФС (клірингової вимоги та клірингового реєстру) та порядок виконання функцій центрального контрагента за договорами, укладеними на фондовій та товарній біржах.

Також у 2012 планується активізація на Біржі ринку РЕПО.

Сьогодні біржовий ринок РЕПО сконцентрований майже винятково на УБ, але зазначені операції пов'язані із значними ризиками невиконання зобов'язань – через недосконалість правової природи таких операцій, відсутність дієвих механізмів зниження ризиків та будь-яких вимог до фінансових інструментів, які можуть бути предметом операцій РЕПО, прогалини у податковому регулюванні та стандартизації провадження цієї процедури операторами з боку НКЦПФР та/або НБУ.

Єдиним прикладом легітимізації договорів РЕПО є операції між банками та НБУ, які регламентуються Положенням про регулювання Національним банком України ліквідності банків України (затверджене постановою Правління НБУ від 30.04.2003 № 259) та Технічним порядком проведення Національним банком України операцій з банками (затверджений постановою Правління НБУ від 30.04.2009 № 260).

ОВДП та інші надійні фінансові інструменти на зразок облігацій державних та системних банків вбачаються на сьогодні єдино можливими інструментами для побудови в Україні ефективного ринку РЕПО (насамперед міжбанківського), на необхідності якнайшвидшого створення якого наполягають міжнародні експерти.

Рис. 3.21. Динаміка індексу UB у серпні-грудні 2011 року

4. ІНФРАСТРУКТУРА БІРЖІ

4.1. Основні відомості про інфраструктуру Біржі

Біржа надає учасникам біржових торгів повний комплекс послуг завдяки інтеграції з іншими складовими небанківської фінансової групи (основні відомості наведені у **табл. 4.1**).

Табл. 4.1

Основні відомості про компанії, що входять до інфраструктури Біржі

Найменування	ПАТ «Фондова біржа «Перспектива»	Товарна біржа «Перспектива Коммодіті»	ПАТ «ФК «Сучасні Кредитні Технології»	ПАТ «Комунікаційний Фондовий Центр»	ТОВ «БІТ-Продакшн»
Вид послуг (функції)	Організація торгів фінансовими інструментами	Організація торгів товарами	Переказ коштів за наслідками біржових (позабіржових) торгів, виконання функцій ССР	Послуги ЕЦП та КЗІ	Розробка ПЗ та веб-сайтів для ФБП, ТБ, СКТ, КФЦ та учасників фондового ринку
Рік створення	2005	2011	2006	2010	2006
Рік початку виконання функції	2006	2011	2009	2010	2009
Статус	Публічна компанія, лістингові акції	Товарна біржа, статутний (пайовий) капітал належить членам	Публічна компанія, лістингові акції	Публічна компанія, лістингові акції	ТОВ (основний власник – Біржа)
Регулятор	НКЦПФР	МЕРТ	НБУ, Нацфінпослуг	ДССЗЗІ	ДСІВУ
Ліцензування, правова основа	Ліцензія НКЦПФР, Правила Біржі	Правила біржової торгівлі	Дозвіл НБУ; Ліцензія Держфінпослуг; Правила ВНПС РФС, погоджені НБУ	Свідectво про акредитацію ЦСК, Регламент ЦСК	Права на виробництво ПЗ із застосуванням знаку для товарів та послуг BIT eTrade®, Ліцензія Microsoft Open License
Кількість клієнтів	113 банків та ТЦП-членів Біржі	23 члена ТБ	15 банків-членів ВНПС РФС, 49 ТЦП та банків-учасників ВНПС РФС	574 користувачів послуг ЕЦП та КЗІ	500 користувачів ПЗ лінійки BIT eTrade®
Характеристика конкурентної середи	9 інших фондових бірж, зацікавленість міжнародних бірж до залучення українських емітентів	Понад 500 товарних, універсальних та аграрних бірж в Україні	Депозитарії цінних паперів	19 інших акредитованих ЦСК, 2 з них обслуговують учасників фондового ринку	3200 ІТ-компаній в Україні ¹ , близько 20 розробників ПЗ для фондового ринку (насамперед, філії іноземних компаній)
Штат, осіб	19	5	8	8	13
Інтернет-сайт	http://fbp.com.ua	http://e-commodity.fbp.com.ua	http://rfs.in.ua	http://www.csk.kfc.in.ua	http://buroit.com.ua

¹ Заява Першого віце-спікера Верховної Ради України Адама Мартинюка 14.11.2011 (Джерело: http://itc.ua/news/v_ukraine_predlagayut_uluchshit_usloviya_raboty_dlya_it-kompanij_56929/).

Горизонтально інтегрований біржовий холдинг (поєднує 2 біржі для організації торгів фінансовими та товарними активами, платіжну та клірингову організацію, акредитований ЦСК та професійного розробника програмного забезпечення) створений за прикладом аналогічних міжнародних біржових холдингів (Deutsche Börse, London Stock Exchange, NASDAQ OMX Group, група ММББ-РТС тощо) та не має аналогів в Україні.

Загальна схема взаємодії Біржі, інших складових небанківської фінансової групи, що утворюють універсальний біржовий холдинг, зазначена на **рис. 4.1**.

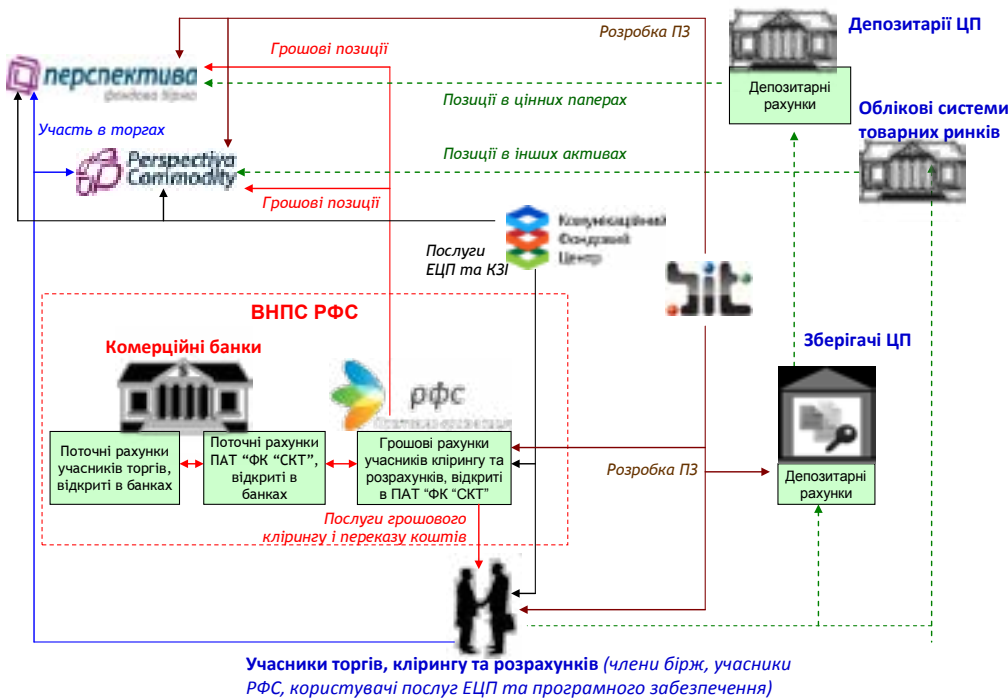

Рис. 4.1. Структура взаємодії Біржі та складових її інфраструктури (виділені відповідними логотипами) з учасниками торгів, клірингу і розрахунків

У 2011 році складові біржового холдингу вели беззбиткову діяльність (див. табл. 4.2)

Фінансові показники компаній, що входять до складу
небанківської фінансової групи, утворюючої біржовий холдинг

Табл. 4.2

Назва показника	Біржа	СКТ	КФЦ	БІТ	ТБ
Загальні доходи	51 910	86 184	107 891	3 603	716
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	863	58	254	634	9
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	33	3	1	6	2
Податок на прибуток від звичайної діяльності	16	1	0	5	0
Чистий прибуток (збиток)	17	2	1	1	2
Всього активів, у т.ч.	50 158	59 672	63 488	29 643	2 041
Оборотні активи	535	38 508	63 280	29 541	2 039
Необоротні активи	49 804	21 160	208	102	2
Всього пасивів, у т.ч.	50 158	59 672	63 488	29 643	2 041
Власний капітал	50 018	50 003	50 001	28 841	1 202
Зобов'язання	139	9 669	13 486	802	839

Джерело: ЕСКРІН, БІТ, ТБ

4.2. ПАТ «ФК «Сучасні Кредитні Технології» (СКТ)

СКТ є платіжною організацією внутрішньодержавної небанківської платіжної системи «Розрахункова Фондова Система» (ВНПС РФС), створеної для забезпечення ефективної взаємодії між біржовою, депозитарною та платіжною системами України. До складу РФС також входять: члени РФС (банки) та учасники РФС (банки та компанії-торговці цінними паперами).

В 2008 році СКТ одержала ліцензію Держфінпослуг на здійснення переказу коштів та дозвіл НБУ на здійснення розрахунків за угодами з ЦП. В січні 2009 р. між Біржею та СКТ укладено договір про порядок та умови розрахунків та надання інформації щодо переказу коштів на виконання зобов'язань за договорами, що укладені на Біржі; перші розрахунки через СКТ було проведено у червні 2009 р.

Впровадження прогресивної моделі розрахунків за наслідками біржових торгів на фондових ринках є фактором стабільного зростання основних показників діяльності СКТ (табл. 4.3).

Табл. 4.3

Основні показники розвитку СКТ та ринку грошових розрахунків за наслідками біржових торгів у 2009-2011 роках

Показник	2009 рік	2010 рік	2011 рік	Річна зміна	
				2010/2009	2011/2010
Основні показники розвитку СКТ					
Кількість банків – членів ВВПС РФС	7	11	15	+57,1%	+ 36,4%
- частка у загальній кількості банків України	3,8%	6,3%	8,5%	+2,4%	+2,3%
Кількість ТЦП – учасників ВВПС РФС	18	40	49	+122,2%	+ 22,5 %
- частка у загальній кількості ліцензованих ТЦП	2,4%	5,2%	6,7%	+2,8%	+1,4%
Кількість оброблених трансакцій, тис.	2,8	34,0	42,7	+1114,3%	+ 25,6 %
Загальний обсяг операцій переказу коштів, млрд грн.	10,5	29,9	51,7	+184,8%	+ 72,9 %
- частка розрахунків через СКТ в загальному обсязі торгів на Біржі	92,0%	81,6%	65,4%	-10,4%	-16,2%
- частка розрахунків через СКТ в загальному обсязі біржових торгів фінансовими інструментами в Україні	29,2%	22,8%	22,0%	-6,4%	-0,8%
- частка розрахунків через СКТ в загальному обсязі біржових торгів недержавними ЦП в Україні	37,4%	44,8%	46,0%	+7,4%	+1,1%
Обсяг трансакцій через конкуруючі (альтернативні) системи клірингу та розрахунків, млрд грн					
Біржові розрахунки з грошовим врегулюванням через ВДЦП	5,8	42,3	47,1	631,8%	11,4%
Грошові розрахунки між банками під контролем НБУ (ринок державних цінних паперів)	7,9	60,9	99,1	669,4%	62,9%
Обсяг клірингу на строковому ринку УБ через ТОВ «Український центральний контрагент»	-	3,6	23,6	100,0%	555,0%

Джерело: НБУ, НКЦПФР, СКТ, ВДЦП, УБ

¹ Скорочення цього показника свідчить про постійну диверсифікацію розрахункових технологій на Біржі та активізацію торгів інструментами, розрахунки щодо яких проходять поза межами СКТ (насамперед, йдеться про розрахунки щодо ОВДП).

Наведені у **табл. 4.3** дані щодо сталого зростання показників діяльності СКТ свідчать про те, що ринок дійсно має потребу в послугах здійснення ефективних розрахунків, що надаються ВНПС РФС, а також про те, що запропонований СКТ продукт належним чином забезпечує задоволення цієї потреби: торговець цінними паперами - учасник ВНПС РФС отримує якісне обслуговування, впевненість у завершенні розрахунків з використанням принципу DvP, конкурентні переваги при наданні послуг своїм клієнтам.

Конкурентна позиція СКТ: унікальна в Україні модель обслуговування грошових розрахунків (а після реєстрації нової редакції правил РФС – вже й клірингу) за наслідками біржових торгів, яка відповідає міжнародним рекомендаціям щодо побудови систем розрахунків за цінними паперами через лояльну інтеграцію до існуючої міжбанківської системи грошових розрахунків, забезпечення конструктивної конкуренції банків за обслуговування біржових та вже і не біржових розрахунків, низькі трансакційні витрати внаслідок використання ЕДО та технології STP, можливість виконання функцій ССР для підвищення ефективності розрахунків та зниження ризиків тощо. Конкуренти: депозитарій ВДЦП, для якого діяльність з відкриття грошових рахунків для брокерів і переказу коштів не є притаманною діяльністю, що зумовлює значні неефективні трансакційні витрати, а також концентрацію на депозитарії одночасно ризиків розрахунків в цінних паперах та коштах.

Варто підкреслити, що Концепція запровадження нагляду (оверсайта) за платіжними системами в Україні, схвалена Постановою Правління НБУ від 15.09.2010 № 426, спира-

ється на міжнародні рекомендації та пропагує існування систем розрахунків за цінними паперами саме в межах платіжних систем та під наглядом НБУ (при цьому депозитарій ВДЦП не створив (не зареєстрував) систему розрахунків за цінними паперами в якості платіжної системи та в існуючому правовому полі не зможе це зробити).

Методи конкуренції СКТ – лояльні тарифи, наявність контролю забезпеченості грошовими коштами за укладеними договорами, відсутність за весь період роботи системних збоїв, ефективна система управління ризиками - дали певні результати. За допомогою ВНПС РФС в 2011 році розраховано 22% вартості всіх укладених біржових договорів на всіх фондових біржах України. А за виключенням із загального обсягу біржового ринку торгів за ОВДП та деривативами, ринкова частка ВНПС РФС у розрахунках за біржовими торгами недержавними цінними паперами оцінюється у розмірі 46% (**табл. 4.3**).

СКТ у своїй операційній діяльності використовує наступні програмні продукти, розроблені ТОВ «БІТ-Продакшн» із застосуванням послуг ЕЦП та КЗІ від АЦСК КФЦ:

- 1) Автоматизовану систему (АС) РФС – АС РФС інтегрована з низкою модифікацій ПТК Клієнт-Банк – для автоматизації комунікацій з банками-членами ВНПС РФС;
- 2) ПТК BIT eTrade Mail – для комунікацій з Біржею;

3) ПТК BIT ePayment – для комунікацій з учасниками ВНПС РФС. Платіжний термінал BIT ePayment є клієнтською частиною АС РФС (аналогом ПТК Клієнт-Банк) і дозволяє учаснику РФС:

- ініціювати переказ коштів з рахунку, відкритого в СКТ;
- одержувати інформацію щодо стану рахунку та стану грошового ліміту;
- роздруковувати примірники первинних документів, що підтверджують проведення розрахунків за угодами, укладеними на Біржі;
- виконувати інші операції, пов'язані з взаємодією з СКТ.

В 2011 р. СКТ повторно одержано ліцензію Держфінпослуг на здійснення переказу коштів та надано на узгодження до НБУ нову редакцію Правил ВНПС РФС, що передбачає як збільшення кількості ринків, які може обслуговувати ВНПС РФС (фондовий, товарний, позабіржовий, державних закупівель тощо), так і перехід від розрахункової моделі до моделі клірингу та розрахунків, що дозволить учасникам та членам ВНПС РФС запропонувати нові послуги своїм клієнтам. Також передбачена можливість централізованого клірингу за участю центрального контрагенту, при якому стороною за нетто-вимогами та нетто-зобов'язаннями (тобто ССР) буде виступати СКТ.

За наслідками 2011 року за обсягом обслуговуваних розрахунків (51,7 млрд грн.) СКТ поступається тільки системі переказу коштів між банками за наслідками торгів на біржовому ринку ОВДП (99,1 млрд грн). З огляду на зміни до Положення про депозитарну діяльність НБУ, які передбачають можливість проведення розрахунків через СКТ, а також очікуваний запуск на Біржі та ТБ торгів строковими контрактами, де СКТ виконуватиме функції ССР, у 2012 році можна прогнозувати диверсифікації розрахункових технологій та збільшення кількості проведених трансакцій.

4.3. АЦСК ПАТ «Комунікаційний Фондовий Центр» (КФЦ)

ПАТ «Комунікаційний фондовий центр» – акредитований центр сертифікації ключів, який надає послуги ЕЦП та КЗІ Біржі, ТБ, СКТ, членам Біржі, учасникам РФС, учасникам СРО АУФТ (750 банків та торговців цінними паперами). З огляду на статус акредитованого, має право надавати послуги ЕЦП та КЗІ не тільки юридичними та фізичними особам, але й органам державної влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям державної форми власності, зокрема через проведення процедури крос-сертифікації (існуючий приклад – крос-сертифікація з ЦСК НБУ, НДУ, в процесі реалізації крос-сертифікація з ЦСК ВДЦП-МФС).

КФЦ створено у 2010 році шляхом виділу з БАТ «Фондова біржа «Перспектива» з метою виділення функцій ЦСК у окремий бізнес. До цього функції ЦСК в системі ЕДО з учасниками біржових торгів виконувала безпосередньо Біржа. КФЦ діє на підставі ліцензій ДССЗІ (в галузях технічного та криптографічного захисту інформації) та включений Центральним засвідчувальним органом до Реєстру акредитованих ЦСК (<http://czo.gov.ua/show/46>).

АЦСК забезпечує функціонування систем ЕДО, створених для користування практично всіма програмними продуктами BIT eTrade®, створеними ТОВ «БІТ-Продакшн» (див. п. 5.4). Загальна кількість сформованих АЦСК КФЦ сертифікатів відкритого ключа ЕЦП на початок 2012 року становила 574 (рис. 4.2) і зросла за 2011 рік на 25%). При цьому у 2011 році було видано 202 нових сертифікати ЕЦП (на 50% більше, ніж у попередньому році).

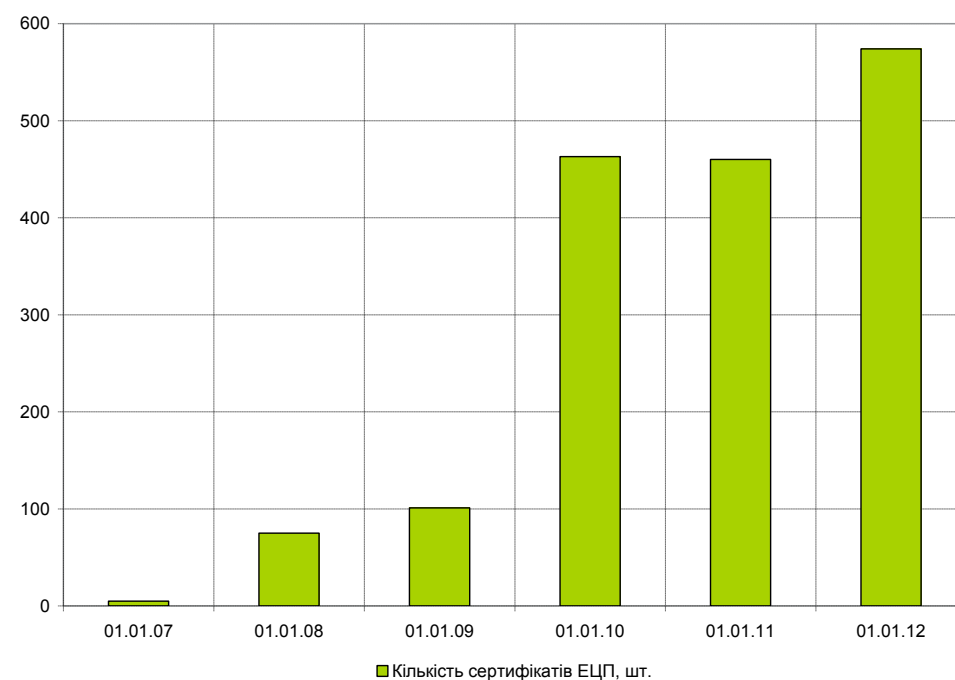

Рис. 4.2. Кількість сертифікатів відкритих ключів ЕЦП, сформованих АЦСК Біржі (2006-2010 рр.) та АЦСК КФЦ (2010-2011 рр.)
Джерело: КФЦ

Фахівці КФЦ мають значний досвід та високу кваліфікацію (всі фахівці мають вищу освіту, 1 працівник – науковий ступень кандидата технічних наук, 1 - сертифікат внутрішнього аудитора за стандартом ISO / IEC 27001).

В контексті суспільної діяльності представник КФЦ (Разгонов С.А.) брав активну участь у формуванні Громадської Ради при Державній службі захисту персональних даних і з жовтня 2011 року є її членом Громадської Ради при Державній службі захисту персональних даних (<http://zpd.gov.ua/dszpd/uk/index>). В рамках роботи Громадської Ради було проведено низку заходів з розповсюдження знань в галузі захисту персональних даних, в т.ч. інтернет-конференція для членів СРО АУФТ (<http://www.aust.com.ua/WebConferenceView.aspx?id=27>), обговорення поправок до Закону України «Про захист персональних даних» та ін.

Наявність у складі інфраструктури Біржі технологічно інтегрованого АЦСК дозволяє:

- 1) забезпечити максимально можливу відповідно до чинного законодавства легітимність ЕДО та первинних документів, створених за наслідками біржових торгів, клірингу і розрахунків;
- 2) суттєво зменшити витрати часу та коштів як на адаптацію ЕДО до комунікаційного програмного забезпечення (BIT eTrade, BIT eTrade Future, BIT eTrade Mail, BIT ePayment тощо), так і на його підтримку.

Адекватно високий рівень (відповідно до вимог ДССЗІ) системи захисту інформації забезпечує конкурентну позицію у спеціалізовано привабливих напрямках, пов'язаних із збільшення клієнтської бази, – причому не тільки на фінансовому ринку, але щодо просування послуг з організації електронних аукціонів на товарному ринку та на ринку державних закупівель (див. п. 4.5).

Інші коротко- та середньострокові напрямки розвитку та диверсифікації діяльності КФЦ:

- 1) створення на базі КФЦ Дата-центру, що має обслуговувати адекватний розвиток всього біржового холдингу;
- 2) обслуговування системи звітності професійних учасників фондового ринку до органів державної влади (НКЦПФР, Держфінмоніторингу, ДПС України тощо) шляхом інтеграції сервісів АЦСК КФЦ (разом з ПТК BIT eTrade Mail та ПЗ BIT eReport) до відповідних систем ЕДО;
- 3) організація Сервісу ЕДО для укладання договорів на позабіржовому фондовому ринку у вигляді електронних документів, без необхідності оформлення копії електронного документа на папері;
- 4) інтеграція сервісів та засобів ЕЦП АЦСК КФЦ до популярних систем Інтернет-трейдингу (насамперед, QUICK) тощо.

4.4. ТОВ «БІТ-Продакшн» (БІТ)

ТОВ «БІТ ПРОДАКШН» - професійний розробник програмного забезпечення для учасників фондового ринку. Фактично єдиний в Україні професійний розробник, який має мету створити низку інтегрованих між собою програмних продуктів для учасників фондового ринку за принципом STP та з використанням надійних засобів криптографічного захисту АЦСК КФЦ.

Компанії належить пріоритет на реєстрацію прав на знак для товарів і послуг BIT eTrade®. БІТ є зареєстрованим членом партнерської програми Microsoft Partner Programm та використовує в своїй діяльності ліцензійне ПЗ корпорації Microsoft (Microsoft® Visual Studio®). Керівництво БІТ має понад 20-річний досвід роботи в сфері ІТ.

Реалізовані БІТ протягом 2006-2011 років ІТ-проекти наведені у **табл. 4.4**.

Інші коротко- та середньострокові напрямки розвитку та диверсифікації діяльності БІТ:

- 1) впровадження в промислову експлуатацію ПЗ для торгів на строкових ринках ФБП та ТБ;
- 2) розширення функціональних можливостей ЕТС ТБ (в т.ч. в сфері спланованого обслуговування ринку державних закупівель);
- 3) інтеграція ЕТС Біржі до систем інтернет-трейдингу;
- 4) завершення розробки та позиціонування ПЗ BIT eAsset для автоматизація професійної діяльності КУА;
- 5) розвиток проекту розробки ПЗ BIT eDocument Depo для зберігачів цінних паперів у контексті планованих змін у структурі Депозитаріїв (створення Центрального депозитарію);
- 6) постійне оновлення ПЗ усіх напрямків за потребами бізнесу, законодавства та технічних вимог інформаційної інфраструктури.

Табл. 4.4

Основні програмні продукти, реалізовані ТОВ «БІТ ПРОДАКШН»

Назва ПЗ	Рік створення (модифікації)	Призначення	Користувачі
ЕТС Біржі (Система електронних торгів)	2006-2011	Біржова платформа для організації торгів фінансовими інструментами на фондовій біржі, інтегрована з сервісами АЦСК; АРМи для автоматизації доступу до торгів членів біржі та допуску фінансових інструментів, взаємодії з депозитаріями цінних паперів та СКТ тощо	Біржа
ПТК торговий термінал BIT eTrade	2006-2011	Клієнтська частина ЕТС Біржі, призначена для участі в торгах цінними паперами на Біржі	113 членів Біржі
ПТК віддалений термінал продавця BIT eTrade IPO	2007-2010	Клієнтська частина ЕТС Біржі, призначена для акцепту продавцем (емітент/андерайтер) заявок покупців при первинному розміщенні/аукціоні та контролю виконання зобов'язань за договорами	60 емітентів та/або членів Біржі
ПТК торговий термінал BIT eTrade Future	2011	Клієнтська частина ЕТС Біржі, призначена для участі в торгах строковими контрактами на Біржі та ТБ	Члени Біржі, допущені до торгів на строковому ринку
ЕТС ТБ	2011	Біржова платформа для організації торгів товарними активами на товарній біржі, інтегрована з сервісами АЦСК; АРМи для автоматизації доступу до торгів членів біржі, взаємодії з СКТ тощо	ТБ
ПТК веб-термінал BIT eTrade WEB	2011	Клієнтська частина ЕТС ТБ, призначена для участі в торгах товарними активами на ТБ	23 члени ТБ
АС РФС	2009-2011	Платформа для організації клірингу і розрахунків, інтегрована з сервісами АЦСК, АРМи для автоматизації відкриття та супроводження рахунків учасників ВНПС РФС, взаємодії з біржами тощо	СКТ
ПТК платіжний термінал учасника РФС BIT ePayment	2009-2010	Клієнтська частина АС РФС, призначена для ініціювання переказу коштів з рахунку, відкритого в СКТ; одержання інформації щодо стану рахунку та грошового ліміту за наслідками клірингу і розрахунків; отримання примірників первинних документів тощо	49 членів ВНПС РФС
ПТК BIT eTrade Mail	2007-2010	ПТК для організації ЕДО, інтегрований з сервісами АЦСК та більшістю програмних продуктів BIT eTrade®	471 ТЦП, Біржа, СКТ, СРО АУФТ
ПЗ BIT eTrade Office	2007-2009	ПЗ внутрішнього обліку та звітності торговців цінними паперами (у 2010-2011 рр. припинено підтримку через розробку альтернативного ПЗ - BIT eReport)	20 ТЦП
ПЗ BIT eReport	2009-2011	ПЗ внутрішнього обліку та звітності торговців цінними паперами, інтегроване за допомогою ПТК BIT eTrade Mail з іншими програмними продуктами, в т.ч. розробки БІТ	142 ТЦП
ПТК Приймач звітності	2009-2011	ПТК для обробки адміністративних даних ТЦП, інтегроване з ПТК BIT eTrade Mail	СРО АУФТ та 500 ТЦП
Веб-сайти	2006-2011	Розробка та супроводження інтернет-сайтів, частина яких підтримує сервіси АЦСК КФЦ	10 компаній, в т.ч. складових біржового холдингу
ПТК АЦСК КФЦ	2007-2011	Супроводження сервісів АЦСК КФЦ та інтеграція з ними інших програмних продуктів	АЦСК КФЦ

4.5. Товарна біржа «Перспектива-Коммодіті» (ТБ)

В межах підвищення універсальності національного біржового холдингу, що надає повний комплекс послуг учасникам торгів та розрахунків, у 2011 році досвід та напрацьовані на фондовому ринку технології було поширено на біржовий товарний ринок.

Товарна біржа «Перспектива-Коммодіті» була створена 16.06.2011 і має всі шанси в найближчий час зайняти лідируючі позиції на товарному біржовому ринку України. Серед потенційних конкурентів можна назвати Аграрну біржу (завдяки унікальному статусу, встановленому Законом України «Про державну підтримку сільського господарства»), Енергетичну біржу та Українську ф'ючерсну біржу.

Конкурентна позиція Біржового холдингу ґрунтується на можливості розповсюдити новачки, апробовані на фондовому ринку, на товарні ринки, де такі новачки відсутні (щодо ЕДО, торгових технологій, клірингу та розрахунків), та завоювати на цьому перспективно ємному ринку лідируючі позиції.

ТБ спільно з БІТ у стислий час реалізувала прогресивні торговельні та розрахункові технології на товарному ринку, запропонувавши учасникам біржових торгів ефективні процедури проведення аукціонів з продажу різних категорій товарних ресурсів.

При створенні ЕТС ТБ вперше в Україні було реалізовано найбільш прогресивну WEB-технологію доступу та участі учасників торгів у електронних аукціонах, яка в подальшому може бути поширена і на торги на ФБП¹.

Протягом листопада-грудня 2011 року на ТБ були проведені перші 6 електронних аукціонів з продажу товарів, залучені 23 члени Біржі.

Хоча за існуючого сьогодні недостатнього рівня регулювання цього сегменту біржового ринку це не є обов'язковим для організації біржових торгів товарами, ТБ подала Правила біржової торгівлі до МЕРТ (в т.ч. щодо торгівлі на строковому ринку – із доданням специфікації ф'ючерсного контракту на з метою їх погодження (отримання висновку щодо відповідності вимогам законодавства в цій сфері).

В контексті нормотворчої діяльності та з метою розвитку й універсалізації біржових та розрахункових технологій на всіх сегментах біржового ринку України, ФБП та ТБ 29.09.2011 організували круглий стіл на тему «Електронні державні закупівлі» за участі представників депутатського корпусу, бізнес середовища, органів державної влади, впливових міжнародних організацій, а також провідних українських ЗМІ². На круглому столі було презентовано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про здійснення державних закупівель» (щодо впровадження електронних державних закупівель)» та представлено нові програмні та технологічні рішення, що розроблені з метою впровадження та подальшого ефективного використання нових процедур державних закупівель.

¹ Йдеться про надання учаснику біржових торгів не спеціалізованого програмного забезпечення – торгового терміналу, а фактично - доступу до розділу веб-сайту біржі, призначеного для обслуговування торгів. Такий підхід зумовлений особливостями товарного біржового ринку (і перспективного ринку державних закупівель) і характеризується наступними чинниками:

1) спрощує процедуру доступу до торгів та подальше супроводження доступу (що вкрай актуально з огляду на відсутність ліцензійних, кваліфікаційних або технологічних вимог до членів товарних бірж, на відміну від членів фондових бірж – професійних учасників фондового ринку, досить щільно регульованих),

2) дозволяє оперативно вносити зміни до ЕТС Біржі, в т.ч. WEB-терміналів учасників торгів (досить зручно в умовах вкрай диверсифікованої та недостатньо стандартизованої номенклатури товарних активів).

² Матеріали див. за гіперпосиланням <http://e-commodity.fbp.com.ua/NewsView.aspx?id=34>.

Інші коротко- та середньострокові напрямки розвитку та диверсифікації діяльності ТБ:

- 1) впровадження торгів строковими контрактами на ТБ - після відпрацювання всіх правових та технологічних питань запуску ринку на ФБП; найбільш перспективним вбачається використання в якості базового активу для розрахункових ф'ючерсних контрактів індексу вартості сирої нафти сорту Brent;
- 2) забезпечення участі в електронних біржових торгах Державного агентству резерву України;
- 3) організація спеціалізованих аукціонів з продажу енергоносіїв (нафти, природного та скрапленого газу, вугілля), майна, що перебуває у податковій заставі, майна боржників тощо;
- 4) створення передумов для розбудови в Україні біржового ринку електроенергії;
- 5) участь у законодавчому врегулюванні та побудові регульованого ринку електронних державних та комерційних закупівель.

5. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Однією з найбільших конкурентних переваг Біржі та її інфраструктури, як вже зазначалося, є надійне та ефективно підтримуване програмне забезпечення міжнародного рівня. Вітчизняний професійний розробник ПЗ (ТОВ «БІТ Продакшн») пов'язаний з Біржею капіталом, що значно спрощує впровадження нових розробок та модифікацію існуючих програмних продуктів відповідно до побажань учасників ринку, враховуючі його національні особливості (зокрема досить часті зміни чинного законодавства та значно дефрагментовану інфраструктуру ринку, до інтенсивного змін та майбутньої централізації якої необхідно постійно пристосовуватися).

Універсальний підхід до розробки програмного забезпечення для технологічно пов'язаних складових біржового холдингу та отримувачів його послуг, а також побудова легітимних систем ЕДО на базі акредитованого ЦСК КФЦ (та сторонніх ЦСК, пов'язаних з ним довірчими відносинами через застосування процедур крос-сертифікації) дозволяють впроваджувати інтегровані між собою програмні продукти з метою реалізації на біржовому ринку України прогресивних технологій STP, аби підвищити оперативність та надійність інформаційного обміну між розгалуженою інфраструктурою фінансового ринку та знизити операційні та комунікаційні ризики шляхом автоматизації найбільш важливих процедур, звітності та внутрішнього обліку.

Додатково до вже існуючої системи інтегрованих програмних продуктів, протягом 2011 року Біржею спільно з ТОВ «БІТ-Продакшн» в рамках подальшого розвитку АС Біржі створено спеціалізований термінал для торгівлі строковими контрактами BIT eTrade Future, який інтегровано з АС СКТ, що виконує функції центрального контрагента на строковому ринку Біржі.

З метою впровадження інтернет-трейдингу Біржею розпочато конструктивний діалог щодо інтеграції торгового терміналу у власну інфраструктуру біржових торгів з ARQA Technologies – розробником програмного комплексу QUIK, який являє собою багатофункціональну фронт-офісну систему прямого доступу до торгів для організації власних операцій, а також брокерського обслуговування клієнтів на фінансових ринках (інтернет-трейдинг) і є найбільш популярною торговою платформою з доступом на всі біржі Росії, України, а також на зарубіжні торговельні майданчики через єдиний торговий термінал.

Протягом 2011 року ТОВ «БІТ-Продакшн» займався активним доопрацюванням та взаємною інтеграцією лінійки своїх програмних продуктів (**табл. 4.4**). Зокрема здійснювалися заходи щодо маркетингового супроводження на ринку нових програмних продуктів. Завдяки їх інтеграції з іншими програмними продуктами очікується активізація діяльності інституційних інвесторів щодо здійснення операцій на біржовому ринку, оскільки засоби автоматизації та використання технології STP значно знижують навантаження на бек-офіс, зменшують вірогідність операційних помилок.

Влітку 2011 року проведено ребрендинг інтернет-сайту Біржі <http://fbp.com.ua>, що отримав новий дизайн та розширений перелік розділів та опцій для користувачів (**рис. 5.1**).

За більшістю параметрів веб-сайт відповідає принципам інформаційної політики Біржі та дозволяє користувачам в реальному часі знайомитись з результатами торгів, зручний в користуванні архівними даними та вибірками, і за окремими показниками лідирує за дизайном, зручністю і функціональними якостями серед веб-сайтів фондових бірж України. Інтернет-сайт Біржі отримав високу оцінку професійних розробників сайтів для учасників фондового ринку і спеціалістів з PR.

Внутрішні бізнес-процеси

У 2011 році було підвищено якість бізнес-процесів, оптимізації та модернізації схем прийняття управлінських рішень, забезпечення принципу клієнтоорієнтованості при взаємодії з емітентами, членами Біржі, державними органами, завдяки впровадженню та модернізації сучасних інформаційних технологій управління проектами. Зокрема, всі складові біржового холдингу мають ретельно адміністрований доступ до розподіленої автоматизації системи прийняття рішень на базі технології Redmine, що дозволяє швидко ознайомити нових учасників бізнес-процесів з усією передісторією того чи іншого проекту, проконтролювати стадії його виконання тощо.

6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОЗОРОСТІ

Взаємодія з інформаційними агентствами

2 вересня 2011 року провідне міжнародне інформаційне агентство Cbonds, що спеціалізується у сфері фінансових ринків та Біржа об'єднали зусилля та узгодили умови спільної діяльності в сфері розвитку фондового ринку України для підвищення інформаційної прозорості та формування статистичної інформації по торгам цінними паперами¹.

В рамках підписаного договору сторони домовились обмінюватися наявною у їхньому розпорядженні інформацією щодо торгів цінними паперами, проводити спільні заходи (конференції, семінари тощо) з тематики, що стосується функціонування та розвитку фінансових ринків, а також виконувати спільні аналітичні проекти та надавати одна одній фахову консультативну допомогу з аспектів взаємного інтересу.

Також фахівці Біржі взяли участь у розробці методики формування ренкінгів торговців цінними паперами-операторів ринку ОВДП, яку наприкінці 2011 року було узгоджено між СРО АУФТ та ІА Cbonds. Починаючи з грудня 2011 року ці ренкінги публікуються та вже набувають вже більшої популярності порівняно з рейтингами біржі ПФТС – з огляду на більш узагальнюючий (за усіма фондовими біржами та позабіржовим ринком) та об'єктивний та диверсифікований (за кількістю та за обсягами укладених договорів щодо ОВДП) характер формування ренкінгів АУФТ-Cbonds.

Дата	Час	Інструмент	Тип	Сторона	Місце торгів	Об'єм торгів, шт	Об'єм торгів, грн	Об'єм торгів, дол	Об'єм торгів, євро	Об'єм торгів, руб	Об'єм торгів, злот	Об'єм торгів, грив
20.12.2011	10:00	Облігація державна	купівля	БІЛ	БІЛ	1000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000
20.12.2011	10:00	Облігація державна	продаж	БІЛ	БІЛ	1000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000
20.12.2011	10:00	Облігація державна	купівля	БІЛ	БІЛ	1000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000
20.12.2011	10:00	Облігація державна	продаж	БІЛ	БІЛ	1000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000
20.12.2011	10:00	Облігація державна	купівля	БІЛ	БІЛ	1000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000
20.12.2011	10:00	Облігація державна	продаж	БІЛ	БІЛ	1000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000	100000000

Рис. 5.1. Розділ «Результати торгів» офіційного інтернет-сайту Біржі

¹ <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=94>.

У жовтні 2011 року розпочаті переговори між Біржею, ТОВ «БІТ-Продакшн» та компанією TRData Limited (Лондон), яка представляє інформаційно-трейдингову платформу для професійних трейдерів, брокерів і аналітиків та є аналогом терміналів Bloomberg і Thomson Reuters для країн СНД, щодо підписання договору про обмін інформацією. Договір передбачає надання та оприлюднення у Інтернет-просторі інформації про заявки на купівлю або продаж фінансових інструментів (будь-яких цінних паперів, похідних фінансових інструментів або валют) на фондових або валютних ринках, аналітичну, фінансову та іншу інформацію, пов'язану з діяльністю Біржі на фінансових ринках України.

У 2012 році Біржа планує забезпечити наявність інформації про результати торгів на Біржі в інформаційних терміналах Thomson Reuters та провести аналогічні консультації з іншими провідними розповсюджувачами фінансової інформації.

Взаємодія з емітентами

З 01.06.2011 розпочав свою роботу сайт www.proemitent.info (рис. 6.1), за допомогою якого користувачі (емітенти цінних паперів) матимуть можливість розмістити на власній web-сторінці інформацію, оприлюднення якої передбачено нормами корпоративного законодавства України¹.

У відповідності с встановленими правилами, процедура отримання права доступу до послуги не потребує оформлення та подання комплексу документів. Доступ надається користувачам лише на підставі коректно заповненої заяви, web-форма якої розміщена на сайті. Всі користувачі, які ознайомились та погодились з правилами роботи сервісу, отримують унікальне субдоменне ім'я у форматі http://найменування_емітента.proemitent.info, пароль доступу та докладну покрокову інструкцію з графічними додатками, зрозумілу широкому колу користувачів.

Зручний інтерфейс та багатофункціональний конструктор web-сторінок дозволяє користувачам самостійно додавати, змінювати порядок розташування та видаляти пункти меню, вносити, редагувати та видаляти обов'язкову та додаткову інформацію про підприємство, за потреби публікувати статистичні, аналітичні чи наукові матеріали, розміщувати презентаційні відео-, фото-, аудіофайли та інші інформаційні матеріали, пов'язані зі значними та важливими подіями у діяльності підприємства.

Протягом другого півріччя відбувалось поступове наповнення бази емітентів, що свідчить про загально позитивну реакцію ринку на пропозицію Біржі, яка, окрім інформаційного сервісу, надає емітентам можливість оптимізувати витрати на створення та підтримку роботи власного сайту в мережі Інтернет.

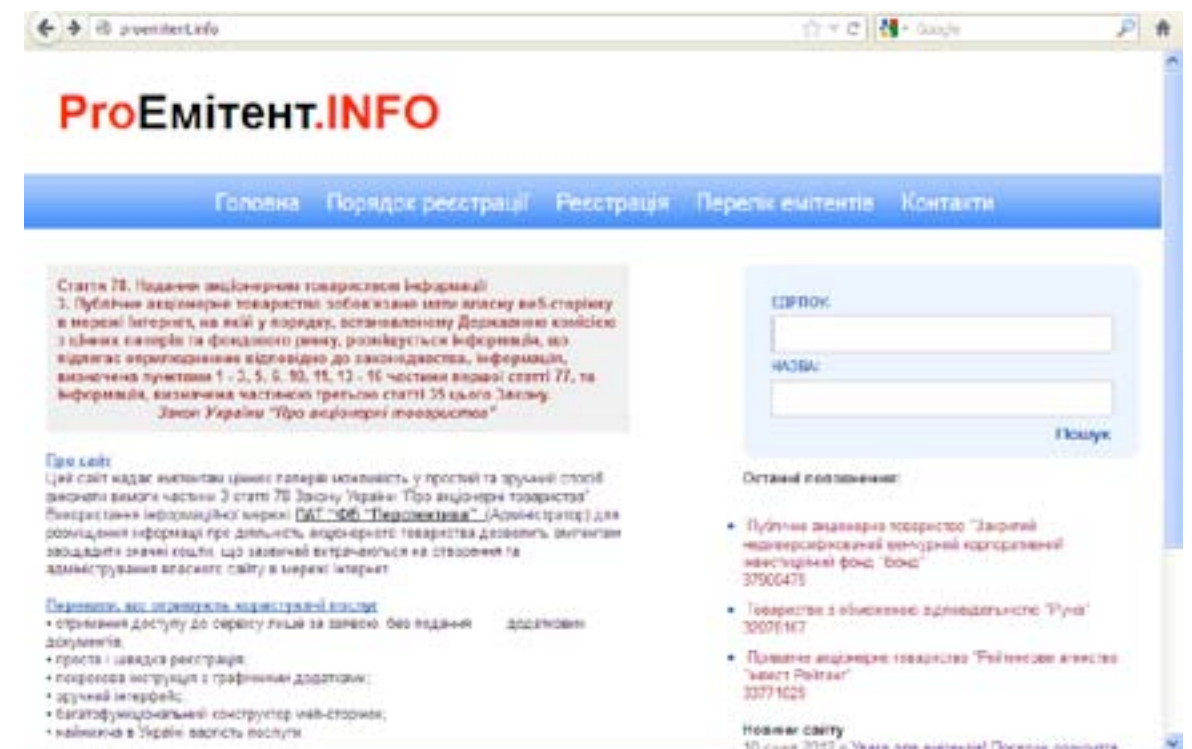

Рис. 6.1. Головна сторінка сайту ProEmitent.INFO

¹ <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=379>.

Взаємодія зі ЗМІ

Активна нормотворча діяльність Біржі та аргументація своєї позиції, організація власних та участь у сторонніх інформаційних заходах, впровадження нових технологій, поступове збільшення обсягів торгів та інші ознаки зростання конкурентних переваг Біржі та її значущості для розвитку національного фондового ринку позитивно позначилися на активізації освітлення діяльності Біржі в національних ділових ЗМІ.

Слід зазначити, що після багаторічного домінування в інформаційному просторі майже винятково ПФТС ситуація у 2009-2010 роках так само кардинально змінилася на концентрацію уваги преси практично виключно на фактичних чи уявних успіхах УБ; натомість у 2011 році, навіть попри намагання окремих бірж ідентифікувати себе зі всім ринком, освітлення функціонування біржового сегменту українського фондового ринку поступово ставало все більш об'єктивним. Як наслідок, додатково до публікації інформації про результати біржових торгів, діяльність Біржі у минулому році значно регуляр-

ніше освітлювалася спеціалізованими ЗМІ, її представники оперативно надають зважені коментарі щодо болючих питань розвитку ринку. Все це дозволило наблизитися за рівнем згадуваності в інформаційному просторі до ПФТС та УБ (табл. 6.1).

У 2011 році діяльність Біржі стала значно активніше аналізуватися медіа-ресурсами, насамперед, діловими – Інтерфакс-Україна, Комерсант-Україна, Діло, Економічні вісті, БІЗНЕС, Інвестгазета, investfunds, FundMarket, РБК Україна, CbondS тощо.

При цьому увага приділялася позиції Біржі та інших складових біржового холдингу щодо низки проектів нормативних документів НКЦПФР та НБУ та законодавчих актів; нормотворчим ініціативам і відповідним інформаційним заходам Біржі в сфері клірингу і розрахунків, державних закупівель, строкового ринку, модернізації ринку ОВДП, ринку стресових активів, захисту прав облігаціонерів, впорядкуванню регулювання біржових торговельних та розрахункових технологій; значним договорам, укладеним на Біржі (насамперед, з розміщення ЦП), і т.і.

Табл. 6.1
Кількість згадувань фондових бірж за запитом у Google (доменна зона .ua) у 2009-2011 рр.¹

Біржа	Кількість згадувань			Частка в загальній кількості згадувань		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
ПФТС	12300	21400	25500	76,78%	78,08%	53,73%
УБ	1700	3040	14200	10,61%	11,09%	29,92%
ФБП	1320	2050	5150	8,24%	7,48%	11,01%
УМВБ	280	437	1390	1,75%	1,59%	2,93%
УФБ	246	296	713	1,54%	1,08%	1,50%
КМФБ	72	73	310	0,45%	0,27%	0,65%
ІННЕКС	60	58	84	0,37%	0,21%	0,18%
УМФБ	21	37	61	0,13%	0,13%	0,13%
ПФБ	16	9	34	0,10%	0,03%	0,07%
СЄФБ	4	8	19	0,02%	0,03%	0,04%

¹ Через постійне переіндексування пошукової бази Google, зокрема через появу нових та зникнення старих ресурсів, оцінки можуть періодично суттєво відрізнятися. Декількоа додаткових коментарів щодо показників окремих бірж: 1) з показників ПФТС виключені посилання на новини та згадування Асоціації ПФТС, які не пов'язані безпосередньо з біржею ПФТС; 2) показники УБ оцінюються як дещо завищені через специфічну назву біржі, зокрема у вибірці за пошуковою фразою наявні численні товарні біржі; 3) значні показники згадуваності УМВБ пояснюються регулярним проведенням на цій біржі аукціонів з продажу енергоресурсів, що не має прямого відношення до фондового ринку.

7. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

В своїй діяльності Біржа може наражатися на операційний, правовий та інвестиційний ризики (останній пов'язаний насамперед із необхідністю вкладення у активи, вартість яких важко піддається однозначному ринковому визначенню, але які необхідні для підвищення інвестиційної привабливості Біржі та диверсифікації послуг клієнтам – зокрема, у капітал ТОВ «БІТ-Продакшн»).

На діяльність Біржі впливають такі політичні та макроекономічні фактори ризику:

- вірогідність поновлення рецесії чи принаймні зниження темпів економічного розвитку в Україні та/або в світі, що може негативно вплинути на активність учасників біржових торгів та можливості емітентів щодо залучення інвестицій - мінімізація ризиків зазначеної категорії забезпечується шляхом впровадження в біржовий обіг нових фінансових інструментів, зокрема таких, які є найбільш привабливими у кризових умовах – строкових контрактів, які мають на меті страхування (хеджування) ймовірних несприятливих коливань цін базових активів;
- нестабільність чинного законодавства та недостатність нормативного врегулювання процедур організації біржової торгівлі, клірингу та розрахунків на виконання зобов'язань за укладеними на біржі договорами – для мінімізації зазначеного ризику Біржа впроваджує низку заходів, спрямованих на побудову надійної та ефективної моделі клірингу і розрахунків в Україні та врегулювання законодавства в сфері біржової діяльності.

У відповідності до вимог чинного законодавства, Біржа здійснює заходи щодо запобігання маніпулюванню цінами на фондовому ринку та укладанню нестандартних договорів, що не відповідають правилам біржової торгівлі. Такими заходами, зокрема, є:

- здійснення поточного нагляду адміністратором Біржі;
- вибірових перевірок, що проводяться згідно рішень Біржової або Наглядової Ради;
- зупинення, призупинення та поновлення біржових торгів;
- застосування до членів Біржі, дисциплінарних санкцій;
- вжиття інших необхідних заходів.

Нова редакція Правил Біржі, зареєстрована Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку України (рішення № 1123 від 18.08.2011) містить стандартизовані вимоги до граничних значень зміни ціни лістингових цінних паперів, ознаки та кількісні критерії маніпулювання та використання інсайдерської інформації.

Заходи, які запроваджує Біржа у разі виявлення у діях учасників біржових торгів ознак використання інсайдерської інформації, аналогічні до заходів щодо запобігання маніпулюванню цінами на фондовому ринку та укладанню нестандартних договорів.

Табл. 7.1

Ризики для учасників біржових торгів, які мінімізуються Біржею та СКТ¹

Ризик	Визначення	Шляхи мінімізації
Основний / ризик основної суми (capital risk, principal risk)	ризик того, що продавець активу поставить актив, але не отримає оплати, або покупець активу здійснить оплату, але не отримає актив	i) кліринг та переказ коштів щодо цінних паперів здійснюються винятково за принципом DvP, при цьому за технологією ринку заявок винятково в межах ВНПС РФС, а щодо фінансових інструментів на строковому ринку - за участі СКТ в якості ССР виключно на підставі інформації Біржі (при цьому ССР приймає на себе основний ризик).
Системний (systemic risk)	ризик того, що неспроможність одного з учасників біржових торгів або СКТ в якості ССР виконати свої зобов'язання за виконати свої зобов'язання за договорами (строковими контрактами) призведе до нездатності інших учасників біржових торгів або СКТ виконати свої зобов'язання у повному обсязі	i) СКТ в якості повного забезпечення зобов'язань використовує кошти на рахунках учасників біржових торгів, відкритих в СКТ, або інші активи, надані учасником біржових торгів для виконання та забезпечення виконання своїх зобов'язань; ii) створюється система допуску до укладення учасниками біржових торгів (їх клієнтами) договорів (строкових контрактів) та система забезпечення виконання зобов'язань, коли неплатоспроможність будь-якого учасника біржових торгів не призведе до кредитних ризиків та ризиків ліквідності інших учасників біржових торгів; iii) розрахунковий інтервал, як правило, становить T+0. Якщо в якості клірингового та розрахункового забезпечення СКТ приймаються активи, інші ніж залишок коштів, заблокованих на рахунку учасника біржових торгів в СКТ або його частка в страхових фондах, то розрахунковий інтервал може збільшитись, але не більше ніж до T+1.
операційний (operational risk)	ризик того, що операційні помилки персоналу, порушення правил ЕДО, помилки ПЗ або технічні несправності спричинять чи посилять кредитний ризик або ризик ліквідності	i) контроль обов'язкового виконання кожним учасником біржових торгів вимог Регламенту ЦСК КФЦ, дотримання технології роботи та діючих інструкцій роботи ЕТС Біржі та АС РФС; ii) проведення архівації трансакцій; iii) автоматизація роботи з електронними архівами Біржі та СКТ; iv) резервування ліній зв'язку та програмно-апаратних засобів; v) дотримання режимних вимог до приміщень, у яких розміщуються критичні місця програмно-технічних комплексів ЕТС Біржі та АС РФС; vi) обмеження переліку та ретельна регламентація операцій, що виконуються за рахунками учасників біржових торгів, що відкриті в СКТ, та рахунками СКТ, що відкриті в банках-членах ВНПС РФС; vii) використання ЕТС Біржі та АС РФС, що забезпечує: хронологічне та систематичне відображення всіх операцій на підставі первинних документів; своєчасне та повне відображення всіх операцій на учасників біржових торгів на рахунках, відкритих в СКТ; можливість нарощування функціональних характеристик ЕТС Біржі та АС РФС, а також їх адаптація до змін законодавчої бази щодо захисту інформації або обліку операцій.
правовий (legal risk)	ризик недостатності правового регулювання або зміна положень або нормативно-правових актів, що спричинять виникнення чи збільшать основний, системні та кредитні ризики або ризик ліквідності	i) моніторинг змін до законодавства України з метою приведення правил Біржі та ВНПС РФС у відповідність до діючого законодавства; ii) контроль неухильного виконання учасниками біржових торгів вимог зазначених правил та інших внутрішніх документів Біржі та СКТ; iii) аналіз спірних питань, які виникають у процесі функціонування Біржі та ВНПС РФС, щодо неадекватності зазначених правил, внутрішніх нормативних документів з метою приведення їх у відповідність до поточних вимог; iv) ефективний механізм вирішення спорів.
кредитний (credit risk)	ризик того, що СКТ або учасник біржових торгів не зможе повністю виконати свої зобов'язання в конкретний момент часу або у майбутньому.	i) обов'язковою умовою договору з СКТ є відкриття СКТ рахунків в банків-членів ВНПС РФС для здійснення операцій, пов'язаних із наданням послуг з переказу коштів; ii) учасниками біржових торгів, що відкрили рахунки у СКТ, забезпечується дотримання режиму функціонування рахунків, визначеного СКТ; iii) СКТ забезпечує достовірну, своєчасну та повну інформацію щодо наявності клірингового та розрахункового забезпечення; iv) СКТ обмежує перелік власних операцій, за якими можуть виникнути зобов'язання, виключно розміром власного капіталу СКТ; v) дотримання СКТ вимог законодавства України щодо термінів переказу коштів у відповідності з укладеними договорами.
ліквідності (liquidity risk)	ризик того, що СКТ або учасник біржових торгів не матиме достатньо активів для виконання своїх зобов'язань у повному обсязі у визначений час, але зможе їх виконати в інший час у майбутньому	

¹ Ризики визначені відповідно до класифікації та термінології наступних міжнародних рекомендацій щодо клірингу та розрахунків: Поставка против платежу в системах розрахунків за цінними паперами (Delivery versus payment in securities settlement systems). BIS, 1992. Платіжні системи в країнах Групи 10-ти/Червона книга (Payment systems in the Group of Ten countries/Red Book). BIS, 1993. Трансграничні розрахунки щодо цінних паперів (Cross-border securities settlements). BIS, 1995. Вплив розвитку електронних грошей на центральні банки (Implications for central banks of the development of electronic money). BIS, 1996. Клірингові угоди щодо біржових деривативів (Clearing arrangements for exchange-traded derivatives). BIS, 1997. Доповідь щодо позабіржових деривативів: розрахункові процедури та управління ризиками контрагентів (Report on OTC derivatives: Settlement procedures and counterparty risk management). BIS, 1998. Операції з позичання цінних паперів: розвиток ринку і результати (Securities lending transactions: market development and implications). BIS, IOSCO, 1999. Рекомендації для систем розрахунків щодо цінних паперів (Recommendations for securities settlement systems). BIS, IOSCO, 2001.

8. ВЗАЄМОДІЯ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ (GOVERNMENT RELATIONS)

Важлива роль біржі, як одного з центральних елементів фінансової інфраструктури ринку, зумовлює провадження активної діяльності щодо вдосконалення нормативного-правової бази, що забезпечує ефективне функціонування біржового ринку. Біржа активно та ефективно взаємодіє з органами державної влади різного рівня.

Взаємодія з Національним банком України (the National Bank of Ukraine)

Біржа виступила одним з ініціаторів розробки та внесення змін до Положення про депозитарну діяльність Національного банку України, які спрямовані на запровадження клірингових (неттінгових) процедур на біржовому ринку державних облігацій України. Зазначені зміни мають на меті підвищення ефективності грошово-кредитної політики держави та дозволяють значно підвищити ліквідність біржових торгів ОВДП за рахунок впровадження клірингових технологій. Проект змін був схвально сприйнятий НБУ та учасниками фондового ринку¹. Запропонована у новій редакції Положення модель клірингу на ринку державних облігацій може також розглядатися як передумова для створення універсальної моделі клірингу та розрахунків і для інших фінансових інструментів.

Договір про участь Національного банку в торгах державними цінними паперами на Біржі проходить погодження у відповідності з внутрішніми положеннями регулятора.

¹ <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=414>.

Взаємодія з Національною (Державною) комісією з цінних паперів та фондового ринку України (National Securities and Stock Market Commission)

Найбільш активну участь Біржа в 2011 році прийняла в обговоренні наступних змін до діючих та прийнятті проектів Законів України та нормативно-правових документів Комісії:

- ПЗУ «Про похідні (деривативи)»,
- ПЗУ «Про кліринг та клірингову діяльність» (положення щодо розрахунків в ПЗУ «Про систему депозитарного обліку»),
- ПЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо розвитку фінансових інструментів та вдосконалення механізмів захисту прав інвесторів на фондовому ринку),
- Положення про функціонування фондових бірж,
- Положення про здійснення фондовими біржами клірингу та розрахунків за договорами щодо похідних (деривативів),
- Ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку,
- Методика визначення показників, що характеризують стан та тенденції розвитку фондового ринку України та окремих його сегментів,
- Положення про здійснення фондовими біржами клірингу та розрахунків за договорами щодо похідних (деривативів),
- Положення про депозитарну діяльність Національного банку України

- низка нормативних документів щодо запобігання маніпулюванню цінами під час здійснення операцій з цінними паперами на фондовій біржі тощо.

Взаємодія з Міністерством фінансів України (the Ministry of Finance of Ukraine)

16.03.2011 між Міністерством фінансів України та Біржею було укладено договір щодо врегулювання допуску державних цінних паперів до біржових торгів та включення до біржового реєстру¹.

Необхідність підписання такого договору була викликана тим, що облігації внутрішньої державної позики були включені до біржового списку за категорією позалистингових цінних паперів, що негативно впливало на статус державних цінних паперів – найбільш привабливих та надійних на сьогодні інструментів інвестування в Україні. Відповідно до умов укладеного договору з Міністерством фінансів України як емітентом ОВДП, зазначені цінні папери допускаються до торгів з подальшим включенням до біржового реєстру.

Надання ОВДП статусу лістингових призвело до збільшення обсягів біржових торгів, підвищення ліквідності та привабливості державних облігацій України для інвесторів (членів Біржі та їх клієнтів).

¹ <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=342>.

Державна установа “Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України” (Institute for Economics and Forecasting, Ukrainian National Academy of Sciences)

Спільно з ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України” представники Біржі у 2010-2011 роках опублікували 17 наукових праць та взяли участь у низці науково-практичних конференцій, зокрема конференції на тему «Фінансові інститути та фінансові ринки: посткризові трансформації» (19.05.2011), де були присутні представники НБУ, НКЦПФР, банків, інституційних інвесторів та значне коло науковців.

За наслідками позитивно сприйнятої науковим середовищем дисертації директора Біржі С.Є.Шишкова було опубліковано монографію «Фондові біржі України: випробування кризою», де розглядаються ключові проблеми функціонування біржового сегменту національного фондового ринку в умовах глобалізації; на основі дослідження тенденцій розвитку фондових бірж у світі, критеріїв і факторів їхньої конкурентоспроможності визначено заходи, які застосовуються для підтримання достатнього рівня ліквідності біржових торгів; запропоновано заходи щодо підвищення ефективності інфраструктури фондового ринку України з метою зниження ризиків, підвищення ліквідності та конкурентоспроможності ринку.

Взаємодія з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine)

29.09.2011 Біржею організовано та проведено круглий стіл «Електронні державні закупівлі» в ході якого було презентовано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про здійснення державних закупівель» (щодо впровадження електронного реверсивного аукціону)»¹. Авторство законопроекту належить народному депутату України Ірині Горіній, яка також прийняла активну участь у роботі круглого столу.

Учасники проаналізували нагальні питання, що стоять на заваді проведення електронних торгів в Україні, обговорили переваги законопроекту, міжнародний досвід у сфері електронних закупівель, найближчі перспективи та шляхи впровадження нових процедур державних закупівель.

У роботі круглого столу прийняли участь представники депутатського корпусу, бізнес-середовища, органів державної влади, впливових міжнародних організацій та провідних українських ЗМІ: Європейська бізнес асоціація, Координаційний центр з упровадження економічних реформ при Президентові України, МЕРТ, НБУ, Мінюст, АМКУ, Держказначейство, ДПС, представники бірж, ІТ-компаній, банків, бізнесових асоціацій, експерти Представництва ЄС тощо.

Крім того, вітчизняні фахівці у сфері ІТ-технологій та організації торгівлі, що представляють ТОВ «БІТ-Продакшн», продемонстрували нові програмні та технологічні рішення, що розроблені з метою впровадження та подальшого ефективного використання нових процедур державних закупівель. Особливу увагу розробників було приділено технологічності та ергономічності системи, а також її відповідності запропонованій програмної моделі українському законодавству.

¹ <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=108>.

9. ВЗАЄМОДІЯ З ПРОФЕСІЙНИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

З 2009 року спостерігається новий етап розвитку саморегулювання на фондовому ринку України, оскільки замість численних СРО торговців цінними паперами, функціонуючих на базі окремих фондових бірж, було створено єдину СРО АУФТ (на базі СРО РФС, що об'єднувала спочатку тільки членів Біржі, потім також членів бірж УФБ та КМФБ, а сьогодні – всіх ліцензованих торговців цінними паперами та банків). Процедура її створення та активна нормотворча позиція, а також технологічні ініціативи щодо поширення на ринку систем ЕДО та впровадження уніфікованих програмних продуктів, викликала дискусії на ринку. Біржа, поряд з власними нормотворчими ініціативами та інформаційними заходами, певну частку цієї діяльності проводить спільно з СРО АУФТ як об'єднанням всіх торговців цінними паперами.

Протягом 2011 року Біржа приймала участь, зокрема, в наступних проектах СРО АУФТ:

- розроблення та презентація на круглому столі «Побудова системи клірингу в Україні» 28.07.2011 ПЗУ «Про кліринг та клірингову діяльність» та паралельні пропозиції до ПЗУ «Про систему депозитарного обліку в Україні»¹,
- розроблення ПЗУ щодо регулювання ринку боргових інструментів, який було вперше презентовано 21.06.2011, обговорено на круглих столах «Реформування ринку облігацій в Україні» 04.11.2011 та «Інфраструктурні зміни на ринку боргових цінних паперів» 01.12.2011²,
- розроблення методики ренкінгу формування ренкінгів торговців цінними паперами - операторів ринку ОВДП, презентованої для обговорення 08.09.2011, після чого ренкінги АУФТ почали публікуватися спільно з ІА CBonds³.

¹ <http://www.aust.com.ua/News.aspx#news385>, <http://fbp.com.ua/Projects.aspx>.

² <http://www.aust.com.ua/News.aspx#news365>, <http://www.aust.com.ua/News.aspx#news406>, <http://www.aust.com.ua/News.aspx#news413>, <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=443>.

³ <http://www.aust.com.ua/News.aspx#news394>, <http://www.aust.com.ua/News.aspx#news412>, <http://www.cbonds.info/ua/rus/ib/index.phtml>.

Біржа також регулярно бере участь в інформаційних заходах СРО УАІБ. Зокрема, в якості дієвих напрямів створення ринку стресових активів в Україні в межах реалізації проекту IFC та Біржі (див. нижче), на XXV науково-практичній конференції “Професійне управління активами” СРО УАІБ 18.06.2011 фахівцями Біржі були представлені доповіді на наступні теми: 1) модернізація підходів до лістингових вимог з метою диверсифікації напрямів інвестування для інституціональних інвесторів; 2) напрями створення ефективного ринку стресових активів¹.

31.01.2011 відбулася презентація та перше засідання робочої групи з реалізації спільного проекту Міжнародної фінансової корпорації (IFC) та ПАТ «Фондова біржа «Перспектива»².

Проект є складовою частиною значного спектра пов'язаних проектів, що реалізуються IFC, і спрямований на сприяння розвитку ринку фінансових стресових активів в Україні через створення механізмів (інструментарію та платформи) їх сек'юритизації, здійснення заходів щодо унормування взаємовідносин суб'єктів ринку в процесі сек'юритизації «стресових активів» та залучення фінансових інструментів фондового ринку для їх рефінансування. В перспективі проект передбачає вдосконалення стандартів оцінки проблемних активів, розкриття інформації фондами, впровадження обороту цінних паперів, емітованих у процесі сек'юритизації стресових активів, спрощення вимог до лістингу таких цінних паперів та їх обігу на фондових біржах.

Відпочатку Біржа виступила з пропозицією про перегляд підходу до лістингових стандартів, що має на меті вирішення проблем локального спектра фінансових інструментів з низькою ліквідністю, оскільки існуючі лістингові стандарти, які спираються винятково на фінансові показники компанії, обмежують напрямки інвестування та гальмують розвиток ринку.

Окрім того Біржа запропонувала цілу низку ініціатив та заходів, що сприятимуть інтернаціоналізації ринку та поверненню українських активів, що знаходяться в обігу на іноземних біржах, до біржових торгів в Україні і, відповідно, зростанню ліквідності національного ринку. В числі таких заходів були запропоновані, зокрема, унормування правил допуску та обігу іноземних цінних паперів на українські біржі.

В рамках спільної діяльності з реалізації проекту, представники Біржі прийняли участь у засіданні Робочої групи з розвитку ринку фінансових стресових активів в Україні, яке відбулось 18.07.2011 в представництві Світового банку в Україні¹. В засіданні прийняли участь представники IFC, Світового банку, українських фінансових компаній, СРО АУФТ, Асоціації українських банків, Координаційного центру з упровадження економічних реформ при Президенті України, Верховної Ради України, Держфінпослуг, Центру комерційного права та ін. До організаційного комітету Робочої групи було передано пропозиції, що містять обґрунтування висновку, підтриманого більшістю професійних учасників фондового ринку, що найбільш ефективним механізмом, який може бути застосований для вирішення проблеми стресових активів, є сек'юритизація таких активів та відчуження стресових активів банками на користь інвестиційних фондів, що діють під управлінням професійних учасників фондового ринку (в якості компенсації вартості переданих активів, банки мають отримати цінні папери тих самих інвестиційних фондів, що за певних умов дозволить значно покращити стан активів банків, а фондовому ринку отримати нові, об'єктивно оцінювані фінансові інструменти.

Протягом року фахівцями Біржі були розроблені та передані для обговорення інші рекомендації з удосконалення існуючих і прийняття нових нормативних актів, які будуть установлювати прозорі правила й стандарти для учасників вторинного ринку стресових активів.

Для поширення взаємодії з міжнародними організаціями у 2011 році розпочато підготовку до вступу Біржі до WFE, яка об'єднує понад 50 міжнародних фондових та деривативних бірж (спочатку в якості асоційованого члена). Понад те, розглядається можливість вступу СКТ як особи, що забезпечує централізований кліринг, до Європейської Асоціації клірингових палат – центральних контрагентів (The European Association of Central Counterparty Clearing Houses, EACH) та/або Всесвітньої Асоціації Центральних контрагентів (The Global Association of Central Counterparties, CCP12) - у разі достатнього правового регулювання клірингу і клірингової діяльності в Україні.

¹ <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=382>, <http://www.uaib.com.ua/analituaib/conference/conf11.html>.

² <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=325>.

¹ <http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=401>

10. СТАН ВИКОНАННЯ ПЛАНІВ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ У 2012-2013 РОКАХ

У попередньому річному звіті Біржею визначався перелік основних завдань, які Біржа планувала вирішити протягом 2011-2012 років. Частину з них було повністю або частково вирішено у 2011 році, частина підлягає вирішенню у 2012 році, виникли і нові плани розвитку Біржі, її інфраструктури та біржового національного фінансового ринку загалом, про які йшлося вище (зокрема, перспективні плани складових інфраструктури Біржі визначені у розділі 4).

Нормотворча діяльність. Взаємодія з органами державної влади, професійними об'єднаннями та міжнародними організаціями

Фактично будь-які заходи Біржі, які наведені нижче, теж так чи інакше мають під собою нормотворче підґрунтя, оскільки впровадження нових біржових технологій вимагає відповідної правової основи.

В частині створення універсального механізму гарантування виконання біржових договорів активна позиція Біржі, СКТ та ТБ (численні інформаційні заходи, дискусії, консультації) стосовно врегулювання питань побудови легітимної та універсальної національної моделі розрахунків за участі та під контролем держави знайшла своє розуміння з боку НБУ, НКЦПФР, МЕРТ і учасників ринку. Це дає підстави очікувати прийняття відповідних законодавчих актів, які мають врегулювати питання взаємодії депозитарної, біржової та платіжної систем при обслуговуванні клірингу і розрахунків за договорами, укладеними на регульованих фінансових ринках.

Для вирішення болючої проблеми недостатнього законодавчого врегулювання операцій РЕПО та маржинального кредитування, Біржа вважає за доцільне забезпечити лояльне залучення відповідних органів державної влади (НБУ, МФУ, НКЦПФР) до створення дієвої правової основи, а основних операторів ринку емісійних боргових інструментів – до

узгодження технологічних питань ринку біржового міжбанківського РЕПО, покликано-го знизити (а не збільшити, як це має місце зараз при проведенні на біржах операцій РЕПО щодо акцій) ризики фінансового ринку та підвищити ліквідність ринку. Для цього передбачається впровадження відповідних організаційно-технологічних механізмів та клірингових процедур, обмеження кола фінансових інструментів, які можуть бути предметом операцій РЕПО.

Торговельні та розрахункові технології, розширення кола учасників торгів та фінансових інструментів

Операційно та технологічно забезпечене впровадження ефективної системи клірингових розрахунків за участі ССР, що дозволить мінімізувати ризики несвоєчасного виконання або невиконання зобов'язань сторонами договорів щодо цінних паперів, укладених на Біржі. На початку 2012 року очікується отримання СКТ дозволу НБУ на виконання грошового клірингу, що дозволить запуснути строковий ринок, а згодом поширити технологію централізованого клірингу на інші ринки, реалізовані Біржею та ТБ «Перспектива-Коммодіті».

У планах Біржі на наступний рік – розвиток нових клірингових технологій: використання активів, заблокованих для участі в біржових торгах, не тільки для виконання біржових договорів, але й для забезпечення їх виконання. Йдеться насамперед про активи в цінних паперах. Ретельний юридичний аналіз показує, що запровадження таких технологій в Україні цілком можливе вже в існуючому правовому полі. В той самий час мають бути змістовно опрацьовані як Правила Біржі, так і регламенти взаємодії щонайменше з депозитаріями (Центральним депозитарієм, якщо буде прийняте відповідне законодавство щодо його створення та функціонування) цінних паперів. Біржа вважає, що використання таких технологій стане драйвером зростання ліквідності фондового ринку.

Інформаційні технології

З метою впровадження на Біржі у 2012 році нових фінансових інструментів строкового ринку Біржею вже зареєстровані 3 специфікації ф'ючерсних контрактів, створено програмне за-безпечення, здатне обслуговувати торги на строковому ринку ФБП та ТБ, в стадії підписання знаходяться нові правила ВНПС РФС, що дозволяють обслуговувати кліринг і розрахунки на фондових, товарних та строкових ринках. Все це дозволяє оптимістично розглядати перспективи розвитку строкового ринку у 2012 році. За наслідками запуску торгів можна буде більш адекватно визначити нові різновиди строкових контрактів, прийнятних для застосування інституційними інвесторами з метою хеджування фінансових ризиків, які варто впровадити в обіг на Біржі додатково до вже існуючих специфікацій.

Збільшення частки Біржі на пріоритетному для неї ринку ОВДП має забезпечуватися як подальшою модифікацією торговельного терміналу, системній праці щодо розширення кола операторів ринку, так і впровадженню нової технології клірингу та розрахунків, передбаченою новою редакцією Положення про депозитарну діяльність НБУ, що має стати імпульсом для подальшого стимулювання ліквідності обігу інструментів державного боргу. Крім того, як вже зазначалося вище, на 2012 рік планується запуск технології РЕПО на ринку ОВДП.

Технічна та технологічна модернізація. Управління ризиками

З огляду на системну значимість для національного біржового ринку Біржі та її інфраструктури, зокрема інформації щодо наслідків біржових торгів та розрахунків, стає все актуальнішим питання побудови на базі ЦСК КФЦ власного Дата-центру¹, оскільки біржовий холдинг не може дозволити собі користування аутсорсинговими Дата-центрами (у зв'язку з існуючими ліцензійними вимогами до ЦСК). Створення такого Дата-центру спростить створення єдиної для всього біржового холдингу комплексної системи захисту інформації, знизить комунікаційні ризики при організації ЕДО складових інфраструктури Біржі з учасниками торгів та розрахунків та іншими, сторонніми суб'єктами інфраструктури фінансових ринків України.

Значні можливості для диверсифікації та поширення впроваджених на Біржі легітимних систем ЕДО, прийнятих для обслуговування приватних та державних установ, а відповідно і збільшення кола учасників біржових торгів і розрахунків, знаходяться в площині очікуваної у 2012-2013 роках побудови в Україні єдиного простору ЕДО за участі існуючих ЦСК на максимально уніфікованих форматах ЕЦП та КЗІ.

Забезпечення інформаційної прозорості

Важливим завданням в контексті інформаційної та маркетингової політики Біржі є диверсифікація форматів своєї взаємодії зі ЗМІ та подальше збільшення інформаційної активності з метою оперативного донесення до ринку докладної інформації про розвиток Біржі та її інфраструктури, а також поширення кола інформаційних агенцій, які поширюють інформацію про результати торгів на Біржі українським та міжнародним інвесторам, – насамперед з Thomson Reuters, а також Bloomberg, Interactive Data, Интерфакс, МФД-ИнфоЦентр, CQG, FactSet Research Systems Inc.

Інфраструктура Біржі. Корпоративна політика

У 2012 році Біржа планує розпочати організаційне та правове оформлення вертикально інтегрованого біржового холдингу з існуючих технологічно пов'язаних інфраструктурних установ, що входять до єдиної небанківської фінансової групи. Вже фактично реалізований на технологічному рівні, але не повною мірою оформлений відповідними корпоративними відносинами пул складових інфраструктури національного фондового ринку має юридично інтегруватися за прикладом провідних міжнародних біржових холдингів (Deutsche Börse, London Stock Exchange, NYSE Euronext, NASDAQ OMX Group, група ММББ-РТС), аби забезпечити конкурентоспроможність Біржі, збільшити капіталізацію Біржі та її інфраструктури. В межах корпоративного оформлення біржового холдингу існуючими акціонерами розглядається можливість залучення інвестицій, необхідних для забезпечення подальшого розвитку холдингу, шляхом пропозиції найбільш активним операторам ринку та/або стратегічному інвестору значного пакета акцій компанії-холдера домінуючих часток капіталу компаній-складових небанківської фінансової групи (через механізми IPO/SPO).

Корпоративна культура

Біржа приділяє значну увагу забезпеченню додержання органами управління та персоналом Біржі найкращих принципів корпоративного управління та правил етичної поведінки професійних учасників фондового ринку. В іншому випадку для Біржі було б, принаймні, морально складно вимагати виконання норм корпоративної культури від емітентів, які вважають за доцільне проходити лістинг на Біржі. Понад те, Біржа вже не перший рік має статус публічної компанії з лістинговими акціями, прозорою структурою акціонерів, адекватно розкриває про себе інформацію, має впевнену та послідовну позицію щодо низки найбільш важливих для фондового ринку питань. Тому Біржа має можливість для розширення або оновлення штату запрошувати найкращих, найпрофесійніших фахівців, здатних інтенсивно працювати з метою спільного розвитку ринку та відповідати кращим принципам корпоративної культури.

Завданням на 2012 рік є внесення змін до статутних документів Біржі з метою залучення до органів управління Біржі ширшого кола операторів, розширення кількісного складу Біржової ради, створення додаткових органів управління Біржі.

¹ Дата-центр – спеціалізоване приміщення (будівля) та розташована у ньому інформаційна (серверне обладнання), телекомунікаційна (канали зв'язку) та інженерна (кондиціонування, енергозбереження та т.і.) інфраструктура.

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Фінансова звітність
Баланс на 31.12.2011 р.

Стаття	Код рядка	На початок звітно-го року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
АКТИВ			
I. Необоротні активи:			
Нематеріальні активи			
залишкова вартість	010	157	144
первісна вартість	011	284	296
накопичена амортизація	012	-127	-152
Незавершені капітальні інвестиції	020	0	0
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	121	16
первісна вартість	031	311	159
знос	032	-190	-143
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	0	0
накопичена амортизація	037	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	49495	49644
інші фінансові інвестиції	045	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	057	0	0
Відстрочені податкові активи	060	0	0
Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0
Гудвіл при консолідації	075	0	0
Усього за розділом I	080	49773	49804
II. Оборотні активи:			
Виробничі запаси	100	2	2
Поточні біологічні активи	110	0	0
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	0	0
Товари	140	0	0
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	173	327
первісна вартість	161	173	327
резерв сумнівних боргів	162	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	6	0
за виданими авансами	180	0	0
з нарахованих доходів	190	0	0
із внутрішніх розрахунків	200	0	0

Інша поточна дебіторська заборгованість	210	131	4
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	20	19
- у т.ч. в касі	231	0	0
в іноземній валюті	240	0	0
Інші оборотні активи	250	26	0
Усього за розділом II	260	358	352
III. Витрати майбутніх періодів	270	81	2
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	0	0
Баланс	280	50212	50158
ПАСИВ			
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	50000	50000
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	0	0
Резервний капітал	340	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	1	18
Неоплачений капітал	360	0	0
Вилучений капітал	370	0	0
Накопичена курсова різниця	375	0	0
Усього за розділом I	380	50001	50018
Частка меншості	385	0	0
II. Забезпечення майбутніх витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0	0
Інші забезпечення	410	0	0
Сума страхових резервів	415	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	0	0
Залишок сформованого призового фонду, що підлягає виплаті переможцям лотереї	417	0	0
Залишок сформованого резерву на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї	418	0	0
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	430	0	0
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	2
Інші довгострокові зобов'язання	470	0	0
Усього за розділом III	480	0	2
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	69	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	126	131
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	0	0
з бюджетом	550	0	3

з позабюджетних платежів	560	0	0
зі страхування	570	0	1
з оплати праці	580	3	3
з учасниками	590	0	0
із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	13	0
Усього за розділом IV	620	211	138
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	50212	50158

Звіт про фінансові результати за 2011 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	863	863
Податок на додану вартість	015	0	-17
Акцизний збір	020	0	0
	025	0	0
Інші вирахування з доходу	030	0	0
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	863	846
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	0	0
Валовий:			
прибуток	050	863	846
збиток	055	0	0
Інші операційні доходи	060	87	0
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності	061	0	0
Адміністративні витрати	070	-849	-1057
Витрати на збут	080	0	0
Інші операційні витрати	090	-117	0
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності	091	0	0
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	0	0
збиток	105	-16	-211
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	0	0
Інші доходи	130	50960	20240
Фінансові витрати	140	0	0
Втрати від участі в капіталі	150	0	0
Інші витрати	160	-50911	-21793
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	33	0
збиток	175	0	-1764

У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	176	0	0
У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	177	0	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	16	6
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	17	0
збиток	195	0	-1770
Надзвичайні:			
доходи	200	0	0
витрати	205	0	0
Податки з надзвичайного прибутку	210	0	0
Частка меншості	215	0	0
Чистий:			
прибуток	220	17	0
збиток	225	0	-1770
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0
II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Найменування показника			
Матеріальні затрати	230	2	40
Витрати на оплату праці	240	103	92
Відрахування на соціальні заходи	250	35	31
Амортизація	260	51	124
Інші операційні витрати	270	658	770
Разом	280	849	1057
III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Назва статті			
Середньорічна кількість простих акцій	300	0	4391780822
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	0	4391780822
Чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	320	0	-0.00040
Скоригований чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	330	0	-0.00040
Дивіденди на одну просту акцію	340	0	0

Звіт про рух грошових коштів за 2011 рік

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	813	742
Погашення векселів одержаних	015	0	0
Покупців і замовників авансів	020	0	11
Повернення авансів	030	0	0
Установ банків відсотків за поточними рахунками	035	0	0
Бюджету податку на додану вартість	040	0	0
Повернення інших податків і зборів (обов'язкових платежів)	045	0	0
Отримання субсидій, дотацій	050	0	0

Цільового фінансування	060	0	0
Боржників неустойки (штрафів, пені)	070	0	0
Інші надходження	080	36	0
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	090	-576	-775
Авансів	095	0	-9
Повернення авансів	100	-11	-2
Працівникам	105	-84	-78
Витрат на відрядження	110	-2	-1
Зобов'язань з податку на додану вартість	115	-3	-2
Зобов'язань з податку на прибуток	120	-12	-6
Відрахувань на соціальні заходи	125	-39	-36
Зобов'язань з інших податків і зборів (обов'язкових платежів)	130	-17	-26
Цільових внесків	140	0	0
Інші витрачання	145	-39	-2
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	66	-184
Рух коштів від надзвичайних подій	160	0	0
Чистий рух коштів від операційної діяльності	170	66	-184
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Реалізація:			
фінансових інвестицій	180	51082	20101
необоротних активів	190	0	0
майнових комплексів	200	0	0
Отримані:			
відсотки	210	0	0
дивіденди	220	0	0
Інші надходження	230	0	0
Придбання:			
фінансових інвестицій	240	-51129	-33803
необоротних активів	250	-20	-24
майнових комплексів	260	0	0
Інші платежі	270	0	0
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280	-67	-13726
Рух коштів від надзвичайних подій	290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300	-67	-13726
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження власного капіталу	310	0	14000
Отримані позики	320	0	0
Інші надходження	330	0	0
Погашення позик	340	0	0
Сплачені дивіденди	350	0	0
Інші платежі	360	0	-122
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370	0	13878
Рух коштів від надзвичайних подій	380	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390	0	13878
Чистий рух коштів за звітний період	400	-1	-32
Залишок коштів на початок року	410	20	52
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420	0	0
Залишок коштів на кінець року	430	19	20

Звіт про власний капітал за 2011 рік

Стаття	Код рядка	Статут- ний капі- тал	Пайо-вий капітал	Додатко- вий вкла- дений ка-пітал	Інший до- датковий капітал	Резерв- ний капі- тал	Нерозпо- ділений прибуток	Неопла- чений капі-тал	Вилуче- ний капі- тал	Накопи- чена курсова різниця	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10.1	11
Залишок на початок року	010	50000	0	0	0	0	1	0	0	0	50001
Коригування:											
Зміна облікової політики	020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Виправлення помилок	030	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни	040	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Скоригований залишок на початок року	050	50000	0	0	0	0	1	0	0	0	50001
Переоцінка активів:											
Дооцінка основних засобів	060	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Уцінка основних засобів	070	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дооцінка незавершеного будівництва	080	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Уцінка незавершеного будівництва	090	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дооцінка нематеріальних активів	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Уцінка нематеріальних активів	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Використання дооцінки необоротних активів	120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	130	0	0	0	0	0	17	0	0	0	17
Розподіл прибутку:											
Виплати власникам (дивіденди)	140	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Спрямування прибутку до статутного капіталу	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Відрахування до резервного капіталу	160	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення капіталу:											
Викуп акцій (часток)	210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Перепродаж викуплених акцій (часток)	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Анулювання викуплених акцій (часток)	230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення частки в капіталі	240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Зменшення номінальної вартості акцій	250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	00
Інші зміни в капіталі:											
Списання невідшкодованих збитків	260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Безкоштовно отримані активи	270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни	280	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом змін в капіталі	290	0	0	0	0	0	17	0	0	0	17
Залишок на кінець року	300	50000	0	0	0	0	18	0	0	0	50018

Примітки до річної фінансової звітності
I. Нематеріальні активи за 2011 рік

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Переоцінка (доцін- ка, уцінка)		Вибуло за рік		Нарахува- но аморти- зації за рік		Втрати від змен- шення корис- ності за рік		Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (пере- оцінена) вартість	нако- пичена аморти- зація	первісна (пере- оцінена) вартість	нако- пичена аморти- зація	первісна (пере- оцінена) вартість	нако- пичена аморти- зація	первісна (пере- оцінена) вартість	нако- пичена аморти- зація	первісна (пере- оцінена) вартість	нако- пичена аморти- зація	первісна (пере- оцінена) вартість	нако- пичена аморти- зація	первісна (пере- оцінена) вартість	нако- пичена аморти- зація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	15
Права користування природ- ними ресурсами	010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Права користування майном	020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Права на комерційній позна- чення	030	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Права на об'єкти промисло- вої власності	040	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Авторське право та суміжні з ним права	050	12	1	0	10	0	0	0	2	0	0	0	0	22	3
Інші нематеріальні активи	060	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом	070	272	126	2	0	0	0	0	23	0	0	0	0	274	149
Гудвіл	080	284	127	2	10	0	0	0	25	0	0	0	0	296	152
	090	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (081)	0
Із рядка 080 графа 14	
вартість оформлених у заставу нематеріальних активів (082)	0
вартість створених підприємством нематеріальних активів (083)	0
Із рядка 080 графа 5	
вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань (084)	0
Із рядка 080 графа 15	
накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (085)	0

II. Основні засоби за 2011 рік

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року			Переоцінка (дооцінка+, уцінка-)			Вибуло за рік			Втраги від		Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		одержані за фінансовою орендою		передані в оперативну оренду	
		пер-вісна (переоцінена) вартість	знос	Надійшло за рік	пер-вісної (переоціненої) вартість	знос	пер-вісна (переоцінена) вартість	знос	амортизація за рік	зменшення корисності	пер-вісної (переоціненої) вартості	знос	пер-вісна (переоцінена) вартість	знос	пер-вісна (переоцінена) вартість	знос	пер-вісна (переоцінена) вартість	знос	пер-вісна (переоцінена) вартість	знос
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Земельні ділянки	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інвестицій-на нерухо-мість	105	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Капітальні витрати на поліп-шення земель	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Будинки, споруди та переда-вальні пристрої	120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Машини та обладнання	130	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Транс-портні засоби	140	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інструмен-ти, прилади, інвен-тар (меблі)	150	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Тварини	160	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Багаторічні насадження	170	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші основні засоби	180	288	169	8	0	0	160	73	25	0	0	0	136	121	0	0	0	0	0	0
Бібліотечні фонди	190	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Малоцінні необоротні матері-альні активи	200	21	20	0	0	0	0	0	1	0	0	0	21	21	0	0	0	0	0	0
Тимчасові (нетитульні) спо-руди	210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Природні ресурси	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Інвентарна тара	230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Предмети прокату	240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші необоротні матеріальні активи	250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом	260	311	190	8	0	0	160	73	26	0	0	0	159	143	0	0	0	0	0	0

вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності (261)	0
вартість оформлених у заставу основних засобів (262)	0
залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо) (263)	0
первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів (264)	0
основні засоби орендованих цілісних майнових комплексів (2641)	0
вартість основних засобів, призначених для продажу (265)	0
залишкова вартість основних засобів, утрачених унаслідок надзвичайних подій (2651)	0
3 рядка 260 графа 8	
3 рядка 260 графа 5	
Вартість основних засобів, що взяті в операційну оренду (267)	0
3 рядка 260 графа 15	
знос основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності (268)	0
3 рядка 105 графа 14	
вартість інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю (269)	0

III. Капітальні інвестиції за 2011 рік

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
1	2	3	4
Капітальне будівництво	280	0	0
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	8	0
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	0	0
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	12	0
Придбання (виращування) довгострокових біологічних активів	320	0	0
Інші	330	0	0
Разом	340	20	0

3 рядка 340 графа 3	
капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість (341)	0
фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій (342)	0

IV. Фінансові інвестиції за 2011 рік

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року догостро- кові	На кінець року поточні
1	2	3	4	5
А.Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в: асоційовані підприємства	350	149	49644	0
дочні підприємства	360	0	0	0
спільну діяльність	370	0	0	0
Б.Інші фінансові інвестиції в: частки і паї у статутному капіталі інших підприємств	380	0	0	0
акції	390	0	0	0
облігації	400	0	0	0
інші	410	0	0	0
Разом (розд. А + розд. Б)	420	149	49644	0
з рядка 045 графа 4 Балансу Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені:				
за собівартістю (421)				
за справедливою вартістю (422)				
за амортизованою собівартістю (423)				
за собівартістю (424)				
за справедливою вартістю (425)				
за амортизованою собівартістю (426)				
з рядка 220 графа 4 Балансу Поточні фінансові інвестиції відображені:				

V. Доходи і витрати за 2011 рік

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
1	2	3	4
А. Інші операційні доходи і витрати. Операційна оренда активів	440	0	0
Операційна курсова різниця	450	0	0
Реалізація інших оборотних активів	460	87	87
Штрафи, пені, неустойки	470	0	1
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	0	0
Інші операційні доходи і витрати	490	0	29

у тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів	491	x	0
непродуктивні витрати і втрати	492	x	0
Б. Доходи і втрати від участі в капіталі за інвестиціями в: асоційовані підприємства	500	0	0
дочні підприємства	510	0	0
спільну діяльність	520	0	0
В. Інші фінансові доходи і витрати	530	0	x
Проценти	540	x	0
Фінансова оренда активів	550	0	0
Інші фінансові доходи і витрати	560	0	0
Г. Інші доходи і витрати	570	50960	50911
Доходи від об'єднання підприємств	580	0	0
Результат оцінки корисності	590	0	0
Неопераційна курсова різниця	600	0	0
Безоплатно одержані активи	610	0	x
Списання необоротних активів	620	x	0
Інші доходи і витрати	630	0	0
Товарообмінні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами) (631)			
Частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарообмінни-ми (бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами у % (632)			
3 рядків 540-560 графа 4		фінансові витрати, включені до собівартості продукції основної діяльності (633)	0

VI. Грошові кошти за 2011 рік

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
1	2	3
Каса	640	0
Поточний рахунок у банку	650	19
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	0
Грошові кошти в дорозі	670	0
Еквіваленти грошових коштів	680	0
Разом	690	19
Балансу Грошові кошти, використання яких обмежено (691)		
із рядка 070 гр. 4		0

VII. Забезпечення і резерви за 2011 рік

Види забезпечень і резервів	Код рядка	Залишок на початок року	Збільшення за звітний рік			Використано у звітному році	Сторновано невикористану суму у звітному році	Сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення	Залишок на кінець року
			нараховано (створено)	додаткові відрахування					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Забезпечення на виплату відпусток працівникам	710	0	0	0	0	0	0	0	
Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720	0	0	0	0	0	0	0	
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730	0	0	0	0	0	0	0	
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740	0	0	0	0	0	0	0	
Забезпечення наступних витрат	750	0	0	0	0	0	0	0	
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів	760	0	0	0	0	0	0	0	
	770	0	0	0	0	0	0	0	
Резерв сумнівних боргів	775	0	0	0	0	0	0	0	
Разом	780	0	0	0	0	0	0	0	

VIII. Запаси за 2011 рік

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистой вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	2	0	0
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	0	0	0
Паливо	820	0	0	0
Тара і тарні матеріали	830	0	0	0
Будівельні матеріали	840	0	0	0
Запасні частини	850	0	0	0
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	0	0	0
Поточні біологічні активи	870	0	0	0
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880	0	0	0

Незавершене виробництво	890	0	0	0	0
Готова продукція	900	0	0	0	0
Товари	910	0	0	0	0
Разом	920	2	0	0	0
відображених за чистою вартістю реалізації (921)					
переданих у переробку (922)					
оформлених в заставу (923)					
переданих на комісію (924)					
(позабалансовий рахунок 02) (925)					
запаси, призначені для продажу (926)					
3 рядка 275 графа 4 Балансу					0

* визначається за п. 28 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»

IX. Дебіторська заборгованість за 2011 рік

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т.ч. за строками непогашення			
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців	
1	2	3	4	5	6	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	327	166	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	4	4	0	0	0
Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості (951)						
Із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами (952)						

X. Нестачі і втрати від псування цінностей за 2011 рік

Найменування показника	Код рядка	Сума	
		2	3
1			
Виявлено (списано) за рік нестачі і втрат	960		0
Визнано заборгованістю винних осіб у звітному році	970		0
Сума нестачі і втрат, остаточне рішення щодо винуватців за якими на кінець року не прийнято (позабалансовий рахунок 072)	980		0

XI. Будівельні контракти за 2011 рік

Найменування показника			Код рядка	Сума
1	2	3		
Дохід за будівельними контрактами за звітний рік				
Заборгованість на кінець звітного року:				
валова замовників	1120	0		
валова замовникам	1130	0		
з авансів отриманих	1140	0		
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	0		
Вартість виконаних супідрядниками робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	0		

XII. Податок на прибуток за 2011 рік

Найменування показника			Код рядка	Сума
1	2	3		
Поточний податок на прибуток				
Відстрочені податкові активи:				
на початок звітного року	1220	0		
на кінець звітного року	1225	0		
Відстрочені податкові зобов'язання:				
на початок звітного року	1230	0		
на кінець звітного року	1235	2		
Включено до Звіту про фінансові результати - усього	1240	16		
У тому числі:				
поточний податок на прибуток	1241	14		
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	0		
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	2		
Відображено у складі власного капіталу - усього	1250	0		
У тому числі:				
поточний податок на прибуток	1251	0		
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	0		
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	0		

XIII. Використання амортизаційних відрахувань за 2011 рік

Найменування показника			Код рядка	Сума
1	2	3		
Нараховано за звітний рік				
Використано за рік - усього				
У тому числі:				
будівництво об'єктів	1311	0		
придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	0		
з них машини та обладнання	1313	0		
придбання (створення) нематеріальних активів	1314	0		
погашення отриманих на капітальні інвестиції позик	1315	0		
	1316	0		
	1317	0		

XIV. Біологічні активи за 2011 рік

Групи біологічних активів	Код рядка	Обліковуються за первісною вартістю										Обліковуються за справедливою вартістю					
		залишок на початок року		надійшло за рік	вибуло за рік		нараховано амортизації за рік	втрати від зменшення корисності	вигоди від відновлення корисності	залишок на кінець року		залишок на початок року	надійшло за рік	зміни вартості за рік	вибуло за рік	залишок на кінець року	
		первісна вартість	амортизація		первісна вартість	амортизація				первісна вартість	амортизація						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Довгострокові біологічні активи																	
- усього																	
в тому числі:	1411	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
робоча худоба																	
продуктивна худоба	1412	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
багаторічні насадження	1413	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	1414	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
інші довгострокові біологічні активи	1415	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Поточні біологічні активи - Усього	1420	0	x	0	0	x	x	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0	0
в тому числі:	1421	0	x	0	0	0	x	x	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0
тварини на вирощуванні та відгодівлі	1422	0	x	0	0	0	x	x	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0
біологічні активи в стані біологічних перетворень (крім тварин на вирощуванні та відгодівлі)	1423	0	x	0	0	0	x	x	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0
інші поточні біологічні активи	1424	0	x	0	0	0	x	x	0	0	0	0	x	0	0	0	0	0
Разом	1430	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 рядка 1430 графа 5 і графа 14	вартість біологічних активів, придбаних за рахунок цільового фінансування (1431)																	
3 рядка 1430 графа 6 і графа 16	залишкова вартість довгострокових біологічних активів, первісна вартість поточних біологічних активів і справедлива вартість біологічних активів, утрачених внаслідок надзвичайних подій (1432)																	
3 рядка 1430 графа 11 і графа 17	балансова вартість біологічних активів, щодо яких існують передбачені законодавством обмеження права власності (1433)																	

XV. Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів за 2011 рік

Найменування показника	Код рядка	Вартість первісного визнання	Витрати, пов'язані з біологічними перетвореннями	Результат від первісного визнання			Уцінка	Виручка від реалізації	Собівартість реалізації	Фінансовий результат (прибуток +, збиток -) від реалізації		
				дохід	витрати					реалізації	реалізації	первісного визнання та реалізації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	10	11
Продукція та додаткові біологічні активи рослинництва - Усього	1500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
У тому числі: зернові і зернобобові	1510	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
з них: пшениця	1511	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
соя	1512	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
соняшник	1513	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ріпак	1514	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

цукрові буряки (фабричні)	1515	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
картопля	1516	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
плоди (зерняткові, кісточкові)	1517	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
інша продукція рослинництва	1518	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
додаткові біологічні активи рослинництва	1519	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Продукція та додаткові активи тваринництва - Усього	1520	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
У тому числі: приріст живої маси - Усього	1530	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
з нього: великої рогатої худоби	1531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
свиней	1532	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
молоко	1533	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
вовна	1534	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
яйця	1535	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
інша продукція тваринництва	1536	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
додаткові біологічні активи тваринництва	1537	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
продукція рибництва	1538	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	1539	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сільськогосподарська продукція та додаткові біологічні активи - разом	1540	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Інформація за сегментами за 2011 рік
І. Показники пріоритетних звітних сегментів
(господарський, географічний виробничий, географічний збутовий)

Найменування показника	Код рядка	Найменування звітних сегментів										Нерозподілені статті						Усього	
		звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	17	18
1. Доходи звітних сегментів:																			
Доходи від операційної діяльності звітних сегментів, з них:	010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
зовнішнім покупцям	011	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Нерозподілені активи, з них	220	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	50158	50212	50158	50212
	221	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	49804	49773	49804	49773
	222	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	352	358	352	358
	223	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	81	2	81
	224	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0
Усього активів підприємства	230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50158	50212	50158	50212
6. Зобов'язання звітних сегментів, з них	240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	140	211	140	211
	241	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0
	242	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	138	211	138	211
	243	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	244	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Нерозподілені зобов'язання, з них	260	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0
	261	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0
	262	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0
	263	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0
	264	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0
Усього зобов'язань підприємства (р. 240 + р. 260)	270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	140	211	140	211
7. Капітальні інвестиції	280	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	24	20	24
8. Амортизація необоротних активів	290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	51	124	51	124

II. Показники за допоміжними звітними сегментами (господарський, географічний виробничий, географічний збутовий)

Найменування показника	Код рядка	Найменування звітних сегментів														Нерозподілені статті				Усього	
		звітний рік		минулий рік		звітний рік		минулий рік		звітний рік		минулий рік		звітний рік		минулий рік		звітний рік		минулий рік	
		3	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	17	18	846
1		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Балансова вартість активів звітних сегментів	310	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Капітальні інвестиції	320	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	330	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	340	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

III. Показники за допоміжними звітними географічними сегментами (виробничий, збутовий)

Найменування показника	Код рядка	Найменування звітних сегментів														Нерозподілені статті				Усього	
		звітний рік		минулий рік		звітний рік		минулий рік		звітний рік		минулий рік		звітний рік		минулий рік		звітний рік		минулий рік	
		3	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	17	18	846
1		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям	350	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Балансова вартість активів звітних сегментів	360	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Капітальні інвестиції	370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	380	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	390	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

АУДИТОРСЬКИЙ
ВИСНОВОК

(ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА)
ЩОДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА» ЗА 2011 РІК

Повна назва	Товариство з обмеженою відповідальністю Аудиторська фірма «АленАудит»
Код ЄДРПОУ	35281710
Місцезнаходження:	м.Дніпропетровськ, вул.Московська, 7 оф.7
Реєстраційні дані:	Зареєстроване Виконавчим комітетом Дніпродзержинської міської ради Дніпропетровської області 06.08.2007р. Свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи серія А00 №659400.
Номер та дата видачі Свідоцтва про внесення в Реєстр аудиторських фірм та аудиторів, які надають аудиторські послуги	зареєстроване за №4028 згідно рішення Аудиторської палати України №182/10 від 27 вересня 2007 року. Термін дії свідоцтва – до 27 вересня 2012 року.
Номер та дата видачі Свідоцтва про внесення до Реєстру аудиторів, які можуть проводити аудиторські перевірки фінансових установ, що надають послуги на ринку цінних паперів, видане рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (лише для фінансових установ, що здійснюють діяльність на ринку цінних паперів)	серії АБ №000597, видане 23.10.2007 року відповідно до Рішення ДКЦПФР від 23.10.2007 року №2070. Термін дії свідоцтва – до 27 вересня 2012 року.
Керівник	Іонова Олена Вікторівна
Інформація про аудитора	Сертифікат аудитора №006311 серії А, виданий згідно рішення Аудиторської палати України №181/1 від 20.07.2007р. Термін дії сертифікату – до 20.07.2012 року.
Контактний телефон	(056)7448914, office@alenaudit.com.ua
Дату і номер договору на проведення аудиту	Договір № 79-2011-А від 01.11.2011
Дату початку та дату закінчення проведення аудиту	Початок проведення аудиту - 10.01.12р.; Закінчення проведення аудиту – 31.01.12 р.

Основні відомості про ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»	
Повна назва	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»
Місцезнаходження:	49000, Дніпропетровська обл., м.Дніпропетровськ, вул.Леніна, буд.30
Код ЄДРПОУ	33718227
Реєстраційні дані:	дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: 29.01.2008 р. № 1 224 145 0000 041155
Види діяльності за КВЕД:	67.12.0 – Біржові операції з фондовими цінностями. 67.13.0 – Інша допоміжна діяльність у сфері фінансового посередництва. 67.11.0 – Управління фінансовими ринками. 72.10.0 – Консультування з питань інформатизації. 72.30.0 – Оброблення даних. 72.60.0 – Інша діяльність у сфері інформатизації.
Керівник:	Шишков Станіслав Євгенійович
Контактний телефон:	(056) 373 97 93

Акціонерам та Правлінню
ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»
Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку
Основні відомості про аудиторську фірму

ЗВІТ ЩОДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Ми провели аудиторську перевірку фінансової звітності ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА» (далі - Товариство), що включає баланс станом на 31 грудня 2011 року, звіт про фінансові результати, звіти про рух грошових коштів та власний капітал за фінансовий рік, що минув на зазначену дату та примітки до фінансової звітності.

Відповідальність управлінського персоналу Товариства

Управлінський персонал Товариства несе відповідальність за складання і достовірне подання цієї фінансової звітності відповідно до Закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.1999 №996-XIV (зі змінами та доповненнями), національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (зі змінами та доповненнями) та за такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає необхідним для забезпечення складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки.

Відповідальність незалежного аудитора

Нашою відповідальністю є висловлення думки щодо цієї фінансової звітності на основі результатів проведеного нами аудиту. Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Ці стандарти вимагають від нас дотримання відповідних етичних вимог, а також планування й виконання аудиту для отримання достатньої впевненості, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень.

Аудит передбачає виконання аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриттів у фінансовій звітності. Вибір процедур залежить від судження аудитора, включаючи оцінку ризиків суттєвих викривлень фінансової звітності

внаслідок шахрайства або помилки. Виконуючи оцінку цих ризиків, аудитор розглядає заходи внутрішнього контролю, що стосуються складання та достовірного подання суб'єктом господарювання фінансової звітності, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Аудит включає також оцінку відповідності використаних облікових політик, прийнятність облікових оцінок, зроблених управлінським персоналом, та загального подання фінансової звітності.

Ми вважаємо, що отримали достатні і належні аудиторські докази для висловлення нашої умовно-позитивної думки.

Висловлення думки

На нашу думку фінансова звітність відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА» станом на 31 грудня 2011р. та його фінансові результати і рух грошових коштів за рік, що закінчився на зазначену дату, відповідно до Закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.1999 №996-XIV (зі змінами та доповненнями), національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (зі змінами та доповненнями).
Звертаємо увагу на той факт, що фінансову звітність Товариством складено без врахування впливу відстроченого податку на прибуток від операцій з фінансовими інвестиціями, а саме не враховано відстрочені податкові зобов'язання.

Фінансові інвестиції, що обліковуються за методом участі в капіталі, на дату балансу Товариством відображаються за собівартістю, без урахування зміни загальної величини власного капіталу об'єкта інвестування.

**ЗВІТ ЩОДО ВИМОГ ЗАКОНОДАВЧИХ
ТА НОРМАТИВНИХ АКТІВ**

Ми висловлюємо аудиторську думку щодо іншої додаткової інформації, надання якої обумовлено вимогами Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19.12.2006 №1528 «Щодо підготовки аудиторських висновків, які подаються до ДКЦПФР при розкритті інформації емітентами та професійними учасниками фондового ринку» та Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 29.09.2011 N 1360 «Про затвердження Вимог до аудиторського висновку при розкритті інформації емітентами цінних паперів (крім емітентів облігацій місцевої позики)»

1. Активи

За станом на 31.12.2011 р. загальні активи Товариства в порівнянні з даними на початок 2011 року зменшились на 0,1% і відповідно складають 50158 тис. грн.

Зменшення активів відбулося за рахунок зменшення суми інших оборотних активів на 26 тис. грн.

За винятком впливу на величину активів питання 2, про яке йдеться у аудиторському висновку, на нашу думку у фінансовій звітності Товариства інформація за видами активів в цілому розкрита повно та в основному у відповідності до національних стандартів (положень) бухгалтерського обліку.

2. Зобов'язання

Станом на 31.12.2011р. загальні зобов'язання Товариства в порівнянні з даними на початок 2011р. зменшились до рівня 140 тис. грн.

Зменшення зобов'язань відбулось за рахунок зменшення інших поточних зобов'язань на 13 тис. грн.).

За винятком впливу на величину довгострокових зобов'язань питання 1, про яке йдеться у аудиторському висновку, на нашу думку у фінансовій звітності Товариства інформація

за видами зобов'язань в цілому розкрита повно та в основному у відповідності до національних стандартів (положень) бухгалтерського обліку.

3. Власний капітал

На нашу думку, за винятком впливу на величину власного капіталу питань 1,2, про які йдеться у аудиторському висновку, у фінансовій звітності Товариства інформація про власний капітал (розмір та структура) в цілому розкрита повно та у відповідності до національних стандартів (положень) бухгалтерського обліку.

Складові власного капіталу наведено у **Табл. 1.**

Табл. 1

Стаття	Залишок на кінець року, тис. грн.
Статутний капітал	50000
Нерозподілений прибуток	18

Збільшення власного капіталу, відбулось за рахунок отримання Товариством у поточному році прибутку.

4. Вартість чистих активів

Вартість чистих активів відповідає вимогам чинного законодавства, а саме статті 155 Цивільного кодексу України. Вартість чистих активів станом на 31.12.2011р. становить 50018 тис. грн.

Вартість чистих активів визначено у урахуванням «Методичних рекомендацій щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств» (схвалені Рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.11.2004р. №485).

5. Сплата статутного капіталу

На нашу думку, твердження управлінського персоналу Товариства (відповідальної сторони) про те, що статутний капітал станом на 31 грудня 2011 року сплачений повністю у встановлені законодавством терміни, у всіх

суттєвих аспектах, відповідно до вимог чинного законодавства, наведено достовірно.

Розмір статутного фонду (капіталу) Товариства відповідає установчим документам, а саме діючій редакції Статуту, затвердженого черговими загальними зборами акціонерів (Протокол № 11\04\22-01 від 22.04.2011р., зареєстровано 21.07.2011р. № 1 224 105 0012 041155).

Відповідно до зазначеної редакції Статуту статутний капітал Товариства становить 50 000 000 (п'ятдесят мільйонів) гривень. Статутний капітал поділяється на 5 000 000 000 (п'ять мільярдів) штук простих іменних акцій, кожна номінальною вартістю 0,01 (одна) копійка.

Протягом звітного періоду збільшення статутного капіталу не проводилося.

6. Фінансовий результат за звітний період

За 2011р. Товариством отримано доходів у сумі 51910 тис. грн.

Найбільшу частину в доходах складають доходи від реалізації фінансових інвестицій – 50960 тис. грн.

Витрати Товариства за 2011 рік складають 51893 тис. грн.,

Основними складовими витрат є інші витрати, а саме витрати від операцій з цінними паперами – 50911 тис. грн., адміністративні витрати – 849 тис. грн. Сума податку на прибуток від звичайної діяльності складає 16 тис. грн.

На нашу думку, за винятком впливу на фінансовий результат питань 1,2, про які йдеться у аудиторському висновку, інформація щодо елемента фінансової звітності Товариства «обсяг чистого прибутку(збитку)» за рік, що закінчився 31 грудня 2011року, у суттєвих аспектах, розкрита відповідно до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні. По результатам фінансово-господарської діяльності 2011 року Товариство має чистий прибуток у сумі 17 тис. грн.

Інша інформація

7. Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку не визначені вимоги щодо ліквідності професійних учасників фондового ринку.

8.1. Протягом 2011 року випуск власних цінних паперів Товариством не здійснювався.

8.2. Станом на 31 грудня 2011 року зобов'язання за борговими та іпотечними цінними паперами у Товариства відсутні.

9. Протягом 2011 року Товариство не здійснювало операції з іпотечними облігаціями.

10. Станом на 31 грудня 2011 року Товариство не має в управлінні активів недержавних пенсійних фондів.

11. Інформація за п. 41 Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок".

На нашу думку, інформація про дії, які відбулися протягом року, що закінчився 31 грудня 2011 року та можуть вплинути на фінансово-господарський стан Товариства та призвести до значної зміни вартості його цінних паперів, визначених частиною першою статті 41 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», у всіх суттєвих аспектах, розкрита відповідно до вимог чинного законодавства України.

Протягом 2011 року відбулися наступні дії, що можуть вплинути на фінансово-господарський стан Товариства, визначені частиною першою статті 41 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок»:

№ п/п	Особлива інформація	Зміст інформації
1	прийняття рішення про розміщення цінних паперів на суму, що перевищує 25 відсотків статутного капіталу	-
2	прийняття рішення про викуп власних акцій	-
3	факти лістингу/делістингу цінних паперів на фондовій біржі	-
4	отримання позики або кредиту на суму, що перевищує 25 відсотків активів емітента	-
5	зміну складу посадових осіб емітента	1.Відповідно до наказу директора Публічного акціонерного товариства «Фондова біржа «Перспектива» (далі – Товариство) №07-К від 01.03.2011 р. звільнено з 01.03.2011 р. з посади головного бухгалтера (за власним бажанням) Гуржий Наталію Анатоліївну (паспорт АЕ № 361146, виданий Бабушкінським РВ ДМУ УМВС України в Дніпропетровській обл.,12.08.1996 року). Гуржий Н.А. непогашеної судимості за корисливі та посадові злочини не має, акціями Товариства не володіє. На посаді головного бухгалтера Товариства Гуржий Н.А. перебувала з 02.10.2008 р. Замість звільненої особи станом на 01.03.2011 р. на посаду головного бухгалтера Товариства нікого не призначено. 2.Відповідно до наказу директора Публічного акціонерного товариства «Фондова біржа «Перспектива» (далі – Товариство) №08-К від 02.03.2011 р. призначено з 02.03.2011 р. на посаду головного бухгалтера за основним місцем роботи (безстроково) Кравчук Яну Валеріївну (паспорт АЕ 567114, виданий Бабушкінським РВ ДМУ УМВС України в Дніпропетровській обл. 01.04.1997р.). Кравчук Я.В. протягом своєї діяльності обіймала посади: бухгалтера, головного бухгалтера. Кравчук Я.В. не має непогашеної судимості за корисливі та посадові злочини, акціями в статутному капіталі Товариства не володіє. 3. Відповідно до Протоколу чергових загальних зборів Публічного акціонерного товариства «Фондова біржа «Перспектива» (далі -Товариство) від 22.04.2011р.: 1. У зв'язку із поданням заяви члена Біржової ради Товариства Голобородько С.С. про припинення її повноважень, як члена Біржової ради Товариства 22.04.2011р. відкликано Біржову раду у попередньому складі, а саме: - Мілюшко Едуард Іванович (Голова Біржової Ради), перебував на даній посаді 1 рік 7 місяців - Шевчук Костянтин Дмитрович, (Член Біржової Ради), перебував на даній посаді 1 рік 7 місяців - Каменська Марина Андріївна (Член Біржової Ради), перебувала на даній посаді, 1 рік 2 місяці - Дмитренко Іван Іванович (Член Біржової Ради), перебував на даній посаді, 1 рік - Голобородько Світлана Сергіївна (Член Біржової Ради), перебувала на даній посаді 1 рік 2. З 23.04.2011р. обрано на три роки Біржову раду Товариства в новому складі у кількості трьох осіб: - Голова Біржової ради – Мілюшко Едуард Іванович - Член Біржової ради – Шевчук Костянтин Дмитрович - Член Біржової ради – Фещенко Ніна Анатоліївна. 3. У зв'язку з закінченням терміну повноважень з 22.04.2011р. відкликано Ревізійну раду Товариства у попередньому складі: - Сирота Тетяна Миколаївна (Голова Ревізійної комісії), перебувала на даній посаді 2 роки - Здоровенко Тетяна Василівна (член Ревізійної комісії), перебувала на даній посаді 3 роки - Стулова Олена Анатоліївна (член Ревізійної комісії), перебувала на даній посаді 3 роки 4. Для проведення перевірок фінансово-господарської діяльності Товариства та у зв'язку із невеликою кількістю акціонерів, з 23.04.2011р. обрано на посаду Ревізора Товариства строком на три роки Стулову Олену Анатоліївну. Всі вказані вище особи, акціями Товариства не володіють, непогашеної судимості за злочини, вчинені з корисливих мотивів, чи злочини у сфері господарської, службової діяльності не мають.

6	зміну власників акцій, яким належить 10 і більше відсотків голосуючих акцій	1. Публічне акціонерне товариство «Фондова біржа «Перспектива» повідомляє, що 18.04.2011 р. від депозитарію БАТ «Національний депозитарій України» (ліцензія АВ № 189650 від 19.09.2006 р.) був отриманий зведений обліковий реєстр власників цінних паперів ПАТ «ФБ «Перспектива» (далі – Товариство). Пакет власника акцій Публічного акціонерного товариства «Дом-Інвест» (код за ЄДРПОУ 34497042, м.Дніпропетровськ, вул. Леніна, буд. 30) складав 87,1097% голосуючих акцій Товариства. З урахуванням придбаних акцій, пакет власника акцій ПАТ «Дом-Інвест» складає 4 386 384 782 (чотири мільярди триста вісімдесят шість мільйонів триста вісімдесят чотири тисячі сімсот вісімдесят дві) штуки простих іменних акцій, що становить 87,7277% голосуючих акцій Товариства.
7	рішення емітента про утворення, припинення його філій, представництв	-
8	рішення вищого органу емітента про зменшення статутного капіталу	-
9	порушення справи про банкрутство емітента, винесення ухвали про його санацію	-

12. На нашу думку відсутні суттєві невідповідності між фінансовою звітністю, що підлягала аудиту, та іншою інформацією, що розкривається емітентом цінних паперів та подається до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку разом з фінансовою звітністю.

13. На нашу думку стан корпоративного управління, у тому числі стан внутрішнього аудиту Товариства в суттєвих аспектах відповідає вимогам Закону України “Про акціонерні товариства».

14. За результатами проведених нами процедур аудитором не ідентифіковані ризики суттєвого викривлення фінансової звітності Товариства внаслідок шахрайства.

15. Інформація щодо виконання значних правочинів (10 і більше відсотків вартості активів товариства за даними останньої річної фінансової звітності) відповідно до Закону України “Про акціонерні товариства”.

На нашу думку прийняття рішення про виконання значного правочину протягом звітного періоду здійснювалося Товариством у відповідності до вимог Закону України “Про акціонерні товариства”.

За даними Товариства протягом 2011 року Товариством виконано наступні значні правочини:

№ п/п	Зміст значного правочину	Зміст інформації	Сума значного правочину, відсоток вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності (5 021 200,00)	Орган Товариства, що при- йняв рішення про вчинення значного правочину
1.	Договір 11/12/23-01 від 23.12.11	продаж частки	16 955 104,97 (33,8%)	Загальні збори акціонерів
2.	Договір 11/12/23-01 від 23.12.11	продаж частки	29 000 000,00 (57,8%)	Загальні збори акціонерів
3.	Договір 11/12/26-01 від 26.12.11	продаж частки	29 000 000,00 (57,8%)	Загальні збори акціонерів
4.	Договір 11/12/29-01 від 29.12.11	продаж частки	16 955 105,00 (33,8%)	Загальні збори акціонерів

Директор ТОВ АФ «АленАудит»О.В. Іонова

05.03.2012р.

ДОДАТКИ

ДОДАТКИ

Додаток 1. Рейтинги учасників торгів на ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» за обсягами виконаних договорів у 2011 році в розрізі фінансових інструментів*:

ТОП-10 операторів ринку корпоративних облігацій

№ з/п	Найменування **
1	ПАТ “ВТБ Банк”
2	АТ “Укрексімбанк”
3	АТ “Дельта Банк”
4	АТ “Ерсте Банк”
5	ПАТ “ІНГ БАНК УКРАЇНА”
6	ТОВ “ЦЕНТРАЛЬНИЙ БРОКЕР”
7	ТОВ “ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА”
8	ПАТ “КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК”
9	ТОВ “Пріоритет Сек’юрітіз”
10	АТ “ПроКредит Банк”

ТОП-10 операторів ринку акцій

№ з/п	Найменування
1	ТОВ “ЦЕНТРАЛЬНИЙ БРОКЕР”
2	АТ “УкрСиббанк”
3	ТОВ “ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА”
4	ПрАТ “ЮС”
5	ТОВ ФК “ФІНЕКС- УКРАЇНА”
6	ТОВ “АКЦЕПТОР”
7	ТОВ “ФОНДОВИЙ АКТИВ”
8	ТОВ “ІК А.І.С.Т.-ІНВЕСТ”
9	ПАТ “Фінбанк”
10	ТОВ “ФК “ЗЕНІТ”

ТОП-10 операторів ринку державних облігацій України

№ з/п	Найменування
1	ТОВ “ЦЕНТРАЛЬНИЙ БРОКЕР”
2	ПАТ “ІНГ БАНК УКРАЇНА”
3	ТОВ “ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА”
4	ПАТ “ОТП БАНК”
5	АТ “Ерсте Банк”
6	ПАТ АБ “УКРГАЗБАНК”
7	ПАТ “АЛЬФА-БАНК”
8	ПАТ “ВТБ Банк”
9	ПАТ “УНІВЕРСАЛ БАНК”
10	ПАТ “СБЕРБАНК РОСІЇ”

Примітки:
* Лідери торгів визначені відповідно до вимог внутрішніх документів Біржі
** При формуванні рейтингів враховані обсяги торгів за операціями, в яких банки виступають емітентами облігацій.

Додаток 2. Перелік членів Біржі станом на 01.01.2012

Найменування члена біржі	Місцезнаходження	Дата набуття статусу члена біржі
ПрАТ “МТ”	49000 м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, буд. 30	15.05.2006
ТОВ “УНІВЕР КАПІТАЛ”	01032, м. Київ, вул. Жилианська, буд. 59, оф. 102	21.11.2006
АТ “УКРСИББАНК”	61050, м. Харків, пр-т Московський, буд. 60	05.04.2007
ТОВ “КИЇВ СЕКЮРІТІЗ ГРУП”	04070, м. Київ, вул. Григорія Сковороди, буд. 21/16	28.04.2007
ТОВ “УКРСЕРВІС”	76018 м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, буд. 67, оф. 509	03.05.2007
ТОВ “ФК “ДЕКРА”	76005 м. Івано-франківськ, вул. Чорновола, буд. 103	03.05.2007
ПАБ “БРОКБІЗНЕСБАНК”	03057 м. Київ, пр. Перемоги, буд. 41	04.05.2007
ПАТ АБ “УКРГАЗБАНК”	03087 м. Київ, вул. Єреванська, буд. 1	15.05.2007
ТОВ “СІПІ БРОК”	02160 м. Київ, пр. Возз’єднання, буд. 7-А, оф. 728	15.05.2007
ТОВ “ЕКСПЕРТ ТРЕЙДИНГ”	14005 Чернігів, вул. Войкова, буд. 3	17.05.2007
ТОВ “КАПІТАЛТРАСТ СЕК’ЮРИТИЗ”	01133, м. Київ, вул. Щорса, буд. 29	24.05.2007
ПАТ “СБЕРБАНК РОСІЇ”	01034 м. Київ, вул. Володимирська, буд. 46	05.06.2007
ТОВ “ПАРАЛЕЛІ”	65013, м. Одеса, Миколаївська дорога, 144	05.06.2007
ТОВ “ПРОФІТ БРОК”	01103, м. Київ, вул. Залізничне шосе, буд. 1	05.06.2007
ПрАТ “АЛЬТАНА КАПІТАЛ”	83000 м. Донецьк вул. Постишева 117	13.06.2007
ТОВ “ФК “КУБ”	01013 м. Київ вул. Камішинська, буд. 4, офіс 11	13.06.2007
ПАТ “ФК СОКРАТ”	01601 м. Київ вул. Мечнікова, 2 А, приміщення №9 кім-ната 4,5	15.06.2007
ТОВ “АРТА ЦІННІ ПАПЕРИ”	01001 м. Київ, пров. Музейний, буд. 4	20.06.2007
ТОВ “МІЛЛЕНІУМ КАПІТАЛ”	04071 м. Київ, вул. Хорива, буд. 55/37	21.06.2007
ПАТ “УКРСОЦБАНК”	03150 м. Київ, вул. Ковпака, буд. 29	10.07.2007
ЗАТ “ЮФ АРТ КАПІТАЛ”	03151, м. Київ, вул. Народного Ополчення, буд. 1	18.07.2007
ПАТ “ПУМБ”	83000 м. Донецьк, вул. Університетська, буд. 2а	18.07.2007
ТОВ “КОМЕКС ЦІННІ ПАПЕРИ”	03150 м. Київ, вул. Червоноармійська, буд. 65, оф. 409	31.07.2007
ТОВ “ПОРТФЕЛЬНИЙ ІНВЕСТОР”	65005 м. Одеса, вул. Михайлівська, буд. 44-В	02.08.2007
ПАТ “АКБ “КОНКОРД”	49069 м. Дніпропетровськ вул. Артема буд. 94	07.08.2007
ПАТ “БАНК “ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ”	04050, м. Київ, вул. Артема, буд. 60	10.08.2007
ПАТ “ІНГ БАНК УКРАЇНА”	04070, м. Київ, вул. Спаська, 30-А	13.08.2007
ТОВ “ФІНКОМ КАПІТАЛ”	03062 м. Київ, вул. Естонська, буд. 120	21.08.2007
ТОВ “АКЦЕПТОР”	61013, м. Харків, вул. Шевченка, буд. 28-А	22.08.2007
ТОВ ФК “ФІНЕКС- УКРАЇНА”	61024 м. Харків, вул. Чайковського, буд. 5-7-9, оф. 2	22.08.2007
ТОВ “АЙ К’Ю-БРОК”	03124 м. Київ, бульвар Івана Лепсе, буд. 8	10.09.2007
ТОВ “ІНТАЙМ”	83048 м. Донецьк, вул. Челюскінців, буд. 189	10.09.2007
ПАТ “БАНК ФОРУМ”	02100 м. Київ, бульвар Верховної Ради, буд. 7	12.09.2007
ЗАТ “МАЙСТЕР БРОК”	04050 м. Київ, вул. Артема, буд. 60	21.09.2007
ПАТ АКБ “ІНДУСТРІАЛБАНК”	69037 м. Запоріжжя вул. 40 років Радянської України	27.09.2007
ПАТ “АЛЬФА-БАНК”	01025 м. Київ, вул. Десятинна, буд. 4/6	03.10.2007
ПрАТ “ІТТ-ІНВЕСТ”	03150 м. Київ вул. Фізкультури 30	30.10.2007
ПАТ “АКБ БАНК”	39631, м. Кременчук, вул. Київська, 8	03.12.2007
ТОВ “ЦЕНТРАЛЬНИЙ БРОКЕР”	49000, м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, буд. 30	05.12.2007
ВАТ “ІДЕЯ БАНК”	76018 м. Івано-Франківськ вул. Галицька 7	18.12.2007
ТОВ “УМК”	04112 м. Київ вул. Оранжерейна 3	18.12.2007
ПАТ “ОТП БАНК”	01033, м. Київ, вул. Жилианська, буд. 43	25.12.2007
ТОВ “КАРПАТИ-БРОК”	79018 м. Львів вул. Головацького буд 23 а	25.12.2007
ТОВ “СПАЙК-ІНВЕСТ”	49005 Дніпропетровськ, вул. Пісаржевського, буд. 1А	03.07.2008

ТОВ "СПАРТА КАПІТАЛ"	01032, м. Київ, Бульвар Тараса Шевченка, 35	22.07.2008
ТОВ "РІНАКО ФІНАНС"	04210, м. Київ, пр. Героїв Сталінграда, б.8, корп. 8	23.07.2008
ПрАТ "АДАМАНТ ІНВЕСТМЕНТС"	01032, м. Київ, вул. Саксаганського, 119-А, 31	31.07.2008
ТОВ "СТАТУС ІНВЕСТ"	02660, м. Київ, вул. Мурманська, 3	31.07.2008
ТОВ "ТК БРОК"	02002 м. Київ вул. Микільсько-Слобідська	31.07.2008
ТОВ "ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА"	01030 м. Київ вул. Богдана Хмельницького, буд. 19-21	31.07.2008
ТОВ "АЗОВО-ЧЕРНОМОРСЬКА ІНВЕСТИЦІЙ-НА КОМПАНІЯ У ФОРМІ ТОВ"	61002, м. Харків, вул. Сумська, б. 96	18.08.2008
ТОВ "ЛФЦ-БРОК"	91016 Луганськ. вул. Советська,буд.73,оф514,515	23.09.2008
ТОВ "ГАРАНТ ІНВЕСТ"	69068 м. Запоріжжя вул. Копьонкіна буд.98	28.10.2008
ТОВ "УІДК"	83001 м. Донецьк, пр. Ілліча 3	03.11.2008
ТОВ "ФК "АКТИВ-ІНВЕСТ"	01054 м. Київ, вул. Павлівська, буд.18, секція 4	05.11.2008
ТОВ "ФК "МЕРИДІАН"	01010, м. Київ, вул. Суворова, 4/6	06.11.2008
ТОВ "МЕРКУРІЙ"	91055 м. Луганськ вул. Лермонтова 1-б оф.622	24.11.2008
ТОВ "МУЛЬТІБРОК"	01030 м. Київ, вул. Миропільська 37в кв.22	01.12.2008
ТОВ "ПРОМКАПІТАЛ"	84313 Донецька обл., м. Краматорськ, вул. Паркова буд.8 оф.3	05.12.2008
ПАТ АКЦІОНЕРНИЙ БАНК "ПІВДЕННИЙ"	65059 м. Одеса, вул. Краснова, 6/1	24.12.2008
ПАТ "БАНК ПЕРШИЙ"	04112 м. Київ вул. Дегтярівська буд.48	23.01.2009
ТОВ "ФК "ПАРАНГОН"	99053,м.Севастополь,вул.Вакуленчука,б.33-А/3-1	29.01.2009
ЗАТ "ЛІНКС-ЦІННІ ПАПЕРИ"	04074 м. Київ, вул. Шахтарська, 5	30.03.2009
ТОВ "АПМ ФІНАНС"	86102 м. Макіївка, вул. Рябініна, 2	02.04.2009
ТОВ "БГ СЕК'ЮРІТІЗ"	04112 м. Київ, вул. Дегтярівська, 52	18.05.2009
ТОВ "ПРІОРИТЕТ СЕК'ЮРІТІЗ"	02160, м. Київ, проспект Возз'єднання, 7 А	18.05.2009
ТОВ "БІЗНЕС-СТРАТЕГІЯ"	49000. м. Дніпропетровськ, вул. Чичеріна, 21	30.09.2009
ПАТ "БТА БАНК"	01032, м. Київ, вул. Жилианська, 75	08.10.2009
ТОВ "ДЕЛЬТА-СЕК'ЮРИТИЗ"	04071 м. Київ, вул. Щекавицька, 30/39	23.10.2009
ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	01001 м. Київ, пров. Шевченка, 12	28.10.2009
ТОВ "ДІ'ЕН'КЕЙ КАПІТАЛ"	04080, м. Київ, вул. Фрунзе, буд. 13-Г	25.11.2009
АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	01133? м. Київ, вул. Щорса, 36-Б	21.12.2009
ТОВ "ФК "КРОСС КАПІТАЛ"	86157 м. Макіївка, вул. Енгельса, 2	21.12.2009
ТОВ "ІК А.І.С.Т.-ІНВЕСТ"	03150, м. Київ .вул. Червоноармійська, 57/3, 2 поверх	20.01.2010
ТОВ "МЕЙКЕР ІНДАСТРІ"	03151 м. Київ, вул. Народного Ополчення, 1	20.01.2010
ТОВ "СХІДНОУКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА КОМ-ПАНІЯ"	83004 м. Донецьк, вул. Орбіти, 138	22.01.2010
ПАТ КБ "ЄВРОБАНК"	01032, м. Київ,бульвар Тараса Шевченка,35	17.02.2010
ТОВ "ФК "АКВІТЕНС"	83001, м. Донецьк, вул. Постишева, б 117А-3	16.03.2010
ТОВ "ЦЕНТРАЛЬНА СХІДНА ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ"	83001, м. Донецьк, вул. Постишева, буд. 117 А-3	23.03.2010
ТОВ "БЮРО ІНВЕСТИЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ"	01133, м. Київ, вул. Кутузова,буд.18/7	12.05.2010
ПАТ "ВТБ БАНК"	01004, м. Київ, бул. Тараса Шевченка/Пушкінська, буд 8/26	18.06.2010
ТОВ "ІК "ІФГ КАПІТАЛ"	01033,м.Київ, вул. Тарасівська, 23/25	25.06.2010
ТОВ "ТИТАН ЗБЕРІГАЧ"	01033? м. Київ, вул. Саксаганського, буд.36-В,5-й поверх	25.06.2010
ТОВ ДК "УКРІНВЕСТ"	49000,м.Дніпропетровськ, вул. Серова 1-А	16.07.2010
ТОВ "ДРВЦ"	49000, м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, 41, оф.518	03.08.2010
ТОВ "КАМЕЛОТ ІНВЕСТ"	83000, м. Донецьк, бульвар Шевченка, 13, оф.А	03.08.2010
ТОВ "СПРЕД"	49005, м. Дніпропетровськ, вул. Чернишевського, 11, оф. 3	03.08.2010
ТОВ "І-БРОКЕР"	99003, м. Севастополь, вул. Комуністична, 10-А, оф.51	17.08.2010

АТ "ІК "ПРИМОР" Є- ІНВЕСТ"	65039, м. Одеса, проспект Гагаріна, буд.12-А	11.10.2010
ТОВ ІК "ЕНЕРГОІНВЕСТ"	49061, м. Дніпропетровськ, вул. Вакуленчука, буд. 3А, к.707	11.10.2010
ТОВ "ІФК ПРОФІНВЕСТ"	04050,м.Київ, вул. Білоруська, 30	25.10.2010
ТОВ "ФОНДОВИЙ АКТИВ"	49000, м. Дніпропетровськ, вул. Леніна 30	27.10.2010
ТОВ УФК "РЕСПЕКТ"	61002, м. Харків, вул. Сумська, буд. 82,офіс 15	01.12.2010
ТОВ "ФГ"	49027, м. Дніпропетровськ, пр-т К.Маркса, 22	20.12.2010
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	04114, м. Київ, вул. Автозаводська, буд.54/19	14.02.2011
ТОВ "АСТАРТА-БРОК"	65045 м. Одеса, вул. Жуковського, буд. 40, прим. 501	24.02.2011
ТОВ "ФК "ЗЕНІТ"	03151, м. Київ, вул. Ушинського, 40	23.03.2011
ТОВ "АВАНТІ"	49000, м. Дніпропетровськ, вул. Якова Самарського 12-А	04.04.2011
ТОВ "ОФЕРТА"	4900? м. Дніпропетровськ,вул. Глінки 7	04.04.2011
ТОВ "ІК "СТАТУС"	01033, м. Київ, вул. Тарасівська, 23/25	11.04.2011
АТ "ЕРСТЕ БАНК"	03056, м. Київ, вул. Польова, буд. 24/Д	28.04.2011
ПАТ "ФІНБАНК"	65032, м. Одеса пр-т Шевченка, 4-А	27.05.2011
ТОВ "ІК "ТРАВІАН"	86157, м. Макіївка, вул. Депутатська, 131	19.07.2011
ПАТ "ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ"	01135, м. Київ, вул. В.Чорновола, 25	01.09.2011
ТОВ "ФОНДОВА СИСТЕМА "ГЛОБАЛ ІНВЕСТ-МЕНТ"	03039,м. Київ, пров. Червоноармійський, буд. 14	17.10.2011
ПрАТ "ПРДКЦ "Фондовий Б.А.Н.К."	65033 м. Одеса вул. Василя Стуса 2/1	20.10.2011
ТОВ "МЕТІДА-КАПІТАЛ"	98100, АРК, м. Феодосія, вул. Десантників/Коробкова, буд. 7/13	04.11.2011
ТОВ "АБСОЛЮТ ФІНАНС"	01014, м. Київ, вул. Бастіонна, буд. 15	01.12.2011
ТОВ "СФІ"	01015, м. Київ, вул. Лейпцизька, 3-А	01.12.2011
АТ "УКРЕКСІМБАНК"	03150, м. Київ, вул. Горького, буд 127	05.12.2011
ТОВ "КАСТОДІ-БРОК"	03150, м. Київ, вул. Червоноармійська, буд. 57/3	08.12.2011
ТОВ "ДЮК-А"	04050 м. Київ вул. Герцена 18/20 оф.36	23.12.2011
ТОВ "СТОЛИЦЯ - ЦІННІ ПАПЕРИ"	01135 м. Київ, вул. Золотоустівська, 23- а	28.12.2011

Додаток 3. ТОП-50 акцій в біржовому списку ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» за показником ринкової капіталізації (станом на 29.12.2011)

№ з/п	Назва емітента	Код ISIN	Номинальна вартість, грн.	Ціна 1 ЦП, грн.*	Кількість цінних паперів у випуску (шт)	Капіталізація, грн.*
1	ПАТ "МК "АЗОВСТАЛЬ"	UA4000075758	0,25	1,4222	4 204 000 000	5 978 928 800,00
2	ПАТ "МОТОР СІЧ"	UA0800541007	135,00	2 166,7620	2 077 990	4 502 509 768,38
3	ПАТ "ЦЕНТРЕНЕРГО"	UA4000079081	1,30	8,5031	369 407 108	3 141 105 580,03
4	ПАТ "ЗАХІДЕНЕРГО"	UA4000079479	10,00	233,7768	12 790 541	2 990 131 745,25
5	ПАТ "ДНІПРОЕНЕРГО"	UA4000080444	25,00	597,8569	3 923 998	2 345 989 279,89
6	ПАТ "ПБК "СЛАВУТИЧ"	UA4000079917	1,00	2,3977	949 692 014	2 277 076 541,97
7	ПАТ "САН ІнБев Україна"	UA4000089437	0,01	0,1973	9 510 655 300	1 876 452 290,69
8	ПАТ "ПОЛТАВСЬКИЙ ГЗК"	UA1600971204	9,96	16,1128	115 400 000	1 859 417 120,00
9	ПАТ "АВДІВСЬКИЙ КХЗ"	UA4000079222	1,76	6,4496	195 062 500	1 258 075 100,00
10	ПАТ "ВУГЛЕДОБУВНІ КОМПЛЕКСИ"	UA4000050462	0,25	2,5125	400 000 000	1 004 999 600,00
11	АТ "ІМЕКСБАНК"	UA1500021001	100,00	100,0000	9 900 000	990 000 000,00
12	ПАТ "ФОНДОВА БІРЖА "ПЕРСПЕКТИВА"	UA4000101083	0,01	0,1973	5 000 000 000	986 300 000,00
13	ПАТ "ШУ "ПОКРОВСЬКЕ"	UA4000093850	0,25	1,0775	848 535 009	914 277 804,43
14	ПАТ "ХЦУ"	UA4000052740	0,01	0,0746	9 685 432 400	722 794 763,71
15	ПАТ "ДОНБАСЕНЕРГО"	UA4000080675	10,00	27,9817	23 644 301	661 607 737,29
16	ПАТ "КФЦ"	UA4000069926	0,01	0,0967	5 000 000 000	483 500 000,00
17	ПАТ "ХІММЕТ"	UA4000072615	1,00	3,9663	98 564 000	390 934 294,64
18	ПАТ "ЯКХЗ"	UA0500491008	0,25	1,3568	273 598 680	371 218 689,02
19	ПАТ "ДТЕК ШАХТА КОМСОМОЛЕЦЬ ДОНБАСУ"	UA4000067912	0,25	0,9902	334 879 267	331 597 450,18
20	ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	UA4000076988	1,00	1,0000	315 000 000	315 000 000,00
21	ПАТ "БАНК ВОСТОК"	UA4000074629	100,00	100,0000	3 073 500	307 350 000,00
22	ПАТ "КБ "ПІВДЕНКОМБАНК"	UA0401461001, UA0401462009	10,00	10,0000	17 000 000	170 000 000,00
23	АТ БАНК "МЕРКУРІЙ"	UA4000064570	0,25	0,2500	565 993 089	141 498 272,25
24	ПАТ "ІНТЕРКРЕДИТБАНК"	UA4000066641	1,00	1,0000	130 000 000	130 000 000,00
25	АТ "БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА"	UA4000091904	1,03	1,0300	125 720 000	129 491 600,00
26	ПАТ "ФК "СУЧАСНІ КРЕДИТНІ ТЕХНОЛОГІЇ"	UA4000070080	1,00	2,4292	50 000 000	121 460 000,00
27	ПАТ "КБ "ТРАНСПОРТЕР"	UA4000072557	1,00	1,9975	50 000 000	99 874 950,00
28	ПАТ "ДНІПРОСПЕЦСІЛЬГОСП-МОНТАЖ"	UA4000101166	0,25	0,2399	360 000 000	86 363 640,00
29	ПАТ "ОДЕСАГАЗ"	UA4000018535	28,73	28,7300	2 317 760	66 589 244,80
30	ПАТ "БАНК "ГРАНТ"	UA4000120950	10,00	10,0000	6 000 000	60 000 000,00
31	ПАТ "КркЗ"	UA4000072318	6,50	6,5000	8 734 840	56 776 460,00
32	ПАТ КОМПАНІЯ "ЕЛЬБА"	UA4000093819	1,00	2,6400	19 445 000	51 334 780,56
33	ПАТ "СВІЖАЧОК"	UA4000092050	1,00	0,8888	56 260 000	50 004 956,94
34	ПАТ "ЧБРР"	UA4000091102	200,00	200,0000	235 535	47 107 000,00
35	ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	UA4000063473	0,01	0,0100	3 822 050 000	38 220 500,00
36	ПАТ "СК "ГАЛА-СКД"	UA4000067292	1 087,00	1 087,0000	25 300	27 501 100,00
37	ПАТ "АРМАПРОМ"	UA4000068175	76,65	76,6500	324 824	24 897 759,60
38	ПАТ "ГРАНІТИ УКРАЇНИ"	UA4000073688	100,00	100,0000	120 000	12 000 000,00
39	ВАТ "ВМЗ"	UA4000072656	0,35	0,3500	26 703 399	9 346 189,65

40	ПАТ "КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЗАВОД ДОРОЖНІХ МАШИН"	UA4000073563	25,00	25,0000	341 719	8 542 975,00
41	ПАТ "ДЗМЗБК"	UA4000062814	0,25	0,2500	33 526 840	8 381 710,00
42	ПАТ ОМСТ "РЕСПЕКТ"	UA4000092290	10,00	10,0000	767 500	7 675 000,00
43	ПАТ "АКБ БАНК"	UA4000076186	0,10	0,0095	799 995 000	7 598 352,51
44	ПАТ "БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ КХП"	UA1500881008	0,25	0,2500	19 792 000	4 948 000,00
45	ПАТ "СІММАКФ"	UA0100371006	0,25	0,2500	19 768 596	4 942 149,00
46	ПАТ "СИСТЕМА"	UA4000085575	0,25	0,2500	11 567 657	2 891 914,25
47	ПАТ "ЧЕРНІГІВГАЗ"	UA4000115463	0,25	0,2500	11 385 633	2 846 408,25
48	ПАТ "ЦЕНТР ТОРГІВЛІ ТА ВІДПОЧИНКУ"	UA4000071641	0,05	0,0500	48 205 050	2 410 252,50
49	ПАТ "ГЕРКОН"	UA4000066849	1,00	1,0000	1 913 179	1 913 179,00
50	ПАТ "ФАРМАЦІЯ"	UA4000083810	0,25	0,2500	7 126 400	1 781 600,00

Примітка:
* Розрахунок ринкової капіталізації здійснено на підставі біржового курсу/останньої ціни договору/номинальної вартості.

Додаток 4. ТОП-40 державних облігацій України за обсягом торгів на ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» протягом 2011 року

№ з/п	Назва емітента	Код за ЄДРПОУ	Код ISIN	Кількість укладених договорів	Обсяг укладених договорів, грн
1	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000082622	147	3 096 635 542,37
2	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000108823	89	2 583 506 010,50
3	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000083059	113	1 885 450 655,77
4	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000082531	67	1 707 441 228,82
5	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000092142	17	1 537 460 500,00
6	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000048219	55	1 350 643 443,10
7	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000053912	36	1 343 083 958,27
8	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000048508	14	1 236 518 200,00
9	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000062012	29	898 667 919,70
10	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000118871	30	787 884 243,40
11	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000116974	22	596 352 935,20
12	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000115117	24	595 627 532,24
13	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000063564	31	591 897 133,83
14	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000064893	18	492 472 225,42
15	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000106181	21	445 229 244,00
16	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000107510	16	383 612 016,45
17	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA3B00022509	9	368 777 951,27
18	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000076780	9	335 211 150,00
19	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000119473	15	329 342 384,00
20	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000053920	15	315 260 490,00
21	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000121495	4	202 833 000,00
22	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000061451	16	172 896 085,50
23	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000103063	5	148 242 880,00
24	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000121529	3	141 514 377,96
25	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000064802	3	121 900 000,00
26	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000064018	7	117 610 638,00
27	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000132369	9	111 233 548,75
28	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000061089	9	98 918 895,14
29	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000107502	3	87 356 100,00
30	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000066880	4	79 045 122,00
31	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000065429	5	67 080 588,89
32	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000120794	3	46 566 300,00
33	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000064018	5	43 078 397,00
34	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000116297	1	38 879 600,00
35	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000066195	2	38 679 050,00
36	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000081202	1	38 260 000,00
37	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000114136	1	37 436 800,00
38	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000114599	1	28 890 000,00
39	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000123863	2	20 515 100,00
40	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	00013480	UA4000065429	2	646 406,28

Додаток 5. ТОП-50 облігацій підприємств за обсягом торгів на ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» протягом 2011 року

№ з/п	Назва емітента	Код за ЄДРПОУ	Код ISIN	Кількість укладених договорів	Обсяг укладених договорів, грн
1	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	00039002	UA4000107239	1224	1 281 875 323,31
2	АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	21677333	UA4000118251	352	492 317 106,85
3	ПАТ "БАНК РУСКИЙ СТАНДАРТ"	34186061	UA4000112288	447	417 058 625,18
4	ТОВ "ГЛОБИНЬСКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ"	25167451	UA4000026173	414	329 065 475,91
5	ПАТ "ВТБ БАНК"	14359319	UA4000112106	1	300 591 000,00
6	ПАТ "ВТБ БАНК"	14359319	UA4000112056	1	300 198 000,00
7	ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	14361575	UA4000130116	2	250 000 000,00
8	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	00039002	UA4000107247	237	243 509 361,23
9	АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	34047020	UA4000131239	1	235 554 600,00
10	ПАТ "ВТБ БАНК"	14359319	UA4000112072	1	200 000 000,00
11	ПРАТ "КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА"ЛАГОДА"	32967502	UA4000115083	2	135 000 000,00
12	ТОВ "ВО "ТЕХНА"	33063942	UA4000114904	1	110 000 000,00
13	ТОВ "РСГП "СТОЛИЧНИЙ"	37145646	UA4000116115	152	105 122 000,00
14	ПАТ "ВТБ БАНК"	14359319	UA4000112072	1	101 712 000,00
15	АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	21677333	UA4000118269	3	100 441 000,00
16	ПРАТ "ДМЗ"	30939178	UA4000125843	3	100 000 000,00
17	ПАТ "БАНК РУСКИЙ СТАНДАРТ"	34186061	UA4000112288	1	100 000 000,00
18	АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	21677333	UA4000118251	5	97 017 290,00
19	АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	34047020	UA4000131221	1	95 224 200,00
20	АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	34047020	UA4000131213	1	95 224 200,00
21	АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	34047020	UA4000131197	1	95 224 200,00
22	АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	34047020	UA4000131247	1	95 224 200,00
23	АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	34047020	UA4000131270	1	95 224 200,00
24	АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	34047020	UA4000131288	1	95 224 200,00
25	АТ "ДЕЛЬТА БАНК"	34047020	UA4000131296	1	95 224 200,00
26	ТОВ "АКСІОМА"	31940888	UA4000121214	10	80 000 000,00
27	ТОВ "ДІАРА"	34955085	UA4000103022	1	44 770 000,00
28	ТОВ "ДОН-СЛОВ"	24639215	UA4000105530	3	39 061 000,00
29	ПАТ "ВТБ Банк"	14359319	UA4000112056	4	35 190 113,00
30	АТ "СБЕРБАНК РОСІЇ"	25959784	UA4000105852	7	35 027 125,72
31	ТОВ "ПІРНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ"	34094311	UA4000108690	8	35 000 000,00
32	ТОВ "ЕЛЕКТРОХІМПРОМ"	31785134	UA4000131445	1	31 000 000,00
33	ТОВ "ТРІУМФ"	31829270	UA4000127427	1	30 000 000,00
34	ТОВ "КРИМ-КІЇВБУД"	32880814	UA4000121172	1	29 657 261,76
35	ПАТ "МЕГАБАНК"	09804119	UA4000104038	8	29 556 205,94
36	ПАТ "ВТБ БАНК"	14359319	UA4000112056	1	22 812 608,00
37	ПАТ "ВЕСТА-ДНІПРО"	31950849	UA4000049563	64	22 517 998,00
38	ТОВ "ВЛАДОБОР"	32361850	UA4000129639	1	16 040 700,00
39	ТОВ "ТПК"ОМЕГА-АВТОПОСТАВКА"	33010822	UA4000014187	4	15 813 447,13
40	ТОВ "ДОН СТРОЙ КОМ"	33671268	UA4000081640	15	15 292 500,00
41	ТОВ "ІНВЕСТКРЕДИТ"	36494420	UA4000127609	2	15 000 633,00
42	ТОВ "ДОН СТРОЙ КОМ"	33671268	UA4000081624	5	10 005 000,00
43	ПРАТ "ДМЗ"	30939178	UA4000067417	8	8 418 851,45

44	ПрАТ "ДМЗ"	30939178	UA4000125843	2	8 065 145,69
45	ТОВ "ДОН-СЛОВ"	24639215	UA4000105548	1	6 217 920,00
46	ТОВ "ТРИУМФ"	31829270	UA4000132682	1	5 000 000,00
47	ТОВ "УКРЖИЛСТРОЙ ПЛЮС"	32004850	UA4000088207	40	4 242 000,00
48	ТОВ "ДОН-СЛОВ"	24639215	UA4000105530	3	3 012 925,00
49	ПАТ "ВЕСТА-ДНІПРО"	31950849	UA4000049514	41	2 029 008,24
50	ПАТ "ВЕСТА-ДНІПРО"	31950849	UA4000049506	39	1 537 344,20

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ ТА РИСУНКІВ

Табл. 1.1. Основні фінансові показники Біржі у 2009-2011 рр.

Табл. 1.2. Прибутковість фондових бірж України у 2011 році.

Рис. 2.1. Основні показники фондового ринку протягом 2001-2011 рр., % до ВВП.

Табл. 2.1. Структура торгів на біржовому ринку в розрізі фінансових інструментів у 2010-2011 рр., млрд грн.

Табл. 2.2. Структура торгів в розрізі фондових бірж у 2011 році за фінансовими інструментами, млн грн.

Табл. 2.3. Структура торгів в розрізі фондових бірж у 2011 році за видами ринків, млн грн.

Рис. 2.2. Показники розвитку національного фондового ринку та їх порівняння з загальносвітовими показниками станом у 2011 році.

Рис. 2.3. Структура біржового списку українських фондових бірж в розрізі рівнів лістингу станом на 01.01.2012.

Рис. 2.4. Кількість цінних паперів в обігу на фондових біржах України загалом та в середньому на фондових біржах-членах WFE у 2011 р.

Рис. 2.5. Частка біржового обігу фінансових інструментів (співвідношення обсягу біржових торгів та обсягу укладених торговцями цінними паперами договорів відповідним фінансовим інструментом) у 2001-2011 рр., %.

Табл. 2.4. Структура активів фінансових інститутів в Україні станом на 01.01.2012.

Табл. 3.1. Кількість членів українських фондових бірж у 2010-2011 роках.

Рис. 3.1. Регіональний розподіл членів Біржі станом на 01.01.2012.

Рис. 3.2. Кількість цінних паперів в біржовому списку Біржі та біржовому реєстрі протягом 2011 року.

Рис. 3.3. Структура біржового списку в розрізі фондових бірж України.

Рис. 3.4. Структура біржового реєстру в розрізі фондових бірж України.

Табл. 3.2. Оцінка ліквідності обігу фінансових інструментів на Біржі у грудні 2011 року.

Рис. 3.5. Ринкова частка Біржі щодо фінансових інструментів та обсягу торгів у 2011 році.

Рис. 3.6. Помісячна структура торгів на Біржі в розрізі фінансових інструментів у 2011 році.

Табл. 3.3. Структура торгів на Біржі у 2010-2011 роках.

Рис. 3.7. Місячна динаміка торгів акціями на Біржі у 2011 році.

Табл. 3.4. Волатильність та кореляція фондових індексів світу у 2011 році.

Табл. 3.5. Квартальні зміни індексу UX та макроекономічних показників у 2011 році.

Рис. 3.8. Місячна динаміка торгів ОВДП на Біржі у 2011 році.

Рис. 3.9. Частка Біржі у загальному обсязі біржових торгів ОВДП у 2010-2011 роках.

Табл. 3.6. Характеристика ринку державних облігацій України у 2006–2011 роках, млрд. грн.

Рис. 3.10. Співвідношення біржового та позабіржового ринку ОВДП за обсягом договорів у 2010-2011 роках.

- Рис. 3.11. Співвідношення біржового та позабіржового ринку ОВДП за кількістю договорів у 2010-2011 роках.
- Рис. 3.12. Місячна динаміка торгів облігаціями підприємств на Біржі у 2011 році.
- Рис. 3.13. Обсяги біржових торгів облігаціями підприємств в розрізі первинного та вторинного ринку протягом 2005-2011 рр., млрд грн.
- Табл. 3.7. Взаємодія Біржі з депозитаріями цінних паперів у 2011 році.
- Табл. 3.8. Взаємодія Біржі зі складовими платіжної системи України у 2011 році.
- Табл. 3.9. Основні характеристики ринку заявок та адресного ринку на Біржі.
- Рис. 3.14. Інтерфейс подання заявки на ринку заявок у ПЗ BIT eTrade.
- Рис. 3.15. Інтерфейс подання заявки на адресному ринку у ПЗ BIT eTrade.
- Рис. 3.16. Реквізити заявки на ринку ДОУ у ПЗ BIT eTrade.
- Табл. 3.10. Основні характеристики ринку розміщення та ринку аукціону на Біржі.
- Рис. 3.17. Інтерфейс повідомлення про підтвердження оплати за договором, укладеним на ринку розміщення/аукціону, створене засобами ПЗ BIT eTrade IPO.
- Рис. 3.18. Інтерфейс виставлення заявок на ринку аукціону у ПЗ BIT eTrade.
- Рис. 3.19. Інтерфейс виставлення заявок строковому ринку у ПЗ BIT eTrade Future.
- Рис. 3.20. Динаміка індексу UIRD, що відповідає строкам погашення гривневих депозитів від 3 до 12 місяців, у 2011 році.
- Рис. 3.21. Динаміка індексу UB у серпні-грудні 2011 року.
- Табл. 4.1. Основні відомості про компанії, що входять до інфраструктури Біржі.
- Рис. 4.1. Структура взаємодії Біржі та її інфраструктури (виділені відповідними логотипами) з учасниками торгів, клірингу і розрахунків.
- Табл. 4.2. Фінансові показники компаній, що входять до складу небанківської фінансової групи, утворюючої біржовий холдинг.
- Табл. 4.3. Основні показники розвитку СКТ та ринку грошових розрахунків за наслідками біржових торгів у 2009-2011 роках.
- Рис. 4.2. Кількість сертифікатів відкритих ключів ЕЦП, сформованих АЦСК Біржі (2006-2010 рр.) та АЦСК КФЦ (2010-2011 рр.).
- Табл. 4.4. Основні програмні продукти, реалізовані ТОВ «БІТ ПРОДАКШН».
- Рис. 5.1. Розділ «Результати торгів» офіційного інтернет-сайту Біржі.
- Рис. 6.1. Головна сторінка сайту ProEmitent.INFO.
- Табл. 6.1. Кількість згадувань фондових бірж за запитом у Google (доменна зона .ua) у 2009-11 рр.
- Табл. 7.1. Ризики для учасників біржових торгів, які мінімізуються Біржею та СКТ.

Додатки

- Додаток 1. Рейтинги учасників торгів на ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» за обсягами виконаних договорів у 2011 році в розрізі фінансових інструментів*.
- Додаток 2. Перелік членів Біржі станом на 01.01.2012.
- Додаток 3. ТОП-50 акцій в біржовому списку ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» за показником ринкової капіталізації (станом на 29.12.2011).
- Додаток 4. ТОП-40 державних облігацій України за обсягом торгів на ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» протягом 2011 року.
- Додаток 5. ТОП-50 облігацій підприємств за обсягом торгів на ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» протягом 2011 року.

